

«Буковина» виходить
що другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

платна в Чернівцях
виносить:

на цілий рік 3 зол. — кр.
" пів року 1 " 50 "
" третину " 1 " — "

Нодинки числа по 15 кр.
з книгарни Шардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

3 новим роком.

«Сій ся, роди ся жито, пшениця, всяка пашниця!» Отсим щирим старо-руським желанем витаємо Вас, Панове Братя, з новим роком, з початком шестого року нашого видавництва.

Тяжкий але й важний рік розпочинаємо ми, буковинські Русини. Тяжкий, кажемо; бо неврожай, повинь і другі пригоди минувшого року відчуваємо і ми чим раз то більше і многих, дуже многих з нас держит тільки надія, що чейже позволит Отець небесний пережити тяжкий час передновку та діждати тепла весняного, а там і нового хліба насущного; що дай, Боже!

Та Русини загалом, (особливо-ж ми буковинські), переживають ще й инчий час тяжкого передновку, що триває не кілька місяців, а вже кількаторок років. І на Русі була, колись весна красна, було і літо тепле, була і осінь богата. Та давно, дуже давно вже загостила до нас зима студена, а з нею морози люті, вітри-бурі страшні, тяжкий час передновку. Де-не-де лиш загляне на хвилю і в наше віконце теплий і світлий луч сонця, та тільки на хвилину; бо все і все ще не уступають ся із руского неба тяжкі густі хмари лиха, недолі. Нераз приходилось нам уже загинати з голоду і холоду; а велика часть руского народа й лежить наче неживий труп, а ворожі круки кружат над ним, виспівуючи ему послідню пісню, ба й доторкають ся его, готові пожерти завмерле тіло, рознести задеревілі кости, щоб і сліду по ній не остало. Але ще не мертвець то, а велике і здорове дерево, що тільки жде, викидає теплового весняного сонця; а заграє в ній кров-сок, зазеленіє воно, зацвіте і зродит многі, премногі хороші овочі. Ото вже де-не-де вказують ся

зелені пучки, а подекуди й листки свіжі зелені; знак, що воно здорове, живе дерево з сильним корінням. Хоть і присіло его неодно плюгаве робацтво, не один мох, що живе его соком-кровію. Та вже найшли ся й щирі руки, що чистять его і від сеї погани.

Так одже, руский нарід переживає тепер час тяжкого передновку; але він чує вже не далеку спасенну весну. Правда на великі простори рускої землі і не гляне сонечко правди і волі. За те-ж пильнувати тим, де хоть трохи мороз попустив, і земляця пригідна до засіву, щоби не заспати догідної хвилі, а засіяти в руску землю нове здорове зерно, зародок нового життя, поруку ліпшої будучности.

Такою хвилею важною є для нас буковинських, а тим то й для всіх Русинів, отсей новий рік. Заспимо ми его, проминє він без доброго для нас сліду, так і жди знов довго, поки наступит нова догідна хвиля до роботи. Сего року, як знаєте вже, мають відбутися на Буковині нові вибори до сойму; отсе тота нагода, що складає в наші руки, постаратись о наші власне добро. Тепер наша доля в наших руках, а вибравши послів віддамо єї на довгих шість літ зовсім в їх руки. Що може добрий і щирый посол-заступник народа, на се вказували ми вам не раз і не два на примірних руских послах в Галичині, вказували ми й на то, як недбало відносили ся наші буковинські послы до інтересів своїх виборців.

Оттому то сей новий і тяжкий рік для нас дуже важний. Дай Боже, щоби він був для нас хоть трохи щастливий, як минувший. Але крім Божої помочи треба і власного діла, треба і нашої роботи. Тому-ж до діла, Панове Громада, радьтеся, читайте свої щирі рускі газети, слухайте ради своїх, будіть один другого, заохочуйте, загрівайте, обо-

драйте, вистерігайте, навчайте, пильнуйте один одного; а коли прийде рішуча хвиля не дайтеся на підмову лукаву, на збаламучене хитре, не запродуйтеся за юдин гріш; а Бог поблагословит Ваше діло Вам на честь, славу і добро! Ми з нашої сторони будемо, як доси, так і на далі, — поки Бог дозволит жити й робити, — Вашими щирими порадами і помічниками маючи на оці тільки добро руского народу. Спирайте однак і Ви нас, бо лише громада великий чоловік.

Желаємо ще раз всьому рускому народови щастливого нового року!

Що нового в світі?

В Австрії звертають на себе загальну увагу переговори, які відбуваються власне тепер в присутності міністрів, щоби помирити Чехів і Німців. Має то бути виразним желанем Цісаря. Доси' однак годі ще сказати, чи погодяться Чехи з Німцями; бо Німці жадають давнього старшова, а Чехи, особливо Молодо-чехи не уступят з свого права в нічім, тим менше, коли, як здає ся, хотят виспі сфери подати в децім Німцям на кошт Чехів. Скорше або пізніше мусит прийти до таких примирительних переговорів і з Русинами. Більше у нас нічого так важного нового. — В Німеччині знов прхорон; ото умерла бабка теперішнього цісаря німецького, а удова по старім цісарю Вільгельмі, цісарева Авґуста на 78. році життя. — В сусідній Бельгії згорів королівський замок свата нашого цісаря до тла. — У Франції відпочивають по виставі. — В Гіспанії занедужав тяжко 4-літний король Альфонзо і коли-б умер могла-б вибухнути там революція республіканська, на котру давно уже запо-сит ся. Там умерла і цісарева бразилійська прогнана з Америки. — В Італії підносит сміло голову республіканська партія, хоть на тепер безуспішно. — В Сербії увязнено владіку за агітації республіканські. — В Болгарії заставило правительство за позичку зелізниці румелійські, що Росія уважає порушенням угоди берлінської. — В Росії збоят ся тай збоят ся. Говорят також, що цар тяжко недужий в наслідок отроєня. От і всі новини з широкого світу, додати-б хиба, що всюди панує хвороба інфлюенци. В загалі-ж розпочинає Европа сей новий рік з більшою надією на удержане супокою, як торік. Дай, Боже, аби она не завела!

Дописи „Буковини“.

ІЗ СЕЛА. (Про календарі „Рускої Бесіди“ та про „Співанники“ о. проф. Воробкевича.) Содержане сего-річного календаря „Рускої Бесіди“ одличне: як астро-номічна так і церковна, забавна і прочі часті суть

удатно уложені так, що тому пану, котрий їх укладав, варта за єго трудолюбивість щиро подяку зложити. Проту же еще яких 10 примірників післаг, а я по стараю ся о розпродаж.

Також „Співанники“ о. проф. Исидора Воробкевича вжем давно купив всі 3 часті, котрими дуже тішу ся, бо вже кілька прехороших пісень з дітьми співаю, вони справді, дуже, а дуже хороші як н. пр. „Въ лузѣ“, „Липа“ „Синій дунай“ і пр.

Варта похвали і подяки, лиш коби всі учителі уміли цінити то одличне видавництво і завдали собі тільки труду, щоби могли з него хіснувати. Я з моєї сторони кажу, що той учитель, котрий не має тільки патріотичного або музикального чувства і не завдає собі на стілько праці, щоби міг ті так прехороші пісенки з своїми діточками співати, такий учитель не варта звати ся учителем*). Сі „Співанники“, так пісні світські як і напівні із божественної Літургії дають нам найліпший спосіб збудити в дітлах чувства моральні, і релігійні і патріотичні, заохочувати їх до посіщення школи і т. д. Мав я також злучай відспівати з дітьми піснь „Въ лузѣ“ з переміненим текстом, при похороні дитини нашого дяка. Яке чувство збудила та піснь в серцях присутного народу, не можу описати: велике і мале, своє і чуже, священник і єго добродійка, словом всі голосно плакали...

Священник не може без моїх співаків жадної служби відслужити, куда він иде, туді і їх бере з собою. Слава і похвала моїх співаків рознесла ся по цілій околиці, дай Боже, щоби товаришам на заохоту!

К. Ц.

БУКОВИНСЬКІ ТОВАРИСТВА РУСКІ.

„Руска Бесіда“ в Чернівцях прийняла на 8. засіданю з дня 18. м. м. в члені дійствующі о. Фраціяна, пароха з Іспаса. — Далше ухвалено скликати головні збори членів на Понеділок, дня 22. Січня (3. лат. Лютого) 1890. р. о 4 години пополудни до комнат „Народного Дому“. — Ухвалено також запросити черновецькі товариства до спільного святкування пам'яті рускої трійці: Шевченка, Федьковича і Шашкевича. — В кінці ухвалено завізвати членів до уплати задегних вкладок, вислати членам уплатившим вкладки календар на рік 1890. і полагоджено ще деякі адміністраційні справи.

„Руска Школа“ мала 19. м. м. виділове засідане, на котрим прийнято звістний нашим читателям рескрипт бук. ради шкільної в ділі заіменованя осібного руского катихита для прав. молодіжи і ухвалено віднести в сій справі до самої міністерії. Далше прийнято до відомости рескрипт тої-ж ради на пропаметне письмо товариства в ділі основаня й побільшеня бібліотек для молодіжи шкіл народних і ухвалено не

(* Вже Лютер сказав: Einen Lehrer, der nicht singt, seh ich nicht an. — Редакція.

чинити в сій справі поки що дальших кроків, а виждати результатів подібних внесень краєвої конференції учителів. — Дальше ухвалено виготовити пропам'ятне письмо в ділі неустанного і чим раз то більшого покривдженя науки рускої мови в черновецьких школах народних. — Ухвалено також починити відповідні кроки в справі заложеня рускої школи народної в Чернівцях. — В кінці рішено видавати часопись «Руска Школа» поки що яко цілий річник нараз і то найдалше до слідуючих головних зборів членів товариства в Серпні 1890. р.

„Руска Рада“ ухвалила спросити мужів довірія на нараду дотично недалеких виборів до сойму. Належит сподівати ся, що запрошені не будут маловажити сеї справи і являт ся численно.

Дрібні вісти.

(Є. Е. Президент краю барон Піно) має ся зовсім добре і поверне вже небавом до Чернівців.

(Деякі галицько-руські газети) поводуют ся дивними засадами; про виданя бук. надсилані їм правильно і словом не спімнут, за те підносять лише що заповіджені галицькі в небеса. І смішно і сумно на вид такого сепаратизму.

(При черновецькій гімназії) виставлено на конкурс два нові місця для учителів клас. фізкультури з терміном до 15. лят. Лютого с. р. Жаль тільки, що й сі місця дістанут мабуть чужі люди; бо буковинських дасть Бір!

(З новим роком) приходит нам на гадку, чому то і межі бук. Русинами не увійшла ще та хороша а разом і позиточна установа сн лиого святкованя «Маланки» й жертвованя гроша на добродійні цілі, н. пр на «Народний Дім» замість злишнього через те взаїмного висиланя новорічних ґратуляцій. Говорючи о ґратуляціях не можемо промовіти й немилого вражіння, яке роблять на Русина німецькі карти визитові зі сторони Русинів. Не вжеж жаль їм тих кількадесят крейцарів на рускі карти. — По нашій думці й листонші наші повинні-б постарати ся о рускі новорічні книжочки. Се все на око маловажні, але для усталеня руского житя припадні речі.

(Галицькі послы рускі) дістают зі всіх кінців Галичини письма подяки і признаня за щире заступництво руского народа в соймі.

(О. Озаркевич), посол ради державної виступив в наслідок несправного, а міністерством не зганеного постунованя славного русоїда п. Цішки, із звязи правительственої партії і подав скаргу на правит. власти до найвисшого суду.

(Хв. Дирекція почт) зволит наказати флії в будинку краєвого правительства, щоби мала завсїгди на складі рускі друки, а не відсилала публіку з полудневої сторони міста, аж до головного уряду почтового, бо й так потребує вона пів милі ходу, аби дістати хотьби кореспонденційну карту.

(Послідні жнива на Буковині) в порівнаню з попередніми представляють ся після урядового виказу ось як: пшениці зібрано о половину менше, жита трохи більше як половину, ячменю також трохи більше над половину, вівса дві третини, кукурузи о десятю часть менше, картоплі тільки дві третини,

гречки трохи більше як три чверти, конюшини і травки о пияту часть менше а сіна о десятю часть менше. Майже усе зерно було гірше, як середне, а лиш рідко де середно добре; бараболя була середно добра, а наша слаба. Виною слабих жнив була головно посуха, а дальше неперестанні зливи. Тільки картофля і кукуруза уратували загальн. бук. населеня від цілковитого голоду. При сій нагоді не можемо не висказати нашого задивованя, що дотично розділу голодової запомогі не стрічаємо і в урядовій газеті ніяких вістей.

(Чи Австрія Німеччина?) Іля Костюк з Юрківців хотів надати на почті в Кучурові малім 1 зр. переказом почтовим заадресованим так: «Світле Товариство «Просвіта» уліця Вормеєвська ч. 27, у Львові» (Lemberg). Урядник тамошної почти задержав гроші (!) а переказ звернув із такою карточкою: „Da wir in Oesterreich sind so ersuche neben der Russischen auch die deutsche Adresse zu schreiben, da niemand dieselbe lesen kann. Hochachtungsvoll Popowicz (!). — «Руска Рада» передасть письмо отсего знімченого Юрка до хв. Дирекції почт разом з другими жалобами і надіє ся, що хв. Дирекція поучит сего Німця з Кучурова що Австрія не Німеччина, та що на Буковині, правда не „das Russische“ але „das Ruthenische“ мова краєва. Добре булоб також показати сему панови, аби вписав ся до Кучурівської школи народної на науку руского письма і німецькі вправи ортоґрафічні, а коли-б сего Німця наука не брала ся уже, то дати ему „Laufpass“. Надіємось також, що наші патріоти, що мають діло з почтою в Кучурові, як і всі инчі, не мут писати на віддній посилиці почтовій иншої адреси, як рускої; а коли-б котрий будь уряд на Буковині его відкинув, то просимо подати звістку про таке незаконне поступоване «Рускій Раді» в Чернівцях, а она удасть ся за жалобою до хв. Дирекції почт, а евентуально до в. міністерства торговлі або й найвисшого трибуналу у Відні. Надіємось, що не дучит ся нам бачити на письмі від Русина иншої адреси, як рускої, а не як то оногди попало ся нам у руки рекомандовано письмо щирого руского патріота до его брата, не менше доброго патріота, з німецькою адресою. Се стид і ганьба!

(Нова Читальня) заснована заходом о. протоєрея Єротея Федоровича в Стрілецькім-Куті. Боже помогай! За те з виїздом о. Федоровича з Валиви тамашна читальня завмерла. Сумно!

(Русини-перекинчики авансуют) під покровом директора Існескула, ото вже четвертий зрумунищений Русин став учителем при школі виправ учит. семінарії, а пятий лагодит ся туди. Так то дає д. Існескул питомцям уч. семінарії наглядний доказ, як поплячуеться ренеґаство.

(Панський комітет виборчий), зложений з дідичів буковинських поручає вже й містам своїх кандидатів, а небавом забере ся до поставленя на кандидатів послів соймових для всіх кругів виборчих. Якже-ж не панувати дідичам, коли всі прочі виборці, розумієсь що й Русини, сніт.

(Інфлуенца), «нова хвороба», запанувала вже й на Буковині. В Чернівцях позамикано навіть деякі школи. Ся хвороба починає боєм голови, потім наступає гарячка, каштазія, немія в членах і сильний катар. Хорий повинен тепло себе держати, і особливо перебувши перший напад хоронити ся від перестудженя, одже оставати аж до цілковитого выздоровління в теплої хаті; бо перестудившись дістає — особливо діти і старі — запаліє легких і звичайно умирає.

В Парижі умерло їх по 2000 на тиждень. Впрочім хвороба не є небезпечна і переминає скоро.

(Справозданє о стані черновецьких шкіл народних), про котре ми вже в попереднім числі споминали, виказує значне побільшене числа шкіл, клас, учителів і учеників за минулих десять літ. Не виказує воно тільки хиб черновецького шкільництва, а сї чим раз то більше змагають ся. Протекція, а з нею лизунство, обчорнюване, байдужність, недбальство, аванс найменше заслужених, поминене здібних, поміщене зовсім нездатних, толероване неробів, непошановане щирої праці і т. д. і т. д. чим раз то більше змагаєсь і до упадку шкіл причиняєсь. Словом, черновецькі школи хороші з надвору, одже й на папери, та вельми а вельми запушені у внутрі. Тільки переняте міських шкіл черновецьких на фонд краєвий, одже під виключну управу шкільних властей може направити отсе чим раз то більше лихо, а при тїм скористало би й місто, позбуривсь за-великого для него тягару грошового, правда за ціну впливу на іменоване учителів, в чім як раз лежить причина усього лиха; бо рішають над учителями, одже над головним чинником шкільним, майже самі такі люди, що поводують ся усімакими взглядами тільки не правдивим добром школи. Відомстит ся се колись на самім місті.

(Вибір посла) до ради державної із міст Сучава-Радівці-Серет відбуде ся 31. лат. Січня. Доси відома тільки кандидатура барона Гормузакія. зі сторони румунсько-польско-паньської, тай сов. суд. Мішколчі зі сторони лібералів.

(Бібліотека черновецької гімназії), дякуючи дирекції і новому учителеви рускої мови побільшит ся кількадесятьма книжочками рускими. Доси обертались майже всі гроші зібрані від учеників при вписуваню на всякі тільки не на рускі книжки, аж теперішній директор призначив певну суму і на рускі книжки. Підносячи сей відрадний факт справедливости, не можемо промовчати, що так не дієсь в реальній школі, а головна вина спадає на тамошного «профессора русского языка». Сей господин волів би мабути справити для бібліотеки реальної школи латинські, грецькі і всякі „ветхін“ словарі, чім книжку на живій рускій мові. І таке дієсь під оком краєвої ради шкільної; та в ній є всякі представителі, тільки нема свідомого рускої науки.

(Легко маршалувати і славиться.) Бук. маршалок краєвий бар. Василько, перебуваючи недавно тому у Відні, був на аудієнції у цісари „Czernowitzer Zeitung“ доносить одже, що цісар розвідував ся на аудієнції всесторонно і з великим інтересом про відносини на Буковині, про нужду в сїм краю і про наради в соймі. Маршалок краєвий сказав цісареві, що з сего річної сесією закінчила ся шеста каденція соймова і що підчас цілого законодавчого періоду на Буковині не було на Буковині ніякої борби національної. Цісар звернувши увагу на многоплеменність сего краю, висказав маршалкови своє найвище вдоволене з діяльності сойму і з тактовного веденя соймових нарад. — Ми з своєї сторони запримітимо, що легко маршалувати між своїми партизанами. П. Василько міг був почванитись і тим, що на Буковині всім а всім дуже добре діє ся, бо ніхто в соймі о нічо не упоминав ся, хіба дідичі о проинацію. Кожу-ж було і скаржитись на покривджене Русинів, хліборобів, громад і т. д., коли покривджені не мали в соймі заступників. Але чейже колись і на найвищим місци довідають ся про всі великі кривди, які діють ся на Буковині Русинам і всім верствам, крім румун-

заторської котерії, так само, як довідано ся про многоплеменність Буковини помімо горланя о одіюгній румунській Буковині.

(Загальну сензацію) викликав вибір проф і інспектора Василя Репти (з Руского-Банилова) на місто-предсідателя черновецького волоского (!) товариства літературного замість сов. Калитескула.

(Як дбають о православїє), доводить нові факти. Ото консисторія покликала до Чернівців на сутрудників і катихитів в школах народних знов двоє запечених Волохів, що не знають і слова по руски. Іменно священників Каланчу і Пашкана, стало ся се, як кажуть, задля приватних відносин іменованих до консисторських совітників. Навіть Волохи ганят вже голосно надмірну протекцію для «консисторської родини.»

(Про потребу кваліфікації з польської мови) для кіцманської школи помщена в „Buk. Nachrichten“ ч. 404 допис із Кіцманя, котра доводить, що в Кіцмані є може 100 душ польських а 13 дітей шкільних, з котрих однак тільки 8 до Кіцманя приналежат.

(Іменовані): Староста черновецький Ігнатій Стро-нер совітником правительственным на місце барона Стирчі, а правит. секретар Табора Антоній старостою у Вижиці замість старости Фердинанда Сиржестого, котрий став референтом проинаційної дирекції в Чернівцях, пр. секретар Барлеон старостою в Чернівцях, а староста Ротенбургі перенесений до Радівців; правит. комісарі Гонткевич і Крешеньовський іменовані секретарями.

Ціни збіжа.

У Понеділок, дня 13. лат. Січня платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	9	зол. —	кр. —	9	зол. 40	кр.
жита	7	„ 15	„ —	7	„ 50	„
ячменю	6	„ 25	„ —	7	„ 70	„
вівса	6	„ 80	„ —	7	„ 30	„
кукурузи	5	„ —	„ —	5	„ 45	„

Для науки і забави.

Козачка.

(З німецького Захер-Мазоха переложив О. П.)

Ніч у дикому степу. Під зорястим небом, серед моря трави та цвіту стояла мала хатина із солом'яною стріхою. Схилений від вітру пліт огорождав подвір'є і насіку.

В низенькій хатині, в котрій по задимлених стінах висіли святі образи, спала Баша на твердій постелі під кожухом. Сї чоловік, козак Доробенко, виїхав конем побачивши огонь, знак що наїзджають поблизькі Татаре грабити.

Нараз зірвалась молодича зі сну й стала наслухати. Щось застукало у двері, так, от і знов... Вона встала і відчинила двері.

На дворі стояв Доробенків кінь без їздя й грабав ногою. Баша перелякалась; бо пізнала вірного коня, свого скорого та відважного вороного. Їй здавалось, нічо инше, як що поляг Доробенко в бою; бо ніколи не покинув би був его кінь, коли-б він ще

жив. Відна сперлась о одвірок, затулила лице в долоні й почала шльохати, а вороний склонив свою голову на її плече й зітхав тяжко, наче-б сумував разом з нею за хоробрим козаком.

Козачка обіймила розкудлану голову вірного друга й уцілювала її, потім отерла сльози.

Коли погіб її чоловік, що її так щиро любив, то конче їй сповинити ще один обов'язок, не оставити його труп ворогам на жир, а похоронити его в священній землі, як то яло ся християнинові. Баша вернула в хату, наділа кожух, прикрила чорні коси червоною хусткою, зняла нагай з клинка і встромила ніж за пояс. Переконавшись даліше, що пістолета в сідлі ще набиті, що аркан висит на кульбапі та що фляшка з горілкою в торбі непорожня; сіла козачка на коня й помчала в ту сторону, куди Доробенко в ранці виїхав був.

В степу тихо, претихо; нічо й не ворухнесь, тільки легкий вітрець по травичці потягає. Далеко виділось щось темного. Баша полетіла мов та птиця пахучим степом в село. Тут побачила вона, що Татаре відійшли забравши з собою велику добич і многих полонників. Нова надія заблїсла їй!

На сході показав ся перший світ, коли Баша переїжджаючи біля козацького обійстя, побачила, що его вороги спалили. Тут лежав і перший мертвець, Турчин.

Баша попустила коневі поводи і дійсно вороний пустив ся в той бік, куди й вона задумала була звернутись, й поніс її навпростець аж на те місце, де збулась різня. Далеко наоколо лежала здоптана від кінських копит трава, мертві люди й коні вкривали землю. Баша задержала коня, злізла й пустила его самопас, бо знала, що її вороний розумне звіря. Кожного мертвого козака, що лежав лицем до землі, обертала молодича. Невинно гляділа вона за своїм чоловіком, однак на дармо. «Его полонили», отака відрадна гадка прийшла їй. Тимчасом настав день, а круки і ворони, щоб окружали мерців забираючись до страшного обіду, витали своїм голосним криком сходяче сонце.

Нараз заржав вороний з далека. Не вже-ж віднайшов він свого паца? Баша побігла до корча, коло котрого стояв кінь махаючи хвостом. Прибравшись через корчі крикнула вона не своїм голосом. Ото тут лежав її чоловік горілиць, кровію облитий, з заплющеними очима.

Чи живий він ще? — Чи вже мертвий? Баша кинула ся его цілювати. Ухопила обіруч, підняла «Доробенку!» заридала, «мій єдиний, мій лицарю, мій голубе!» Ні, він ще не застиг, ще дихав. Винявши фляшку, закропила его горілкою, натерла пульса, аж козак відотхнув, розплющив очі.

Баша розкрила ему груди, на них була рана від татарської списи. Жінка обмила рану горілкою, скинула свій кожух, відтяла ножем рукави від свої сорочки, щоби обвити рану; але вперед дала Доробен-

-кови напитись. Ликнувши здорово відотхнув козак. Баша держала его в своїх обнятих і гляділа на него довго, потім перехрестилась і помолвила ся.

* * *

«Чи здужаєш», спитала вона по хвили, «сісти на коня за мою промочію?»

Доробенко похитав головою. «Ні! — за много крови пролялось».

«Тож конче тут остатись», сказала Баша, «поки не здужаєш».

«Мене на сон збирає», промовив ранений. Баша спустила его звільна на траву й підсунула ему кожух у зголови, привязала коня біля него до берези, а сама пішла по степу глядіти їди й води для раненого.

Сонце пекло страшенно, але бідна жінка тим не питала, їй самій докучали голод і жажда, але вона не уявляла шукаючи. Дармо! Нігде ні пори, ні каплі води, ні деревини, ні хатини! Вже опускала її надія, аж добрила до малої пропасті, з котрої долетів до неї премилый запах. Скоренько злізла вона в яр і опинилась межи зеленими кущами повними великих червоних малин. Молодича звязала свій фартух кінцями до купи, наповнила его сочистими овочами й побігла помімо страшної утоми назад на те місце, де лежав Доробенко.

Він ще спав. Вона сіла біля него, але не кушала й одної ягідки, поки він не обудив ся. Аж як его нагодувала й напоїла, посилювалась і сама трохи. Відпочивши часиночку стала знов шукати. Горілки мало вже що осталося, одже конче було води. Вже й ніч зайшла, як вона вернулась, нашукавшись дармо. За те спіймала вона козацького коня, що пас ся недалеко, та й найшла на сідлі убитого Татарина фляшку. Пожадана добич. Баша привязала коня так, щоби міг пасти ся біля вороного, переповила козак-ови рану й сіла біля него здавшись на ласку Богу.

«Води!» попросив Козак.

Баша не відзивалась.

«Води, моя мила!»

«Не маю.»

«Річка-ж мусить бути недалеко», сказав Доробенко.

«Де-ж вона, в котрий бік іти, скажи!»

«На полудне.»

Баша піднялась, перевісила через плечі фляшку й оглянулась. Аж тут, побачила нараз десь далеко світло. Що-б то могло бути? Чи оселя людська? Може ватра татарська! Най буде, їй конче води для чоловіка, вона йде за тим світлом, котре поведе її може на погибель, в гарем якого хана. Світло піднімаєсь і здає ся, знов щезає, але воно веде її безпечно через високу траву, аж дійшла козачка до кількох верб. А тут — що вона чує — далекий шепіт, — журчить — вода!

Нараз застрягла молодича по коліна в багні.

То багнове світлице завело її сюди.

Ще загоді задержалась вона за якусь галузу і станула знов на твердій землі. Осторожно іде вона

далі. Вогник гуляє на ліво від неї, вона-ж іде просто вперед і от, вже заблисла перед нею вода. Забило серденько, вона така щастлива, і сміятись і плакати-б рада нараз, і в своїй радості починає на голос співати:

«Козак коня напував,
Дзюба воду брала,
Козак собі заспівав,
Дзюба заплакала.»

От тут і річка трощею обросла. Козачка уклала, схилила голову й напилась таки з річки. Потім наповнила чим скорше фляшку, і побігла назад до Доробенка.

Щоби не зблудити з дороги покликувала вона: «Доробенку!» Довго не відзивався козак, в кінці почула вона его голос: «Башо!» Вона крикнула ще раз.

«Тут!» озвався козак, а тепер почула вона, як і вороний заржав. «Е вода!» кликнула вона й почала знов на голос співати:

«Козак коня напував...»
Доробенко озвався:
«Не плач, Дзюбо, моя любо,
Поки я з тобою,
Аж як піду на Україну,
Заплачеш за мною.»

Козак ледво що доспівав, аж Баша вже й надбігла, прилякла били него й дала ему напиться. Він напився доволі, потім поглянув на ню, обтер піт з її чола і дві великі слези зкотились з его віч по осмаленім від сонця лиці у вус....

П'ятої днини сказав Доробенко: «Чуюсь доволі сильним. Повернемо домі!»

Баша висадила его на здобутого коня й привязала до сідла, сама-ж сіла на вороного, й рушили поволи, крок за кроком. Вона вела его коня за повіді й розглядалась на всі сторони, щоби не попасти нечаяно в яку халену.

Лише що зблизились вони до спаленого обійстя козацького, аж тут виринають три їзді з високої трави тай чвалом просто д ним.

«Татаре!» пробормотав Доробенко.

«Тихо!» озвалася Баша, «або тебе виратую, або з тобою загину.»

Перші два їзді надїхали вже близько-близенько. Козачка винила пістолета й підвела курок. Один набій бахнув, та й один Татарин повалився з сідла і пронав в траві. Другий вистріл, а кінь другого ворога став дуба й принав на колїна. Баша вирвала ніж ізза пояса, поперла вороного вперед, а проїжджаючи попри Турчина, ухопила его за чуб, що стирчав на лисій голові, відтяла голову й піднесла її гордо в гору.

Аж тут і третій Турок! Він задержав фугаючого коня і вдивився жадним оком в хорону, брєнку молодичу.

«Ходи зі мною!» кликнув він, «дика стенова роже, будеш окрасою книжого гарему. Оточена скар-

бами, убрана в адаманки, будеш яко султанова на м'яких перинах спочивати, рабам приказувати».

Козачка зареготалась в одвіт, відвизала аркан від сідла, закинула его Турчинови на ший і зірвала его з коня. «Здай ся», крикнула вона до него, «а ні, то гинеш.»

Татарин припав оперед неї на колїна й зложив руки навхрест на груди.

«Не руш ся!», крикнула козачка, «а ні, то голова не твоя;» зблизилась до полоненого Татарина обережно із задку, звязала ему руки на плечах і приказала ему тогди встати. А привязавши аркан знов до сідла забрала з коня убитого Татарина різні скарби, турецьке сукно, срібло, золотий хрест і пару блискучих сережок, що її найбільше утішило. Спрятавши усю добич до мішка, сіла знов на свого вороного.

«Так!» озвалася козачка до Татарина, «тепер ти мій раб і будеш мені землю обробляти, як довго мій чоловік не здужає. «Вперед!» І вона траснула з нагая. — «Вперед!»

Учіте ся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Бібліотека для молодїжи“ закінчила 12. книжочкою V. річник. І ся книжочка доказує, що редакція поступає собі після добре уложеного пляну. Зміст сеї книжочки такий: 1) «Заповѣтъ» (Тараса Шевченка), 2) «Бесѣды про нашій землѣ V.» (Столцького), 3) «Святый вечеръ», (Повѣсточка О. П., з образком), 4) «На святый вечеръ» (З поезій В. І. Масляка), 5) «Будовлѣ въ стародавній Украинѣ-Руси» (В. К.), і Децо для діточок: 6) «Порядокъ-ощадокъ» (Повѣсточка Ю. Федьковича) і 7) «Воробѣць» (Стишок Ковальового). — До сеї книжочки долучений і заголовний лист і зміст цілого V. річника. Ось він:

З м ѣ с т ь

„БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ МОЛОДѢЖИ“
за рѣкъ 1889. (V. Рѣчникъ.)

I. Стихи.

Дучиферъ — Юрія Федьковича.
Христосъ воскресъ! — О. П.*)
Св. мученикъ Никифоръ. — Юрія Федьковича.
Хора сирѣтка. — О. П.
Цѣвка. — Коллуняка.
Пѣсня стрѣлка. — Курдюка.
Австрійскій гимнъ народный. — В. Ільницького.
Окуляри. — Степана Руданьского.
Калина. — О. П.
Крѣль Ирѣль. — Юрія Федьковича.
Слаза хлѣборѣба. — Юрія Федьковича.
Отче нашъ Русина. — Ал. Манастирського.
Учи ся, дитино! — В. І. Масляка.
Молитва. — В. І. Масляка.
Хожа. (Байка.) — Петра Голоты.

*) Статїй підписанїй буквами О. П. бере редакторъ на себе.

Заповіть. — Тараса Шевченка.
На святийвечеръ. — В. І. Масляка.

II. Повѣстки, казки, байки и т. п.

Нагорода нильности. — Омельяна зъ Григорова.
Хорошій жартъ — О. П.
8 чи 9. — Сміховинка Данила Млаки.
Мартъ, Априль и Май. — Казка. Розказавъ А. Ивашенко.
„Твое щасте на дубѣ грає“. — Казка. — Оповѣла Малина.
Война въ селѣ Темносвіткахъ. — Сміховинка Д. Млаки.
Руфь. — Оповѣдане зъ біблії. — О. Кониського.
Якъ въ Темносвіткахъ розплодились оселедцѣ. — Сміх. Д. Млаки.
Конецъ села Темносвітківъ. — Сміховинка Д. Млаки.
Курилка. — Повѣстка. — Переложивъ М. Озерный.
Невольничка. — Оповѣдане Марка Вовчка.
Святий вечеръ (зъ образкомъ) — О. П.

III. Історія.

Стародавна Украина-Русь. — В. К.
Князь въ стародавній Украинѣ-Руси. — В. К.
Вѣча въ стародавній Украинѣ-Руси. — В. К.
Городяне стародавньої Украини-Руси. — В. К.
Селяне въ стародавній Украинѣ-Руси. — В. К.
Чимъ жили въ стародавній Украинѣ-Руси. — В. К.
Якъ убрали ся въ стародавній Украинѣ-Руси. — В. К.
Будівля въ стародавній Украинѣ-Руси. — В. К.
Найбільшій давнѣ. — Н. Н.

IV. Житєписи славнихъ Русинівъ.

(Зъ особними портретами.)

Дръ Омелій Огоновскій. — О. П.
Евгеній Желеховскій. — О. П.
Микола Лисенко. — О. П.
О. Іосифъ Заячківскій. — (Після календаря „Просвіты“)
Михайло Вербицкій. — О. П.
Михайло Качківскій. — Н. Н.

V. Землеписъ.

Бесѣды про нашъ землѣ. — Стодольского. — I.
Бесѣды про нашъ землѣ. — Стодольского. — II.
Бесѣды про нашъ землѣ. — Стодольского. — III.
Бесѣды про нашъ землѣ. — Стодольского. — IV.
Бесѣды про нашъ землѣ. — Стодольского. — V.

VI. Зъ науки природничой.

Лисъ. — (Зъ образкомъ.) О. П.
Зъ жити одинъ яблони. — О. П.
Крукъ. (Зъ образкомъ.) О. П.
Крукъ. Оповѣдане К. Шапа, перекладъ Малина.
Зазудя-кукавка (Зъ образкомъ.) О. П.
Кавчукъ и гутаперха. — Дмитра Курилюка.
Лебѣдъ. (Зъ образкомъ.) — Перепопѣла Малина.
Зъ жити ластовокъ. (Зъ образкомъ.) — Перепопѣла Малина.
Палєжа. (Зъ образкомъ.) — Після Гізота написала Малина.
Дерево, що то на нѣмъ хлѣбъ росте. (Зъ образкомъ.) — Малина.
Любовъ материя. (Зъ образкомъ.) — Перепопѣла О. П.

VII. Дещо зъ фізики.

Тяжкѣсть. — Гр. Никоровича.
Тяжизна. — Гр. Никоровича.
Рівновага. — Гр. Никоровича.
Звукъ. — Гр. Никоровича.

VIII. Дещо для дѣточокъ.

I. Стишки.

Непослушній воробчикъ. — О. П.
Добрий школяръ. (Пѣсня.) — О. П.
Лѣтній Гриць (Після народної пѣснѣ).
Гуси. (Зъ образкомъ.) — О. П.
Лукава хитрѣсть, та Божа кара. — Н. Н.
Большій соколъ якъ злилъ. — Ю. Федьковича.
Не мои ноги. — Сміховинка Ст. Руданьского.
Воробѣ. — Ст. Ковалѣв.

2. Повѣсточка, байки и др.

Непослушній хлопець. — Повѣсточка Евгеніа Ярошиньскои.
Лисъ и бузюкъ. — (Байка) Евг. Ярошиньскои.
Майстеръ и хлопець. — Повѣстка, перепопѣла О. П.
Чій голѣсъ? — Повѣсточка, перепопѣла Е. Ярошиньска.
Горда качка. Байка Юрія Федьковича.
Будь послушный! — Повѣсточка Ю. Федьковича.
Стрѣча зъ вовкомъ. — Повѣсточка Ром. З.
Порядокъ ошадокъ. — Повѣсточка Ю. Федьковича.

3. Загадки.

Ще продаютъ ся цѣлі рочники з 1886., 1887., 1888. і 1889. рр. по цѣні 1 зр. 20 кр. за один, а по 4 зр. 40 кр. за всѣ 4 річники з поштовою пересилкою, а для новоприступаючих членів „Рускої Бесѣди“ за половину сеї цѣни. Члени „Рускої Бесѣди“ в Чернівцях дістають за вкладку 2 зр. річно „Буков. Календаръ“ „Бібліотеку для молодѣжи“ і инші видання даром.

Думайте, читайте!

Від Адміністрації.

В 1890. році виходити ме „Буковина“, так само як минувшого року, а то : що другого четверга в обемі одного аркуша. Цілорічні предплатники получают зараз після власного вибору яко безплатну премію : „Буковинській Альманахъ тов. „Союзъ“, що на 12 печатаних аркушах виликої 8^о містит много поезій і повістей перших писателів наших, — або „Жовнярські пісні, і „Проскурку“ (для дітей) Юрія Федьковича, — або прегарні „Поезії“ В. І. Масляка.

К Н И Ж К И

КАСОВІ, ШНИХЛЯРСКІ, ДОВЖНИКІВ

і

СКРИПТИ ДОВЖНІ

для товариств

„ВЛАСНА ПОМІЧ“

продає по 50 кр. за лібру (25 аркушів),
(на пощову пересилку треба долучити 10 кр.)

„Руска Бесѣда“

в Чернівцях

Улиця Петровича, ч. 4.

ВАТРА,

літературний Збірник Василя Лукича,
виданий коштом членів руского касина
в Стрию на дохід того-ж, вже появилася
в розпродажи.

Ціна 1 прим. з пересилкою реком. 1 зол.
Замовляти можна через часописи рускі або
відносячись впрост до виділу касина.

ПЕЧАТНЯ

Г. ЧОППА

в Чернівцях, улица божниць ч. 8.
поручає ся д скорому і елеганцкому виготовленю

ВСЯКИХ ДРУКІВ

як:

творів, брошур і часописей

на всіх языках:

оповіщень, табель, цінників, циркулярів, адресних і визитових карт, увідомлень о заручинах, запрошень весільних, листових паперів і обверток з фірмою і проч.

і заобезпечує дуже умірені ціни.

СКЛАД ДРУКІВ ВСЯКОГО РОДУ

для п. к. войска і жандармерії, для п. т. урядів, громад, колектантів, приватних і т. д.

по найдешевших цінах.

Папір і прибори до писання продают ся гуртом і подрібно.

Ще лишь кількадесят примірників на складі.

Бук. Православний

КАЛЕНДАРЬ

на звичайний рік 1890.

видаємъ

„РУСКОЙ БЕСѢДЫ“

въ Чернівцяхъ.

Цѣна 50 кр.

Замовлення адресувати до літ. тов. „Руска Бесѣда“ (Улиця Петровича. ч. 4.) Хто бере календарь на розпродажь достане, вѣдь кожного спроданого календаря 5 кр. рабату.

СКЛАД ФАБРИЧНИЙ МАШИН І ЗНАРЯДІВ РІЛЬНИЧИХ

ЛЮДВИКА МІНЦЕРА В ДРОГОБИЧИ (Галичина)

поручає

I., Нову січкарню бубневу систему ангельского „SB₁“ з 4 ножами, перевисшає вона всі теперішні вироби слідуєчими поліпшеннями: 1) отвір 8“ широкий з вкладково сталевую; 2) валки після систему ангельского; 3) ножі ангельські, оси точені, ремені дуже моцні, 4.) ливна одлична і тревала, рух машини дуже легкий. Вага 130 кильо. Ціна враз з доставою залізницею — зр. 45. — „SB₂“ з 3 ножами — зр. 43.

Січкарня бубнева „ТН₃“ з 3 ножами. Вага 115 кильо. Ціна з доставою зр. 34.

Січкарня бубнева „ТН₄“ з 4 ножами, важит 120 кильо. Ціна з доставою — зр. 36.

Січкарня „ССХ“ з 2 ножами прост. Вага 100 кильо. Ціна з доставою — зр. 31.

II., Пара ножів з срібно-стали до січкарні „ССХ“ зр. 3; 3 ножі криві до січкарні бубневої „ТН₃“ з Праги-Бубна — зол. 3; ножі до вишних січкарнів за надісланем старих ножів або викроїв з паперу. Части складові до всіляких січкарнів за надісланем старих ломів по цінах сталих.

III. Шруби із стали до витискання олію ланного 8 центм. проміру, 107 цм. довгі з плоскими гвинтами, з кружком, що товче мутеркою двораменною керуючою і 14 шрубами. Вага 160 кильо. Ціна з доставою — зр. 85. — **Вадро дубове** до витискання олію з догами на 10 цм. грубими, з міцною оковою і приналежностями — зр. 35. Ціла окова до руштовання з балків дубових — за особним обчисленем. (На желане шкідці руштовань).

IV. Різакі до простих скриньок з ангельської срібно-стали.

Довгість самого вістря	58	60	65	70	75	80	центиметрів
------------------------	----	----	----	----	----	----	-------------

ціна	1-80	2	2-20	2-40	2-60	2-80	зр.
------	------	---	------	------	------	------	-----

V. Пили з ангельської срібно-стали з простими і подвійними зубцями, з ручками або ухами:

Пила для трачки	4 1/2'	4 3/4'	5'	Пила черевата	4 1/4'	4 1/2'	4 3/4'	стіп
-----------------	--------	--------	----	---------------	--------	--------	--------	------

подовговата	4-50	5	5-50	поперечна	4	4-50	5	зр.
-------------	------	---	------	-----------	---	------	---	-----

Пила теслярска	4'	4 1/4'	4 1/2'	стіп
----------------	----	--------	--------	------

каблук. або проста	2-80	3-20	3-50	зр.
--------------------	------	------	------	-----

Ціни розумієсь що тільки за готівку, а винятково при машинах I. і III. також на виплат.

Довіріє здобуте косами ангельськими знаку «косар» дають нам поруку, що й на сім поли знарядів господарських найдемо купців.

«Буковина» виходить
що другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

платна в Чернівцях
вносит:

на цілий рік 3 зол. — кр.
" пів року 1 " 50 "
" третину 1 " — "

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Пардінґа в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (улі-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежить.

ОПОВІЩЕННЯ І ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

Причини нашої недолі.

«Пізнай себе,
Буде а тебе!»
Народна пословица.

I.

Руский народ числит після статистичних даних, як се ми вже нераз наводили, вище 20 мільонів голів, а зі взгляду на се могуче число принадлежат Русини, яго народ, без сумніву до перворядних народів-велитів Европи.

Географічне положенє руских земель, як: України, Поділя, Волини, Галичини, Буковини і за-карпатської, так званої угорської Руси — є під кожним взглядом дуже користне; всюди воздух пересічно мірної температури, всюди великі простори плодоносних піль, степів та красних лугів, розложених над славними великими ріками, як: Дніпро, Буг, Дністер, та Прут; всюди багато відвічних лісів, всюди доволі хліба і соли, молока та меду.

Не дивно одже, що наш народ, проживаючи на таких землях, здоровий на тілі та бистрий на умі; не дивно, що наш народ визначає ся для того природною красотою, та дав і докази великої сили свого ума і серця в безчисленних, прекрасних народних піснях, в тій до тепер незрівняній пребогатій скарбниці народної поезії, котрої першєнство в світі признали вже і чужі учені; не дивно, що наш народ видав вже немало славних князів, королів, поетів, писателів, зна-токів музики, малюв, різьбярів і учених різного роду; не дивно, що наш народ, а взгядно наша вітчизна, видала великого князя Володимира, основателя політичної сили колишньої Руси, такого князя Ярослава Мудрого, славного праводавця свого часу, такого могучого правителя і умного політика Данила Романовича, котрий привів нашу Русь в ряди королівських держав; не дивно, що наш народ видав славних в світі бойовників-лицарів, як гетьманів: Богдана Хмельницького, Сагайдачного, Дорошенка і др.; не дивно, що наш народ видав таких славних писателів і учених, як літописець Нестор, як славний автор княжичної поеми „Слово о полку Ігоря“, як Петро Могила,

основатель Кієвської Академії, як Котляревский, Квітка, Максимович, Костомаров, Потебня, Осип Левицкий, Осип Лозинський, Венедикт Антонович, Омелян Огоновский, Марко Вовчок, Нечуй, Карпенко-Карий, Кониський, Партицкий, Барвінські, такого ученого правника Олександра Огоновского і др., такого генія-поета як незабутний Тарас Шевченко, таких славних поетів як: Маркіян Шашкевич, Юрій Федькович, Млака, Шрам, Устияновичі, Іван Франко і др., таких майстрів музики, як: Бортияньский, Лисенко, Вербіцкий, Лаврівский, Воробкевич, Вахнянин, Матюк, Бажанський, Нижанківский і др., такого славного малюра, як Корнело Устиянович, таких славних різьбярів, як: родина Шкрибляків, таких щирих учених патріотів як: Юліан Лаврівский, Стефан Качала, Романчук, такого патріота великого жертволюбця, як: Михайло Качковский, такого славного організатора народної справи, як н. пр. Володимир Барвінський в Галичині, а Василь Продан на Буковині; — не дивно се все; ба противно воно цілком природне, бо воно відповідає природним обставинам нашого народу, бо воно відповідає величчю нашої народної маси, бо воно відповідає природній вдачі нашого народу. Але дуже дивне, та ще більше для нас сумне і болесне, що руский народ, той велит культурних народів, при наведених своїх користних природних обставинах доборов ся нинішньої дуже невідрадній долі, що не лиш поза-європейский світ, а сама Европа забула цілком про Русинів, — доборов ся, на жаль сказати, сеї тяжкої недолі, котра дала не тільки теперішньому політичному велитам Москалем, але і нашим сусідним меншим від нас народам, як: Полякам, Румунам і Мадярам — відвагу, голосити світу, що нема руского народу, що Русини то гелюти народу московского, польского, румунського і мадарского.

Та где і в чім шукати причини сеї нашої недолі?

Се питанє для кожного Русина дуже важне, а навіть для кожного мислячого чоловіка не-Русина немало цікаве.

Найважнійша причина сеї нашої нещасної недолі лежить, як ми й дальше докажемо — в тім, що

маса нашого народу не спізнала ще своєї природної владчі, що много нашого народу під гнетом відвічної духової неволі ще не пізнала своєї народної гідності, своєї народної вартості, не пізнала ще своїх людських прав і обов'язків!

Не дасть ся сего заперечити, що під жестокими ударами диких ворогів, як напади Половців, Татарів та Турків, котрі зруйнували наші землі, наше народне багатство і закували наш з природи чувствительний, а задля того менше енергійний, а більше податливий народ в кайдани вікової неволі — так, як неменьше під впливом дипломатично обдуманій і перепровадженій заборчої роботи Польщі і Москви, котра нівелювала наші народні свойства і нищила людські здобутки нашої руско-народної культури — не могло розвивати ся природно наше народне жите, противно мусіли сі дуже невідрадні політичні обставини придавити, притімити народного духа, а тільки дуже мале число наших велитів духових, сі в правді немов з скали утесані характери, зуміли прозріти правду і о тільки побороти сі злидні, що не зрадили вони народної ідеї.

Не так відносили ся до нашої народної справи свої люди слабого характеру, свої люди слабкої волі, у котрих похоти тілесні придавили свідоме духове жите, жите стремляче безперечно до взнеслих людських ідеалів: до любови, віри і надії, — придавили то свідоме своєї ціли духове жите, котре обнямає свій народ, свій рід безграничною любовою, то свідоме своєї ціли жите, котре з незмінною вірністю до послідної хвилі придане своїм ідеалам, котре уміє гідно пошанувати і чужих, котре плекає в собі все і всюди сильну надію в лучшу будучність загальної народної справи, плекає сильну надію в нехибну перемогу правди над злобою!

Люди слабого характеру нездібні до борби о сі загально-людські ідеали; вони яко люди обмеженої волі, стремлять після степені сили і хитрости свого ума або до насильного заборчого пановання над другими — до так званої тиранії; або до безвзглядного нагромадження маєтків — і сі стають ся справжніми невольниками тої бездушної мамони; або до поверховного бездушного блиску, як ті краснопери бездушні пануги, або до вигідного життя з дня на день, — до так званої бездушної вегітації, або боячи ся власної тіни вздыхають вони до так званого милого спокою і стають ся мізерними трусами-шкарапушниками, або вони живучи, яко цілком безумний і бездушний матеріал, яко невольники чистої крови для заспокоєня всяких забаганок своїх хитрих товаришів.

Таких слабих характерів у нас чимало, та о сім на другий раз.

Кілька слів правди черн. „Gazet-і Polsk-ій“.

Тутешна „Газета Польська“ помістила в ч. 8. з сего року вступну статію під написом „Ega pojed-

pania“, в котрій говорить о буковинських Русинах межі иншими дословно отсе:

... . безсторонність наказує признати, в части для оборони партій, котрі рядит, що проводирі руского табору немало вини мусят собі самим приписати. Їх політика відзначала ся до сеї пори завсїгди засадничою ненавистею до всего, що не руске, а ся ненависть оказувана на кождім кроці, часто в формі підюджування, мусіла — природно дражити страсти инших. Недостає тій політиці зрілого спокою і певної себе поваги; не достає навіть рішимости і якогось непохитного напрямку в такій мірі, що нині ще загаль не може собі здати справи, чи буковинські Русини належать щиро до автономістів, чи таки більше сиріють централістам. Аби лихо завершити нурит в пито- мім їх нутрі — партія так звана москальофільська, котра, на жаль, інтелектуально стоїт вище, — а сю обстанову не раз вихисновувала лиха воля противників з успіхом до обкидування всіх Русинів докорами, що ніби они „москалі“. Докір сей міг багато шкодити в рішайучих кругах... А нарешті і се еще є характеристичною прикметою тої партії, що інтелігенція, маюча над нею провід, прийнявши вроджену зрештою і справедливу засаду демократичну, вводить єї в діло таким чином, що не підносить люду до себе, але сама знижає себе до люду і замість розширити видокруг політичного его знання, обмежає свій власний до розмірів мужичої інтелектуальности. Відси походить ціла т. зв. „хлопоманська“ політика тої інтелігенції, що знає в инших таборах тільки „панів“ в супротивности до себе. Льогічна конечність виказує з того два рівнобіжні наслідки: З одного боку справдішнє омужи- чене (schłopienie), а з другого бунт проти всему, що посідає, або рядит. Відси до соціалізму вже лише крок“.

Прочитавши отсю в менторськім тоні списану путаннину, порадили ми собі, що „Газета Польська“ або цілком не знає нашої бувальщини ні теперішнього духового життя Русинів, або вона, як єї поестри („Czas“, „Kurjer polski“, „Dziennik“, „Przegląd“ і т. п.) пускає тенденційно світови в очи про Русинів блахмана, щоби для підтримання шляхотско-польської геґемонії над Русинами представити Русинів з одної сторони яко мізерних та безсильних гельотів, про котрих одже не варта дбати, а з другої сторони — уджає світ тим, що Русини то з природи дика, для посідання і ряду дуже небезпечна орда, котру для суспільної безпечности конечно тримати в кайданах та під баґнетами, а ніяк не допустити єї до свободного життя свідомого своєї людської ціли.

Чи одна, чи друга, чи може обі наведені тут причини спонукали „Газету Польську“ до списання сеї путаннини; се зіставляємо самій „Газеті Польській“ до совісного розслідування. Не вважаємо дальше за наш обов'язок держати тут для поучення „Газети Польської“ лекції з історії, а то тим менше, що маємо се пересвідчене, що теперішній загаль інтелігенції поль-

скої, пересякий наскріз застарілими еґоїстично-кастовими поглядами не в силі ще прозріти правду а тим менше починити добровільно уступки із свого хвилевого пановання в користь і побіду правдиво людських ідеалів. З тої самої причини не гадаємо також тут запускати ся з „Газетою Польскою“ в полеміку, а тільки яко єдиний орган народно-руський на Буковині вважаємо се за наш святий обовязок, для оборони грубо нарушеної чести нашого народу, котрого культурні здобутки межи Славянами стоять на найстаршій місци, — подати до відомости „Газеті Польській“ і цілому світові раз на завсїгди отсе:

1) Наш нарід руский не провадив ніколи заборчої політики.

2) Наш нарід не забагав ніколи чужої власности, а противно задля своєї податливої природи потеряв багато своїх прав і свого майна в користь других; та вжеж не задля чого иншого заслужив він собі навіть у польскої шляхти дуже часто нею уживаної назви: „poczciewy ludek“.

3) Так само і наша інтеліґенція не бажала ніколи загарбувати чужого добра, ані чинити другим якої небудь кривди і не бунтувала ніколи в тім напрямі свого народу, а вжеж ніколи не плекала ненависти супроти не-Русинів, а хіба лише боронила себе і свій нарід супроти напасти.

4) Противно, шляхта польська дала історичний довід, як мало уміла вона пошанувати права руского народу і его власність.

5) Наша інтеліґенція як раз задля просвіти свого народу і его піднесеня дуже радо зближувала ся і зближає ся до него; — се привда, що нашій інтеліґенції не смердит кожух і сірак нашого мужика і не дразнит его нервів так, як се дразнит делікатні нерви шляхотско-польські; та помимо того уміє наша інтеліґенція, не гірш панів Поляків, носити, як пристойт, боярський жулан, і французкий фрак і рукавички; ба навіть і де треба по лицарски за свою честь вступити ся.

6) Наша руска інтеліґенція розуміє докладно добрі сторони справедливої автономії але ніяким чином не хоче міняти справедливої автономії за самолюбну оліґархію.

7) Наша народна інтеліґенція дала незбиті докази не тільки докладного поняття гідности свого народу, але доказала помимо дуже некористних обставин щоденними фактами і се, як вона розуміє свої обовязки взглядом свого народу, як горячо серед невідрадних обставин займає ся неуспинно і з самопожертвованем его долею, і як в короткім часі, коли лишень трохи заблиско сонце, помимо ворожих затій з'уміла збудити в темній масі свого народу живу охоту до поступу, до почуття не тільки своїх прав але і своїх людських обовязків. Не дано виправді рускій інтеліґенції на Буковині доси можности заявити ділом „зрілий спокій своєї політики і певну себе повагу“, але кождий, хто хоче сего добачити, мусит признати,

що напрям єї політики ясний, що вона стремит рішучо і непохитно до двигнення свого народу на природних підвалинах з вікової неволі і боре ся сміло легальним способом за права ему приналежні.

8) Питанє соціальне є так старе, як світ; над сею поважною справою, о кілько вона опирає ся на загально людській підставі, застановляють ся тепер дуже глибоко всі умні люди, а навіть мужі державні; для того не можемо добачити причини, чому „Газета Польська“, котра чванит ся, буцім вона поступова, пуджає світ сим важним суспільним питанєм, наче якою страшною марою, наче моровою заразою.

На конець, віншуємо „Газеті Польській“ „dobrego apetytu“ до інтеліґенції москвофільскої, ми-ж находимо в нашій народній інтеліґенції смак ліпший.

Ось Вам віз і перевіз!

Дописи „Буковини“.

ІЗ ВИЖНИЦІ*). (Музикально-декламаторский вечєрок в честь Вп. совітника Володимира Корнича-Ясеницького) з нагоди его відходу з Вижниці на нову посаду до краєвого суду в Чернівцях — відбув ся в Вижниці в неділю 29. п. ст. Грудня 1889. величаво і незвичайно святочно. Вечєрок устроювала місцева руска Читальня, а до участі запросила всі Читальні цілого повіту та й близші з других повітів; в виконанню-же самої програми вечерка взяли головну участь Вп. о. Александер Манастирський з своїми школяряками з Паньскої-Долини, і самі члени вижницької, черногузької, розтіцької та банилівської Читальні.

Від 6. год. вечєром почала наповняти ся обширна сая місцевого касина людьми всякого стану. Бачили ми тут самий цвіт інтеліґенції рускої духовної і світської, місцевої і доокрестної, міщанство та селян навіть з далеких гір путилівських. Особливо-ж урадовало кожного Русина, що на отсім патріотичнім вечєрку було і наше жіноцтво не менше сильно заступлене. Перед 8. год. вечєром вступив на сая наш Вп. сов. Ясеницький з родиною. На сам вид его вирвалось з сотні грудей грімке: «слава» — котре гомоніло через добрих пару хвиль. Відтак піднесла ся занавіса а на естраду, хорошо пристроєну виступив голова Читальні місцевої Вп. о. Семанюк і в гарно виголошеній бесіді пояснив ціль вечерка — підносячи великі заслуги сего щирого патріота і правдивого народолюбця, котрий на своїм становищу яко судія повітовий в так короткім вже часі, — бо лиш всего 4 роки займав се місце — з'умів погодити строгі обовязки свого уряду з обовязками Русина-патріота. Вижницький цілий повіт, — сказав бесідник, — спав сном ляного, всім забутого мужика; аж з приїздом сего великого патріота в Вижницю, зачало лунати світлом тверезости та науки, світлом правди під стріхою того погорджаного мужика, котрого сердака сей наш патріот ні-

*) З виш друкарні не увійшла ся допись до 1. числа. — Ред.

коли не цурався; і сей мужик знайшов в ній свого щирого порадики, покровителя — свого рідного батька! Его то заходам завдячує вижницький повіт аж 8 Читалень, котрі існують не лиш на папері, но живуть житом свого народу. Під кінець сей річи вручили пану Ясеницькому серед неумовкаємих окликів «слава» депутації Читалень: вижницької, розтіцької, чорногузької і банилівської грамоти на почесного члена — по чім наступили дальші точки програми.

На сцену виступив хор вижницької і чорногузької Читальні і відспівав з житем і вервою пісню: «Я щасний руску матір маю» — по чім маленька учениця з Чорногуз Евфрозина Стратийчук віддеклямувала ніженьким своїм голоском стих Данила Млаки: «На чужині» — так хорошо, що удостоїлась грімких оплесків цілої публіки. Відтак виступив учитель Чорногузької школи п. Понич з своїми школяриками — ось їх імена: Козьма Лифирович, Стефан Лифирович, Дмитро Москалюк, Кость Шпак, Елена Шпитко і Вікторія Мазена — і відспівали милозвучно пісню «Минуло літо Боже» — Данила Млаки. По сім представився публіці звістний вже з свого попереднього виступу хор школяриків з Паньської-Долини під управою Вп. о. Манастирського. Жаль, що на сей раз не бачили ми між співаками лютого хлопчика-солісти, синка о. Манастирського — Василька, котрий при першій виступі сих школяриків в Вижницю чарував всіх своїм прегарним дзвінким голосочком. Василько, як нам сказали, занедужав вже на дорозі їдучи в Вижницю на сю новомодну «інфлюенцу», котра вже і до нас заглядає, та мусів остати ся в Банилові у свого діда о. Хариновича.

Ми ще не мали случаю почути хор славно звістного в Галичині о. Витошинського, так годі тут зробити порівняне, однак не пересадимо, коли скажемо, що в співі сих школяриків не тільки чути милу гармонію, модуляцію тонів, ніжні переходи з «п'яно» в «форте» і проч. — но що більше его школярики являють ся мов настоящі автори, віддаючи співану ними пісню з її силою драматичною, так, що співаки не представляють ся зрителиви яко прості езекутори співу, но бачит ся, що видни перед собою образ, який в пісні змальований. Се іменно помітно в піснях: «Громадські радні», «На селі», «Жовняри». Всі ці пісні, як не менше «Сербське коло», «Стрілецька піснь» подобались незвичайно публіці. За кожною піснею загрімала ціла саль гучним «Слава». Публіка одушевлена викликувала все любих «соловейків-співаків» а ті за кождим викликом щось нового надипрограмово піднесли публіці, аж як помітно було вже утомлене маленьких гостей-співаків, відпустила їх публіка.

Прочі точки програми випали рівнож удачно. Надипрограмово відспівали ще члени Читальні Розтіцької під управою п. Юсина гарну пісню «Про Гуцуликів», слова, як нам подано — «Млаки» молодшого з Розтіць. Сердечно усміялась публіка, коли виступив школяр Михайло Кошман і віддеклямував стихок

о. Манастирського «П'яниця і стовп» стихок сей так подобав ся задля свого оригінального і жартівливого змісту, що публіка засипала декляматора і автора окликами «Слава» і просила о повторене. Рівнож надипрограмово віддеклямував член Банилівської Читальні п. Василь Харинович дуже удачно стих Юрія Федьковича «Довбуш» і тут мала публіка нагоду пізнати в п. Хариновичу великі здібности до драматичного заводу, котрому коли-б схотів посвятитись, можна-б ему наперед віщувати хорошу будучність. Під кінець виголосив школяр Іван Середюк «Слово» до п. сов. Ясеницького, котре задля щирої простоти і глибоко патріотичного змісту заінтересувало всіх. Офіційна часть вечерка закінчила ся величавим відспіванем народного имну «Ще не вмерла Україна» в супроводі оркестри цілим зібраним народом — при чім публіка піднялась з місць.

По офіційній частині опустили дами саль, а почалась відтак друга часть вечерка при музиці і чарці пива. При великій столі засіло поперх 40 осіб, всяких репрезентацій, пішли кругом тоасти, патріотичні бесіди, співи, котрі протяглись аж під ранок — почім відіпровождено п. Ясеницького до его дому. В часі вечерка наспіли привітні телеграми від Вп. судії Максима Михалюка з Путилова, від руских товариств Черновецьких, П. п. Поповича, Пігулика і других — котрі по відчитаню прийняли зібрані грімким «Слава».

Так одже обходили згадані Читальні сей святочний вечер прощі з своїм основателем і почесним членом. Була се поважна маніфестація руского духа, який живе, і від тепер, дасть Бог, що раз лучше жити ме у вижницькім повіті.

Тутейших пару шовіністич-панків з противного табору не явились ча сім вечерку, бо казали що там кожухи хлопські «сьмердзіць бендон». Дивно нам дуже, що тим панкам хлопські кожухи такі страшні, але якось той крейцар хлопський, який іде з хлопських кишень на їх удержане, їм зовсім не гидкий. — Най-же жалують свого поступку, бо булз би мали наочний доказ, що ані хлопські кожухи так не страшні, а й їх сумнів: „які там концерт моїм хлопі аранжоваць?“ зовсім безпідставний, бо сей концерт аранжований і виконаний самими хлопцями та міщанами випав так світло — що і інтелігенція в многих случаях не могла би ліпшим виконанем похвалитись.

Честь і слава отже за ті труди всім членам Читалень, взявши участь в сім величавім святі; слава Русинам в „кожухах“ — що хоть кожух їх дразнит делікатні нерви где-яких панків, то за те покривають ті кожухи серця так щирі і повні горячих чувств вдяки до своїх керманичів-защитників, котрі пробудили їх з вікового сну та дали пізнати світло правди, яких свойств на дурно і з свічкою шукав биць під толеньким фраком.

Розуміє ся, що і матеріальна сторона не остала безуспішною, добровільні датки, які при вході принимались з призначенем на цілі читалень, виносят з верхом 40 злр.

Гієт.

Буковинські товариства рускі.

Запрошенє. Виділ. літ. тов. «Руска Бесѣда» в Чернівцях запрошає всіх п. т. членів на головні збори, котрі відбудут ся в Понеділок, дни 22. руского січня (3. лат. фебруара) с. р. о 4. годині пополудни в Читальні «Народного Дому» в Чернівцях після такого порядку: 1) Одобрєне протоколу з послїдних головних зборів, 2) справозданє о діяльності виділу за р. 1889., 3) справозданє касове, 4) справозданє контрольної комісії, 5) вибір виділу і контр. комісії, 6) вільні внесенє. — Заразом просит виділ п. т. членів залягаючих з вкладками о уплату тихже, а не менше хв. Читальні і всіх письменних Русинів, щоби вписували ся як найчисленнїше в члени товариства, котре поставило собі велику і конечну задачу рускої народної просвіти на Буковині, що тільки полученними силами дасть ся осягнути. Вже тепер дістають члени «Рускої Бесѣди» за незначну вкладку всего на всего 2 зр. на цілий рік бук. «Календарь» і «Бібліотеку для молодїжи», а коли-б збільшилось число членів хоть на кілька сот, то можна-б межі них у двоє тільки і більше ще книжочок хосєнних розділити. Щоби заохотити бук. Русинів до громадного вписуваня в члени «Рускої Бесѣди» в Чернівцях ухвалив виділ, відпускати новим членам попередні рочники «Бібліотеки для молодїжи» за половину ціни себ-то по 50 кр., ба надто ще дістане кождий новий член після власного вибору кілька хороших і пожиточних книжок даром. Виділ «Рускої Бесѣди» в Чернівцях надїє ся прото, що на головний збір прибудут численно не тільки дотеперїшні члени з залеглими вкладками, але й такі Русини, що схотят вписати ся в члени й возьмуть собі на задаток бук. «Календарь» і дарунок в книжках. Приспїшайте-ж і помогайте нам просвічати руский нарід на Буковині, котрому до лїпшої долї головно просвіти не достает.

За виділ літ. тов. „Руска Бесѣда“ в Чернівцях.

Голова:

Секретар:

Єр. Пігуляк.

Ом. Пєлович.

Черновецька міщанська Читальня урядила 14. (26.) с. м. публичний муз.-декл. вечєрок з танцями в сали готелю «Молдавского», котрий удав ся з кожного взгляду дуже добре. Вечєрок розпочав п. Котецький хорощим відчитом статї Згарского про «Чоловіка» уложено з самих приповідок. Першєнство належит ся продукціям мішаного хору міщанського, котрий відспївав піснї: «Щасть нам, Боже», «На берїжку», «Жаль дївчини» і «Ой під гаєм» так удачно, що на неустанне домоганє не-рускої інтелїгенції мусїв кожду пісню повторити. Рівно удачно винали деклямації п. Городиского («Іван Підкова»), п-и Довганчуківної («Посєстрам» і «Молитва»), п-и Кравчуківної («Налякана»), п-и Мілерівної («Цвітка молит»), п-а Мицака («Чи уміють рускі діти...») і п-а Созаньского

(«Розпятий жид»); слабше винали деклямації «Мир вам, братя» (бо надто співано) і «Як на світі жити» (через зле голосоударєнє), хоть обі декляматорки мають добрий голос і виразну вимову. По хорощій промові невисипущого голови Читальні о. Каратицького слїдували танці бїльше як 200 осіб, що трєвали до рана. Зганити належит, що декотрі папчочки і папничі забавляють ся під час муз.-декл. части на голос і перешкаджають другим; сєму конче би комітетовим на будучє зарадити. Кінчимо щирим желанєм, щоби так хорошо розпочате руске і людске освідомленє наших міщан змогалось чим раз то бїльше, а добрі наслїдки моральні і матерїальні винагородят труди.

О. П.

Жертви на „Народний Дім“ в Чернівцях. — І. виказ: Ви. п. п. профєсори рускої гімназїї у Львові і п. Паньківський 5 злр., ви. п. Володислав Бориславський з залїжки з ви. п. Харжевским 25 злр., ви. о. Назаревич зібрав у ви. гостей в дому ви. судїї п. Михалюка у Путилові 15 злр. 50 кр., на прощальнім вечєрку в дому ви. п. сов. Ясиницького в Вижицї зібрано 23 злр. 70 кр. — Всего разом 69 злр. 20 кр. — Щєдрим дателям і ласкавим збирателям дай, Боже, здоровя, а другим братям з новим роком нової охоти!

Голови:

Исидор Винницький.

Касїєр:

Іван Тимінський.

Дрібні вісти.

(Повороту Є. Е. президента краю) викидає нетерпеливо ціла Буковина з винятком хїба Алезанських пунїлів, котрі й голосят свої задушевнї бажаня яко автентечні вісти. Дивне, ба навігь нагани гідне поступованє урядової газети черновецької, в котрій не було доси нїякої відомєсти про стан здоровя і час повороту голови краю. Се чейже немаловажна річ. Жадаємо проте чим скоршої докладної вісти офіціальної і певнї єсьмо, що виражаємо сим бажанє цілого краю.

(† Адольфіна Пігулякова), подруга проф. Єротея Пігуляка упокоїла ся 9. с. м. по довгій і тяжкій недужї. Похорони відбулись 11. с. м. при численній участі особливо рускої публїки. Пером їй земля, а опечаленого патріота нехай Бог кріпїт для Руси і осиротїлих діток! Члени черновецьких товариств руских зложили на домовині покійної приятельки руского народу, котра була членом «Народного Дому», гарний вінець з синими золотом украшєними лєнтами і написом: «Поважаній подрузі брата-товариша — Члени черновецьких товариств руских». Над могилою промовив зі сторони Русинів п. Омєлян Попович.

(† О. Емїлій Ганкевич), приходник в Сяїтинї, упокоїв ся 2. (14) с. м. на 60. р. житя а 30. священства. Вічна єму память! — Покійник був батьком трох молодих Русинів-патріотів, з котрих два — Григорій і Євгеній — пізнавши яко студенти черновецького університету недостаток патріотів-Русинів на Буковині, рїшились остати межі бук. братами й підпомогати їм змаганя около добра опущєного народа.

(Рада державна) скликана на 3. л. лютого до Відня.

(Сьогодні рік), від смерті Цісаревича Рудольфа, з того поводу відбуваються нині богослуження за упокій душі незабутнього покійника. Вічна йому пам'ять!

(Іменования): Граф Креневіч секретар красної президії, і концініст Георгій Томашук іменовані комісарами при краснім правительстві в Чернівцях.

(„Погодились“), таку вість подають газети про переговори правительства в ділі помирення Чехів і Німців в Чехах. Небавом має бути оголошена спільна умова дотично переведення прав обох народностей. Час би правительству подумати і про заспокоєне Русинів, не вже жде оно послідної хвилі, котра змусит емо до сего конечного кроку.

(Дирекція убезпечень робітників) в Галичині і Буковині відноситься лиш через польські газети і до бук. властителів фабрик і т. п. Так то все галицьке мусить польщитись.

(Страшний недостаток паші) мусить бути в Галичині, коли ніхто не хоче даром взяти, не то купити коня. Цікавий торг на коні відбувся, як нас запевняють, в Радихові. Ото одна жінка продала коня за 10 крейцарів, та й ще дала з них жидови 4 крейцари «на щасте».

(Новий доказ братньої прихильности і підпомогі для національних змагань бук. Русинів.) Ото озвалось львівське «літературно-наукове письмо», що доси мов закладе мовчало, про одну бук. книжку руску. Озвалось, та тільки на те, щоби зганити, щоби сказати, що неподобається ему передруковане одної статті з книжки недорогої і нерідкої та й що один стишок непридатний до друку. — Що до суду п. С. дотично передруку, скажемо: не зваживши обставин не суди, передрук стався не задля злекшіння редакції, а тому що тої книжки, як звичайно, на Буковині доси ледви чи є 10 примірників одже, щоби заохотити до куповання, а головнио, щоби вяснити ще дуже запутану у нас через галицьких обединителів справу рускої мови. Засуд стишка, не маючого в просім притенсії до одличної поезії, не дивує нас також зваживши, що критик п. С. не прочитав навіть добре напису, та й взагалі навіть славних поетів руских прозиває тільки плаксами, а одушевляється (в ч. 20. свої газети) тільки для «чудных-пречудных поезій польских». Власне той «польский дух» ріжнить і розділяє галицьких Русинів від усіх прочих, видно се і на Українцях, котрим незакажені «польским духом» Буковинці припали більше до серця, що словом і письмом пераз заявили. — Аж заміна несимпатичного «польского духа» галицьких Русинів на щирий руский зможе получить в усіх Русинів в одну дружну сім'ю; а доки се не настане, доти і на самій Буковині помімо найліпшої волі не буде щирости межі одними а другими братами; бо аристократична зарозумілість, сей найнесимпатичнійший об'яз «польского духа», що не терпить нібого побіч себе, відтрчує кожного, хоть би він з цілою душою пристав до брата закаженого «польским духом». До такого заключення дійшли ми роздумуючи з болем серця над сумними ознаками галицько-рускої байдужности (щоб не сказати неприхильности) що до національних змагань бук. Русинів. Чей задумують ся над поліпшенням сего вельми сумного стану ті немогі Галичане, котрим Україна-Русь не є пустою фразою, та й в інтересі народної ідеї рускої щиро «обнимають і найменшого брата».

(Ц. и. дирекція почт) в Чернівцях зарядила, як зачуваємо, на підставі скарг піднесених нами в попереднім числі в справі непошановання прав рускої мови строге слідство і має видати остре налімнене в тім

взгляді. Записуючи з вдоволенем бачність хв. дирекції і той факт, що навіть сам п. наддиректор знає руске письмо, надіємось, що підчинені підуть за приміром свого начальника і не дадут поводу до нових скарг, котрі в разі найменшого порушення прав рускої мови звизаємо всіх Русинів вносити сейчас до дирекції почт, чи до «Рускої Ради» або й до нашої відомости. Не попускаймо і одробинки з наших прав!

(Вечерок в память Юрія Федьковича) з багатою муз.-декл. програмою устроє дия 30. с. м. молодіж львівської рускої гімназії. Честь їй!

(Війну о горілку) провадять піяки в Кадобищу; бо грозят тамошньому шинкареви, що на силу спровадять собі горілку з другого села, коли він не пустить її дешевше. От о що наші люди борятся. Сумно!

(Руске представлене театральне) відбуло ся сего тижня в Вишніці на дохід тамошнього касина.

(Хто буде наслідником) посольського мандату по Томашукові рішит ся завтра, але нині годі ще сего відгадати, так, здає ся, стоять шанси обох кандидатів Гормузація і Мішкольчого.

(Проф. Билинкевич) відпекує ся, як зачуваємо, зі всеї сили від немилі емо науки рускої мови, та сего хоче доконче румунизаторско-панрусська політика. Побачимо, що з того вийде, чи заїде «силуванням конем» руска мова, а з нею і рускі школи та й руский нарід в Буковині знов в яругу, з котрої можут, і повинні би тепер видобути ся.

(В народній школі в Качиці) запровадила красава рада шкільна, — дякуючи заходам впр. о. Сіменовича — вже і руску мову викладову.

(Томашук Славянин). Бувший черповецький а тепер віденьський проф. універ. Др. Шрутка, приятель Томашука, помістив в ч. 402 „Buk. Nachrichten“ по смертну згадку о професорській діяльности Д-ра Томашука, в котрій каже: «Томашук нагадував собою все своє славянське походжене. Я приготований на закид, що Томашук не був Славянином, а Румуном. Але зваживши, як в спокійній країні (себто Буковині) зливають ся Славяне з Румунами, і що тут не одна славянська родина зрумунилася, то ледви хто зможе мені що закинути, коли вискажу мою субєктивну гадку, що у Томашука пробивав ся більше славянський тип чім латинська раса». — Нічо в сім виправді нового, але цікаве се спостережене німецького ученого яко дальший довід, чи Буковина зрущений край румунський, чи показують ся противні об'яви.

Цїни збіжа.

У Понеділок, дия 13. лат. Січня платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	9 зол. — кр. —	9 зол. 40 кр.
жита	7 „ 15 „ —	7 „ 50 „
ячменю	6 „ 25 „ —	7 „ 70 „
вівса	6 „ 80 „ —	7 „ 30 „
кукурузи	5 „ — „ —	5 „ 45 „

Для науки і забави.

Пам'ятне видіне.

(З моїх споминок.)

I.

Певен я, панове, що отут між нами, хоть скілько нас багатько, а нема ні одної людини з забобонами

Певна річ ніхто з вас не йме віри нічому неприродному; ніхто не підлягає впливу видіння, та віщування вважаєте просто за нісвітінницю. Певно, що і в сні ніхто не йме віри. Колись і я сміяв ся з усього, чого не спроміг вияснити розумом, що здавало ся мені невідповідним світлим доказам науки. Кажу: „колись“; бо тепер инча річ. Самі добре бачите, що я перекожу останні гони мого віку; всяково трапляло ся мені по сій довгій ниві: доводилось їти мені на-осліп, помацки; доводилось крадькома, тихцем пробирати ся, доводилось і на взаводи, бігцем. Привело ся покоштувати і боханця м'якого і хліба глевкого і сухаря цвілого: зазнав, як і на жлукті обідають. Одно слово: підбив ся, підтоптав ся; жвавість воснажила ся; дух мій прив'язав, наче та квітка, що вихром зломало її і перекинуло головку її до землі... Ослабло те, що, як мовляв поет, „в Сібир колись водило...“ одно слово — став я розмілком. І щиро признаю ся вам, що почав задумувати ся і над снами і над віщуваннями власного серця і над видіннями.

От бачу я, що ви усміхаєте ся, а де хто може думає собі: в старій голові дупло завело ся, дає тим і налізло туди дурниці. Овва, байдуже мені; смійте ся собі! Дай Боже сміяти ся, аби не плакати; а я розповім вам про одно пам'ятне видіння, якого я й доси собі не виясню, що воно таке було? Може й галюцинація, але з якої річі? таї чудна вона трохи. Вжеж не треба мені запевняти вас, що я розповім вам, що дійсне бачив і чув, а з голови ніже єдиного слова не додаю. Слухайте-ж, да потім і судіть собі, як хочте, а вдруге ще кажу вам, що ту приви́ду я не тільки що бачив, але держав її в руках, цілював її і вона мене цілювала. От і тепер, як і кожен раз, коли згадаю про неї, чую що отут у мене на чолі пече, наче горить, її останній поцілунок.

Було се зимою р. 1880. Довело ся мені їхати через Москву в Петербург: поїхав я, щоб там трохи спочити; щоб там освіжити свій мир духовний загнаний, задурений нашими міськими подіями. Треба було видихати з себе той некедний „дух“, якого ми отут зазнали, починаючи з весни р. 1879. Простояв той „дух“ у нас більше року, доки не почали ся „в'яння“.

А вже-ж і дух був! Поміж вас отут, мабуть, чи є хто такий, щоб так виразно, як я, зазнав і тямив усю гемоньську лютість і гнобительство того треклятого часу. Щоб ви зрозуміли велику его силу лиходійну, треба на собі спостерегти его; треба власним серцем перечути, власною душею пережити таку лиху годину. Не приведи до того Мати Божа нікого хрещеного! Цур ему! От вже десять літ минуло з того часу, а згадаєш про его, то й тепер м'ясно стане! Шпари підуть за шкірою. Багацько, вельми багато тяжких годин пережила тоді кожна жива людина, що почувала в собі образ Божий; що не могла не вболівати над людським лихом, над таким лихом, що запламувало і поступ і цивілізацію і гуманність кінця XIX. віку. Скільки то людей зазнало сліз, неволі, виразок і

струпу на серці! Де в кого й доси не загой ся той струп. А спитаю ся я у вас: за що ми Українці пили.... ні, не пили: у нас з чужого похмілля боліла голова! І все те не за цапову душу...

Радійший я-б був намалювати вам хоч легенький контур того лютого часу; та де мені! До сего треба не тільки великого художника, але ще більшого психолога, знавця людської душі. Не вдатен я переказати вам, що тоді діяло ся не тільки в чужій душі, але і в моїй власній. Доводило ся мені бачити людей і під час великої холери, і під час великої пожежи; трапляло ся спостережати жах цілого села: бачив я, як ціле село від малого до старого несамовито втікало, почувши що „біжить сважений вовк“. Вовк справді прибіг: не скажу, чи був він справді сважений, чи може тільки голодний, але він несамовито вив і скигив; ніхто не догадав ся взяти рушницю і застрелити его, а всі поховали ся по хатах, позасовували двері, та тремтячи визирали з вікон. А вовк тим часом душив усе, що попадалось ему на очі: задавить гуску, — не їсть її, тільки задавить, покине, та за поросля, задавить, тоді за ягницю, доти давив, доки не перебіг через усе село і ніхто з людей не відважив ся вийти проти него! Сиділи по хатах, позасвічували страстні свічки, курили свяченою вербою, та молили ся. Одже, кажу вам, не доводило ся мені і тоді помітити між людьми нічого похожего на те почуте, яке обгорнуло було нас. Не скажу я, щоб то був страх або жах: ні того, ні сего не було; не було навіть такої приголомшенности, яку бачимо ми тепер. Коли на людей нападає страх, вони теряють розум; їх вчинками править тоді якесь несвідоме почуте; вони переймають ся першим вражінем, дають повну волю нервам і не спроможуть ся спинити їх: чоловік перестає тоді думати, йде не озираючись туди, куди жене его нервова хвиля вражіння і робить те, що зробив хто будь першим. Ми-ж не стеряли ся; розуму не збули ся; навпаки! ми були добре свідомі, що діє ся навкруги нас: ми бачили, що хвиля самовольства, безправ'я і матеріальної сили залила наше місто; ми були свідомі власного безсилля проти неї... Отся то свідомість і гнітила нас більш за все: у нас пробивала ся реакція проти реакції, але ми бачили власну незмогу і вона давила нас. Коли що справді стратили ми, так стратили цілком віру в небезпечність за завтрашній день, непевність обгорнула нас: вона стояла в повітрі густою хмарою і не давала людям спокою. Ніхто не був певен, що лігши спати, він прокине ся як слід, як звичайно в ранці, а не середь ночі; встане там де ліг у власній господі, а не в острозі, і що на добрий-день привітає его хтось близький, а не острожений вартовий. Ніхто не був певен, що середь ночі, саме тоді, як всі добрі люди сплять, не збентежать его сине-мундірні гості і не перевернуть до гори дном, не тільки усі его манатки, але усю его душу. Кожен був певен, що нічогісенько „скоромного“ у него не витрусять, та бракувало тої певности, що,

відбувши трусеницю, вийшовши з неї чистим „аки голуб“, не рушить людина „в мѣста не столь отда-лення“. Рушала туди тоді велика сила людей з усіх усюд. Та нехай і не рушив би, таке відбутися самому трусенину, пережити її, — не легка річ! Хто її не коштував, нехай і не коштує до віку. Найгірше вра-жила та сутанія, те безголове, що творилося по ули-цях. А творилося таке тоді, що нехай вже воно сниться тим, що греблі рвуть. Глянеш було в один бік — патови, немов підпалих людей, не-самовито біжить, поспішає подивитися, як вишати муть „сиді-листів...“ Відвернешся в другий бік, — бачиш: зграя донців-молодців з гиком та зиком, ніби хорти, несе-ся, оточивши навкруги темну карету; то баче „пре-проваждають“ в острог якогось недолітка, часом під-ростка, дівчину „соціалістку...“ Здригнеш та швидче збочиш в глухий переулочок, дивись і тут назустріч тобі пішій патруль...

Ідеши далі: вискочить з шинку якийсь невідглас, підпалений мартопляс, та й гукає на тебе: „сиділист, сиді-лист“. Понуришся, ідеши мовчки, не мов не чуєш, а серце клетотом клеточе.. Зайдеши кого провідати тільки й чуєш, що того трусили, того трусити муть, того взяли, того зослали, за того, „і наша черга“. Ну, якже тут було не посатаїти!

А щоб ви лїпше тямали, як то воно небезпечно було ходити по вулиці, навіть серед білого дня, так от вам факт.

Наша дума міська вирядила була комісію огля-діти деякі вулиці то порадитись, котрі з них більш потрібно забуркувати? В комісії було два єнпиралі. Тільки що зійшлися ми, стоїмо серед вулиці та мір-куємо з інжинерами, аж ось набігає на нас патруль-чоловік з десятьма солдатами; стали вони округи нас, — рушніці штиками проти нас, „старшой“ зразу до нас: — „Расхадись!“

Один з єнпиралів орлом глянув на него і так строго каже до него: „Чи осліп, чи дисципліни не тямаш! Подивись хто я такий і геть собі!“ Москалик ему на те відповідає так покірливо, але твердо:

— „Бачу, ваше превосходительство, що ви єно-рал, але кажу вам: розходьтесь. Нам велено розга-няти силою хто не послухає слова! Розходьтеся!“ Мусїли ми розійти ся.

О. Я. К.—й.

(Дальше буде.)

Паша і худоба.

(З польського І. Бедрона.)

Знав я одного господаря, котрий від рана до ночі працював, всего собі жалувал, а прото що раз то гірше мав ся і з кожним роком сходил на біду. Дивувало мене то дуже і приглядаючись уважно его господарству дізнав я ся, куди дїваєсь праця Матвія, бо так му було на імя. Ото Матвій любував ся в ху-

добі і бажав як найбільше її зимувати. В наслідок того мусїв він кожного року уже по трох-Святих ку-пувати на нашу соломні сїна, бо свого ему не ставало, бо більше худоби зимувал, ніж паші мав. Видатки на кунино паші зїдали щорічний заробок Матвієвої праці. Нарешті дійшло до того, що Матвій мусїв задовжити ся в банку, і туй-туй вже мало піти его майно на бубен. При спосібности, коли Матвій поскаржив ся мені на свою долю, вияснив і виказав я ему, в чім лежить хіба его господарки. Матвій повірив і зараз в осени обчислив собі кілька худоби годен вижити своїм запасом паші, і стільки лише штук худоби за-держав на зиму. За кілька років сплатив він увесь довг в банку, а тепер варто подивитись на его госпо-дарство. Тепер і худоби більше має, бо поправив рілю і став управляти більше травки і т. д. Матвій госпо-дарує щастливо далше і кожному при кожній нагоді повторяє: „Не тримай більше худоби, ніж маєш паші, бо згинеш“.

Паші господарі грїшат загальною тим, що три-мають за много худоби, а то їх нищит. Кілько то гос-подарств зїли коні? Коли отся хіба даєсь тяжко від-чувати в звиклих роках, щож доперва сказати о тяж-ких часах, як приміром рік теперішній. Для того добре вчинили ті господарі, що вже в осени обчислились з пашою а решти худоби позбулись. Ті-ж, що відтягали ся, самі собі винні, коли будуть змушені задля недо-статку паші випродати все за півдармо. Уже тепер в многих околицях навіть за дорогі гроші годі купити сїна ані соломи, а що-ж то буде на весну? В таких клопоті треба добре роздумати над тим, як обходити ся з запасом паші, який хто має, аби як найдовше її стало й аби худоба як найбільший з неї позиток мала. Як найбільший ощадок, при чім однак худоба не сміє голодом мліти, що було би ще більшою шко-дою, — отсе єдина рада.

О. М.

Подяка.

Неумолима смерть забрала мені доро-гу подругу, а дітем моїм любезну матір. В безмірнім болю моїм дізнав я великої відради в щирім співчутті зі сторони пова-жаних приятелів і знайомих моїх, особливо любих братів-товаришів себто н. т. членів черновецьких товариств руских і їх шанов-них родин. Поки зможу подякувати кожному з осібна, прошу всіх добродіїв прийняти в сій дорогі щиро руске „Спасибі!“ за велику потуху, яку зволили подати зболілому сер-цю моему.

Чернівці, 12. (24.) січня 1890.

Єротей Пігуляк,
п. к. професор.

«Буковина» виходить
що другого Четверга.

ПРЕДУМЕРАТА
плата в Чернівцях
виплатити:

на цілий рік 3 зол. — пр.
" пів року 1 " 50 "
" третину 1 " — "

Поодинокі числа по 15 ку.
в книгарні Нардіцького в
Чернівцях, ринков. ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

Причини нашої неволі.

«Пізнай себе,
Буде а тебе!»

Народна пословица.

II.

До нинішньої нашої неволі причинили ся не мало свої люди слабого характеру, яких наша бувальщина та не менше і новітні часи видали цілими хмарами. Такими людьми слабого характеру були на велике нещастя нашого народу багато руских удільних князів, котрі любували ся в диких нападах на своїх братів і радо упили їх кровію; такими людьми була наша давня велика і дрібна шляхта, як то сумної пам'яті предки теперішних родин: Потоцких, Дідушицьких, Чарторейських, Сангів, Пузицьких, Вишневських, Шумлянських, Чарнецьких, Левіцьких, Зборовських, Городиских, Гордицьких, Ортинських, Криницьких, і много других, котрі не для боротьби о вищі людські ідеали, а тільки для власного пановання та марного блиску відцурали ся свого народу, свого руского роду і пішли в службу давньої Польщі, где вони не могли шукати а тим менше знайти людських ідеалів, бо вжеж стара Польща, так як другі держави того часу, підтримуючи феодалну систему, не станула на загально людській підставі, протинно вона уважала тільки дворян і шляхту зі справдішних людей, та терпіла ще польське міщанство, а масу народу, тримаючи її в неволі, вважала лишень яко потрібний бездушний матеріал, так як би кождий продажний господарський інвентар, оскільки сей матеріал був їй потрібний для удержання її матеріальної сили. — Такими людьми слабої волі були і деякі тогданішні владки нашої церкви, котрі тільки для власного пановання і блиску пішли так, як наша шляхта, в ту саму службу, не вважаючи на божественний приклад Христа Спасителя, котрий не межі зарисями, а тільки в масі народу шукав і знайшов людей сильної волі — апостолів своєї святої віри.

Труд всіх сих наших людей, як сказано слабого характеру, в службі старій Польщі не придав ся ні нащо, бо вжеж не дасть ся удержати то, що не спо-

чиняє на природних людських підставах. Не удержали одже сї наші люди слабої волі стару Польщу, не прислужили ся они загально-людській справі а покинувши свій руский народ повисли самі немов у воздуху, і вже тим причинили ся немало до народної руїни.

Такими людьми слабої волі була і ціла хмара тих наших людей, що як Теофан Прокопович, головний дорадник московского царя Петра Великого, і славний в нашої історії народний зрадник Михайло Юсєфович, не вжеж для вибороти загально людських ідеалів, а тільки для марного гроша і бездушних ордерів відцурали ся свого народу, та пішли підпомогати заборчу роботу московських тиранів, котрі як цар Алексей Михайлович і его наслідник а головню Петро Великий для своїх неситих цілей віроломно зірвали переяславську державну умову, що запоручала нашої Русь-Україні вічну свободу і волю, пішли служити тим тиранам, котрі закувавши нашу Русь-Україну в кайдани неволі, та не вжеж для загально людських ідеалів, а лишень для своєї неситої цілі утримують ще нині 18 мільонів нашого народу тенденційно в невідомості і темноті, прогнавши нашу народну мову зі всіх шкіл урядів а навіть із церкви, та силують наш народ цвеньками бездушно по московски. Не навчат бездушні тираны наш люд московської мови, не в силі вони тим способом знищити живу народну мову, ту премогу природну силу, та лишень на власну ганьбу і сором, а ще більше на некористь свої власної народної справи, в некористь загального людского поступу спинають они тим диким способом природний розвій духового людского життя 18 мільонові маси нашого народу.

Такими людьми слабої волі були і є сї наші: Зєбельєвські, Черкавські, Савчинські, Добрянські, Захарєєвські, Костецькі, Меруновичі, Мандебурі, Керекі-ирти, Будзиновські, Стебельські і много других, що не вжеж для вибороти загально людських прав, не для загально людської роботи, а для марного гроша для порожного блиску, та власної вигоди покинули свій ще живий народ, та запрягли ся в службу для підтри-мання пережилої, кастової шляхоцко-польської політики,

котра навіть для маси польського народу не придбає спасення або хотяй лучшої долі, а нарушаючи насильно уставу австрійської конституції, заборучаючи і рускому народови рівні права, словниє лишень не прости- мий гріх против духови святому, бо сим спиняє ду- ховний розвій і природну людську просвіту нашого на- роду. Не убють, та не знищать сі бездушні служки не- волі могутчу силу живого численного нашого народу, бож нема такої сили, щоби могла на віки затьмити сонце правди; правда тьму побороти мусит.

Такими людьми слабого характеру були і ще те- пер є сі наші Адольфи Добрянські, Головацькі, Понелі, Дячани, Наумовичі, Площанські, Маркови, Мончалов- ські і ціла товпа їх «одномишленниковъ», що не вжеж для виборота загально людських прав, для виборота свободи і волі для свого темного народу а лише для марного гроша і ордерів вірно служили і служат зма- ганням північного бездушного велита до національного обединення тим, що баламутят нашу ще незрілу слабу інтелігенцію, баламутят наш темний нарід, плюють в своє власне гніздо, висмівають свою прекрасну народну мову відмовляють їй прикмет самостійности, і пома- гають тим бездушному північному велитови тримати наш бідний нарід ще далше в кайданах духової неволі.

Превеликий жаль і сум розриває тобі щиро-ру- ске серце, коли згадаєш, що два з тих нещасливих політиків: покійний Головацький, чоловік великого та- ланту і праці — та і тепер еще в Росії яко обеди- нитель ділаючи Наумович, в молодім віку жилили в своїх ще незіпсованих серцях щирю любов для свого народу, кохали велику рідну Русь-Україну та любували ся в народних піснях, в народних ідеалах!

Такими людьми слабкої волі є і на нашій ще дуже зеленій Буковині такі: Андриєвичі, Цуркановичі, Калі- новські, Прокоповичі, Бежани, Козуби, Косовичі, Ман- дичевські, Семеновичі, Максимовичі, Левіцкі, Сімігін- вичі, Грибовські, Стефанюки, Стефураки, Томюка, То- машуки, і ціла хмара других, котрі не вжеж для за- гально людських поглядів, а лишень для милого гроша, блисків та почестей, позмінювали навіть свої рускі прізвиза, пішли в службу румунську, і лишились там яко сирій та для культурної роботи цілком непо- трібний матеріал; бо вжеж справдішні Румуни не по- требують слабкої помочи тих наших бездушних пере- киньчиків, сих перехрещених: Morariu, Turcanu, Ca- linescu, Procorcan, Bejan, Levescu, Stefanelli і т. д.

Такими людьми слабкої волі є і сі наші земляки, ко- трі в правді признають ся ще до свого руского роду, називають себе Русинами, заходять до своєї церкви і святкують свої свята, та на сім виключно кінчат ся всі їх рускі діла, кінчат ся ціла їх руска праця, се ціле їх руске жите, а і те все чинят они більше з при- вички, з причини того нещасного руского консерва- тизму, котрого вірний образ представив бувший коло- мийський посол-селянин, покійний вже Ковбасюк — славними ще до тепер в галицькій соймі словами: «най буде, як бувало». Сі на жаль сказати свої люди

цілком не цікаві, пізнати історію свого народу, пізнати его вдачу, пізнати его блуди; такі речі для них ціл- ком байдужні, книжку руску не беруть вони по най- більшій часті і в руки, на діла просвітні у них нема гроша, радше їм ужити свій гріш на їду і мапиток, бо їх ум та серце не бажають корму. Руску газету знов тримають лишень денекотрі і то про людське око, бо не чують они потреби єї читати, а сні деколи і перечитають, то дуже мало або цілком нічого з того не порозуміють, та і не знайдут там для себе духової поживи, бо як сказано і не бажають вони такої поживи. Сі, на жаль сказати, свої люди живуть з дня на день, живуть без обдуманой програми, живуть несвідомі прав- дивої людської ціли. У них матеріальна сила то справ- дішна повага, на розказ сеї поваги готові они без всякого наміслу зрадити свій народ, покинути свій рід, покинути свою віру, піти і в бісурмани! Против такої сили вони правдиві труси-шкаралунники; та не так заховують ся вони взглядом своїх людей, в котрих не добачають матеріальної сили, хотяй би сі люди були і найрозумніші і найчестніші і найсердечніші. На таких людей зважають вони тільки тогди, коли вони сим людем в суспільнім становиську підрядні; против других же у них безгранична зарозумілість, диктатор- ске поступоване, безвзглядна критика навіть о таких рі- чях, о котрих самі не мають найменшого поняття. Про- тив тих своїх людей, в котрих не добачають матері- альної сили — вони і учені фізіологи і всякі нау- кові поваги. Всі дурні, а тільки вони розумні!

Та дуже много таких своїх людей слабодухів — зарозумільців находять ся, на жаль сказати, ще і те- пер в нашій суспільности на кождім становиську. По- дибуємо їх повно і в урядах на низших і висших ста- новинках, подибуєм їх і в церковній сфері, подибу- ємо їх і в думі державній і в соймах, і в радах по- вітових і в урядах громадских. Більшість наших на- чальників громадских та членів громадских рад рекру- тує ся з таких слабодухів-зарозумільців, отсі недо- людки то правдиві пивки своїх громад. Не дивно проте, що там, де такі люди ряд ведуть, перепадають наші щирі патріоти при виборах, пропадають всі добрі на- родні справи, як читальні і др., бо вжеж сі недолудки покориють ся тільки матеріальній силі, не повірят своему щирому чоловікови, слухають радійше хитрих підшентів своїх ворогів, та зраджують за марний гріш, за ковбаси та дреглі безсовістно загальну народну справу.

До тих то слабодухів-зарозумільців і недолудків кличе наш поет Юрій Федькович словами:

«Святої Руси вся надія
Не на опостатах тих,
Що нас убогих ся зрікають. —
Там я ні пишу, ні співаю,
Але кладу на них проклин:
Бодай, як то пречисте море,
Що з себе трунів викидає,
Так вивергла їх Русь свята
Од свого імени — Амін!»

Буковинські товариства рускі.

Головні збори тов. „Руска Бесѣда“ в Чернівцях відбули ся 22. січня с. р. під проводом заступника голови тов. Д-ра Степана Стоцкого, позаяк голови тов. проф. Пігуляка Єротея не було на той час в Чернівцях. Предсідатель отворив засіданє повитанєм присутніх членів висказуючи заразом жаль, що й 21. головні збори не такі численні, як би повинні бути.

По сїм прочитав секретар Омелян Попович протокол послїдних головних зборів, а опісля й слїдуюче справозданє з діяльности видїлу за р. 1889.

«Панове Товариство! Видїл вибраний на головнім зборі дня 13. (25.) Марта 1889. р. розділив чини в такий спосіб, що головою товариства був проф. Пігуляк Єротеї, заступником голови і бібліотекарем проф. Др. Стоцкий Стѣпан, секретарем і редактором видавництва товариства надучитель Попович Омелян, скарбником комісар Тиміньский Іван, завідателем видавництва тов. учитель Никорович Григорій, контрольором каси судія Михальский Володимир а контрольором магазину авскультант Ганкевич Григорій; заступники видїлові проф. Пігуляк Юстин і учителі Шкурган Никола і Іваницкий Теодор не мали нагоди вступити до видїлу, позаяк всі видїлові члени сповняли повірені їм обовязки до нинїшнього дня.

Видїл тов. держав 9 засідань. Головним старанєм видїлу було продовжати літературну діяльність тов., збільшати число членів та дбати і о піднесенє матеріяльного стану товариства.

Що до видавництва товариства повірених і сего року секретареви тов. скажемо тільки, що вишло і сего року 12 книжочок «Бібліотеки для молодїжи» і «Календарь» всего 24 аркушів друку. Суд о вартости сих видань оставляємо світлому зборови поважаних членів, котрим їх доручено. Уважаємо однак за милий обовязок висказати на сїм місци щирю подяку за підмогу, яку дізнали наші видання так в моральнім, як і матеріяльнім взглядї. Такими добрідїями нашого товариства були і сего року: високий соїм буковинський, що зволив підвишити річну запомогу до суми 200 зр., дальше хв. львівске тов. «Просвѣта», що безплатно відступала свої кліні а також уможливила о много дешевшій друк календаря а тим то й усунула річний недобір з календаря, далі вп. писателям нашим, як Исидору Воробкевичу, Олександрю Кониському, Исидору Пасічиньскому, Володимирови Маслякови, Євгенію Ярошиньскій, Маліні і др., котрі своїми цінними працями запомогали наші видання, в кінци і тим, хоть на жаль немогчим часописам руским, як «Буковині», «Дѣлу» і «Батьківщині», котрі звичували про наші видання. Не менша подяка належит ся і в. бук. ц к. краєвій радї шкільній, котра препоручила всі попередні річники для бібліотек бук. шкіл.

Маючи на оцї просвітну ціль «Рускої Бесѣди» надїлив видїл виданнями товариства безплатно

книгозбір для вязнів тутешного суду, дальше черновецку бідну молодїж шкільну і деякі заведеня рускі, ухвалив за підвишенє запомоги зі сторони в. соїму роздати 50 річників «Бібліотеки» бук. руским школам народним даром, а й давати новоприступающим членам деякі видання товариства в дарунку; що світлий збір одобрити зволит.

Що до второї точки, себто побільшеня числа членів, то помимо стараня видїлу се число тільки в малій мірі збільшило ся, ото до 45 членів з минушого року прибуло 24 нових; загальне число представляє невидну в порівнаню до задачі суму 69 членів, а то з почетних, 3 спомогающих а 63 дійстних. В сїм ділі відзиваємось знов до всіх свідомих Русинів на Буковині о ласкаву підмогу через обясненє цїли «Рускої Бесѣди» і заохочуванє до приступленя. Хороший приклад, а заразом і довід можливости сего в інтересї просвіти нашого народа конечного кроку дав вп. п. учитель Пігуляк Дарій, котрий придбав «Рускій Бесѣді» кільканацять членів. Най же се буде понукою і для других!

Третю точку, стан маєтковий тов., представит докладно справозданє касове, на сїм місци скажемо тільки, що число побиравших «Бібліотеку для молодїжи» з р. 1889. і «Календарь» з р. 1890. збільшило ся дуже значно. Заносит ся також на лїпше і що до уплачуваня належитостей пренумераційних, помимо того залягає з предплатою майже чвертка з пренумерантів «Бібліотеки для молодїжи» і тих, що взяли «Календарь» на р. 1889. Новий видїл повинен буде зайняти ся дальшим стяганєм залежностей, котрі за послїдних 5 лїт дійшли до висоти 500 зр. Се сума для товариства не аби яка, хоть складає ся вона з дрібних довгів поодиноких людей, одже легка їм до сплатеня. Час би вже нашим людям навчити ся сповнюваня і грошевих обовязків. Найсумнійше-ж в тім те, що іменно корпорації, як заряди шкільні, Читальні і товариства в сплачуваню залежностей найнедбальші, а й що-до народної просвіти, їх властивої задачі, дуже а дуже байдужні.

На конець нашого справозданя снімнемо ще про деякі важні справи. Ото видїл відніс ся був телеграфічно до посла ради державної вп. о. Озаркевича з прозьбою, щоби при нарадї над бюджетом пригадав правительству конечність заснованя рускої гімназії на Буковині. О. Озаркевич зволив вислухати прошеня нашого, за що належит ся ему щира подяка, за те, що уймаєсь за незаступленими в радї державній бук. Русинами.

Уступающий видїл відвіс ся також і до хв. тов. «Руска Бесѣда» у Львові з прошенєм о премію за виставлену в рускім народнім театрі Федьковичової драми «Довбуш». Львівска «Руска Бесѣда» й призначила на ту ціль 150 зр., котрі однак доси ще не виплачено. Надїючись, що прибуде небавом ся сума внесит видїл, щоби єї призначити на заложене літературного фонду імени Федьковича, та щоби новий

виділ предложив слідуєчим головним зборам начерк дотичної фундаційної грамоти. Се й зможе приспішити неполаджену а в великій часті вже приготовану вельми важну справу, іменно видане творів Юрія Федьковича.

Через недостачу сил не міг уступаючий виділ перевести конечне упорядковане бібліотеки, що поручити-б новому виділови з осібна.

Сим кінчимо наше справоздане і просимо в інтересі товариства, а властиво просвіти бук. Русинів, щоби головний збір призадумав ся над побільшенем членів товариства і розширюваня его видавництв, головн-ж щоби члени товариства занялись ревіційше сими обома справами; бо від них головн зависит процвітане товариства і поступ рускої народної просвіти на Буковині, а з ним і моральне та матеріальне піднесенє бук. Русинів.

По відчитаню справозданя, котре прийнято до відомости, відчитує касієр Іван Тиміньський справоздає касове, котре виказує 631 зр. 65 кр. доходу, а 619 зр. 36 кр. розходу, дальше 3147 зр. 81 кр. у сего маєтку тов., реферує Іларій Окуньовський в імені контрольної комісії, що рахунки касові тов. справджені і найдено в добрім порядку, вносить про те на уділене абсолюторії уступаючому виділови, що й одноголосно прийнято.

По короткій перерві в цілі наради над вибором виділу, вибрано через аклямацію однодушно на виділових: проф. Пігуляка Єротея, надуч. Омеляна Поповича, проф. Д-ра Стоцкого, коміс. Івана Тиміньського, судію Володимира Михальського і учителів Николу Шкурмана і Григорія Никоровича; на заступників виділових: проф. Пігуляка Юстина, катих. о. Володимира Каратницького і уч. Тапасія Руснака; а на ревізорів каси: о. Іларія Окуньовського, контр. Антонія Глинського і проф. Шпайнарівського.

По виборах ухвалено ко довшій дебаті дотично способу переведеня слідуєчі внесєня виділу: 1) утворити літературний фонд імені Юрія Федьковича, 2) новий виділ має предложити начерк дотичної фундаційної грамоти слідуєчим зборам, 3) призначити премію признану львівским тов. «Руска Бесѣда» за Федьковичову драму «Довбуш» на сю ціль, ужити однак єї за пізнішим зворотом на видане творів Юрія Федьковича. (Додаток п. Гулки).

На дотичне запитанє заявляє проф. Др. Стоцкий, котрому повірено виданє творів Федьковича, що діло се поступило о стілько наперед, що до слідуєчих зборів 1. том творів Федьковича буде напевно виданий.

О. Каратницький вносить, щоби «Руска Бесѣда» роздавала через учителів цілі річники ціної «Бібліотеки для молодіжи» межи здібну а бідну молодіж руску. По довшій дебаті, в котрій судія Михальський і сов. Винницький підносять потребу піддержаня сего видавництва зі сторони Русинів, котрі повинні би вже раз навчитись і платити а не тільки брати, — прийнято се внесєне.

Дальше жєлає уч. Дарій Пігуляк осібного завідомленя членів о головних зборах. Се жєланє прийнято до відомости з тим, що статут приписує тільки оповіщенє в газеті, котру виділ узнаєть за відповідну.

О. Каратницький жєлає частійшого оповіщеня «Бібліотеки для молодіжи».

По вичерпанім дневнім порядку закриває/предсідатель головні збори, зазначаючи важність головних зборів руских товариств, котрі поки що є наші сойми і ради, одже конче нам користуватись правом о товариствах, бесідник вносить проте трикратне слава в честь покровителя сего права, С. В. Цісаря, що збір радо повторяє.

В кінці дякує сов. Винницький в імені зборів виділови і предсідателеви, котрого послідного тільки через родинне нещастє нема між присутними, за їх ревний і совістний труд. (Збір повстає із місць).

Чернівці, 20. січня 1890.

За виділ літературного товариства „Руска Бесѣда“:

Голова:

Секретар:

Єротея Пігуляк.

Омелян Попович.

„Руска міщанська Читальня“ урядила сеї неділі другий публичний музикально-декламаторський вечєрок з танцями, котрий дав новий доказ чим раз то більшого поступу нашого міщанства. Всі спів, деклямації і відчити випали ще лучше, як послідного разу. Міщанства зібралась сила, з інтелігенції однак бачили ми тільки немногих а парта було піти і набрати з успіхів руского міщанства злохоти до дальшої національної праці. Оба вечерки міщанські дали кілька-десять зр. чистого доходу на одіж для бідної молодіжи шкільної, котра при дальшій ревности черновецької міщанської Читальні може надіятись численних дарунків. Як зачуємо задумє Читальня в часі великого посту дати на ту саму ціль і театральні представлення. Боже помогай!

Дрібні вісти.

(Поминальнє богослужєнє) за бл. п. Цісаревича Рудольфа відбулє ся дуже торжєственнє у всіх церквах, костєлах і божницях в черновецьких і на провінції.

(† Кость Залозєцкий), п. к. офіціал почтовий, спомогаючий член ак. тов. «Союз» упокоїв ся минувшого четвєрга на удар серцовий в 50. році свого життя. Вічна єму пам'ять.

(Навіть священники-Румун) виступають проти заєдбаня прав Русинів зі сторони черновецької консисторії. Ото на соборчику прав. священників черновецького деканату підніс один священник-Румун, що тепєрішні катихизми для рускої молодіжи незрозуміли та що докончє новогє виданя в рускій народній мові. Соборчик признав справєдливість сим виводам і вивбрав комітет, котрий би постарав ся о перевєдєнє сеї справи, лихє тільки в тім, що ніхто з комітетових не знає рускої мови, і не дивно; бо ректорат духов-

ної семінарії забороняє питомцям учащати на виклади з рускої мови і літератури. Пр. Митрополит сказав виправді, що не знає про се і знесе се неправне розпоряджене, та і доси, майже по 3 літах, не зроблено сего. Чи вийде се православію на користь, на се подали вже не одні факти сумну відповідь.

(Вовки роздерли селянина) Олексу Рухтея в Капукодрулуй, коли йшов по горілку. З нещастного найдено тільки одну ногу в чоботі.

(Нова Читальня руска) має небавом повстати в Шиноті повіту радовецького, Боже помогай доброму ділу!

(Протест Топорівських громадян) проти несправедливо переведених виборів громадських поскуткував о стілько, що начальником громади не став посесор-жид а господар.

(Дарунок за чужі гроші) задумали зробити вижницькі почитателі п-а Сиржестого стягнувши на сю ціль з усіх громад, як люди говорять, «податки» в сумі до 2000 зр. Не розуміємо, як може щось такого діятись в загалі а тим більше в часі передризок такого тяжкого року, як теперішній. Пану Свораковському і товаришам скажемо: «Панове зле сен бавице!» Чейже справдит ся хоч то, що п. Сиржестий хоче обернути складку на бідних вижницького повіту.

(Звертаємо увагу) наших шановних читателів на статі: про сойм краєвий і про вибори до сойм у, котрі розпочинаємо печатати з сим числом. Просимо всіх письменних Русинів-патріотів: Читайте і толкуйте отсі статі народови при кожній нагоді, пай порозуміє велику вагу отсеї справи для свого власного добра!

(Послом із бук. міст Сучава-Радівці-Серет) вибрано барона Гормузакого 1144-ма голосами, кандидат німецький сов. Мішкольці получив ледво третину всіх голосів, бо тільки 547.

(Холера на дріб) панує в Галичині.

(Про кіцманьську школу) пише одна львівська газета нечувані доси на Буковині річі, ото теперішній тимчасовий, а як собі люди вповідають, і будучий сталий управитель, заможний покутний знахор Борович висипує з дїгми польські краковяки, «Еще польска не згінела» і т. п., а учителька-жидівка, що не знає по руски, баламутит дїтей жидівською німотою. Справедливо нарікає дописуватель на тамошний інспектора шкільного, котрий всего того не бачит.

(Д. Ол. Кониський), славний писатель український подав до російського міністра пропамятне письмо, в котрім домагаєсь, щоби ряд зніс указ, котрим забороняєсь в Росії видавати книжки в рускій мові. Побачимо, чи нарозумілись Москалі хоть трохи.

(В Чернівцях змовляють ся) мушени не знимати капелюхів і шапок при поздоровленю, а тільки укланитись приложивши в спосіб військовий руку до капелюха. Та якось пиняво йде з сим розумним і здоровим уведенем.

(Черновецька „Читальня польска“) не може обійтись без перекиначків. Ото до нового виділу вибрано п. Рожанковського, Русина з роду, брата гр. к. священника і тестя «русского» ветерана.

(Поучене о почтових щадницях) розсилаємо декотрим з наших предплатителів о скілько вистало число надісланих нам примірників і звертаємо на се поучене, виправді в дивній мові рускій напечатане, увагу наших селян і міщан.

(Пятий Русин-перекиначик) і ревний румунизатор вже на дорозі до школи вирав при черновецькій семінарії учительській. Не инакше, як умисно вибрав директор сеї школи самих таких характерів яко приклад

карьеровства для будучих учителів буковинських. По-кликуючи (!) їх на тимчасових учителів, випише опісля про люцке око конкурс, поминяє, розуміє ся, всіх инчих убігателів, навіть інспекторів шкільних.

(Кревні убили) топорівського селянина Козуба за спадщину.

(Нашу статію): Кілька слів правди черновецькій «Газеті Польській» перепечатано в перекладі німецькій газета „Buk. Nachrichten“ а «Дїло» з пропущенем передпослідного уступу. Цікаві-б ми знати для чого.

(Бук. рада шкільна краєва) призначила, щоби від тепер гроші призначені на закупню шкільних приборів до науки улачували громади до урядів податкових, а ті щоби відвозили гроші повітовим радам шкільним, котрі мають достарчати школам потрібні наукові прибори. Чейже тепер буде в кожній школі, що до науки треба! — Даліше ухвалила краєва рада шкільна просити міністерство, щоби при черновецькій учительській семінарії урядити курс ремісництва і ручних робіт.

(Заставнецьку шкільну молодіж) обдарували мунушого місяця панство Калитовські одїжею, шкільними приборами і ласощами, за що тамошний управитель школи висказує щедрим дателям щіру подяку.

(Руска Читальня в Вижниці) устроює в неділю дня 4. (16.) лютого 1890. р. в сали готелю Рознера вечерниці з танцями

Ціни збіжа.

У Понеділок, дня 10. лат. Фебруара платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	9	зол.	—	кр.	—	9	зол.	25	кр.
жита	7	„	5	„	—	7	„	40	„
ячменю	6	„	—	„	—	7	„	25	„
вівса	6	„	75	„	—	7	„	10	„
кукурузи	5	„	—	„	—	5	„	20	„

Для науки і забави.

Памятне видіне.

(З моїх списинок.)

II.

Прийшовши до господи, я замкнув ся собі в кабінеті, щоби на самоті перенудити ся; щоби ні на кого суму не наганяти. Ліг та тільки зубами скрегочу. — Коли-ж так вже як о годині 10-тої заходить до мене Давид Голомозенко. Ну вже звісно про що пішла у нас розмова.

„Погане чув я“, каже Давид: „кажуть не сьогодні-завтра і мене — гайда! ніби вже і підписано.“ Я хоч і сам чув отсю гутірку, але не хотів того казати Давидови: ліпше-ж чоловіка підбадьорити, ніж цебром холодної води на его линутти. Вдаю і з себе бадьорого і кажу:

— „Брехня! илюнь! тепер про всіх нас те саме плещуть. От і сьогодні в ранці — забігає до мене Любок і каже, що доктора А. зараз повезут до Вятки. Я швидче туди до А., щоби попрощати ся. Тільки що вийшов на вулицю, аж тиць! А. Отсе я, каже, до вас; від певного чоловіка чув, що вас сьогодні везут до

Архангельська.“ — „А я, те-ж свято чув зараз про вас.“ — Отак і про тебе, Давиде!.. не вір... Звістно усі ми живемо під Богом, та під „Архистратигом Михайлом“. Так ми подражнили тоді свого найстаршого, від котрого залежали всі адміністративні заслани. А він не скупився на них; та до того невеличкі й розбирав — кого треба заслати, кого ні. Раз поліція стежила якогось робітника Б-а; але, збившись з пантелику, напала на вчителя Б-а, зовсім неповинну людину. Полицеймайстром був чоловік не то що необачний, а просто тороплений і вдався до „Архистратига“, щоб заслати вчителя. „Архистратиг“ підписав приказ вислати вчителя до Вятки! За що? про що? за які вчинки? Кинувся хтось з знайомих і вивинув „Отаманови“, що се помилка. „Отаман“ заперечився, що помилився. Що-ж річ проста: дати другий приказ, щоб не займали вчителя Б-а, а шукали робітника Б. тай годі! Так ні-ж! „Так, каже не можна; се виявить необачність влади... все таки хоч і помилка, а треба піддержати авторитет і поліції і мій власний...“ і піддержав, звелівши заслати вчителя хоч не до Вятки а „на місце родини“ — кудись на село, здається в Кобеляцький повіт.

Так ото побалакали ми з Давидом годин зо дві, тай розійшлися, обидва зачурені. Лишившись в кабінеті самотою, взяв ся я був якийсь лист писати: де там! і думки засохли і руки тремтять; нерви так і танцюють. Сів я під вікном нічого вже не думаю, тільки сижу, та з вікна дивлюся на небо. Ніч була на предиво хороша, місячна, тиха, м'яка! Ясно-голубе небо такі наше зірками срібними та дрібними; місяць привітний; повітря тихе-претихе. Тонкі тополі, перебіваючи вулицю, відкинули довгі тіні, трохи не до самого мого вікна; ні один листочок, ні одна травинка не поворухнет ся; краплі роси нічної де попадали, — там і лежать буйними самоцвітами: вони і трава, і дерева спочивали так спокійно, як спокійно спить нагодоване немовлятко після купелю. Не мовчав тількидесь в кущах соловей і витинав свою чутливу пісню — Все отсе вкупи з тонкими весняними пахощами бузку та свіжої трави почало було втихомирювати, присипляти роздратовані нерви мої. Але-ж ледви отсей божественний вплив природи почав впливати ся тихою цівкою в мою душу, — як пекельний „дух“ озвіреного часу — усе те знівечив: тупотня кінного патрулю; лоскот шабелі, несамовиті посвисти поліціантів, сумне: „с—х—у—у—шай!“ — в один мент зруйнували вплив природи і розбудили в душі тривогу! По всіх жилах вдарило, немов громовиною, ота тупотня, ляскіт і посвист!.. Я швидко зачинив вікно; розгорнув на силу темні штори і хотів іти лягти на ліжко. Стувив і, сам не тямлю з якої речі, зупинився серед хати. Стою — сам не знаю чого: чую тільки, що якесь тривожне сподіване переймає мене... Аж ось тихесенько розчинилися двері з зали і в кабінет ввійшла Люця, німкиня, що доглядали дітей.

Я з'умив ся, злякався, затремтів: думка, що

щось не добре стало ся з котрою будь дитиною, — роєм зашуміла у мене в голові і чисто збентежила мене. — Люця вгадала мою тривогу і першими словами промовила:

— „Діти здорові, спокійно сплять; я зараз була коло них.., у мене велике діло, е до вас“.

Яке у неї таке діло е до мене подумав я і дивуючись глядів на Люцю. Я знав яка у неї стидка вдача; ніколи Люця не заходила так пізно до мене в кабінет, найпаче коли у мене зачинені двері... Щось таке непевне, думав я, стоячи нерухомо серед хати. Я бачив як у Люці хвилюють груди; з того, як вона нерівно дихала, знати було що вона вельми збентежена.

— „Я до вас“, промовила Люця і зупинилася. Знати було, що їй трудно говорити; немов в гортани у неї щось давить не дає говорити. Люця перевела дух, підступила до мене і почала говорити. Голос у неї тремтів, переривався, усе лице вкрило ся густим румянцем.

— „Я все знаю, мовила вона: я отут була... я все чула.., я не підслухувала; я сиділа на балконі...“

— „Та що таке Люцю? заспокойте ся! Що таке з вами! зликали ся чого, чи що?“

— „Ні; ні... присягаю ся своєю матерією, що я не підслухувала, я не хотіла чути усю вашу розмову з Давидом, кожне слово з неї падало до мене в серце... я все знаю і розумію; і люди говорять... ви сподіваєте ся.“

Люця дивилася на мене таким добрим та ясним поглядом, що здається, він пробив би хоч би яку густу хмару темну, нагрів би хоч яке холодне серце. Вона знов промовила:

— „Вас хочуть арештувати, заслати?“

— „Тепер, Люцю! ніхто за себе не певний. Та до чого ви річ ведете?“

Люця опустила на хвилину свої широкі виї, наче вона збиралася з силою, щоб вимовити те слово, що прилипало у неї до язика. Нарешті взяла мене за обидві руки і каже:

— „Так от я й пришла до вас прохати, так щоб ніхто не чув, не бачив.., коли, не дай Боже! вас зашлют куди, так не бороніть мені їхати за вами.“

Я онімів. Я чув на собі, як Люцін погляд наскрізь пронизує мене, як її дихання, немов огнем наше на моє лице, як її руки печуть мої.

— „Не забороните? ні? Я хоч і пішки скрізь піду за вами; стану вам за сестру, за няньку, за наймичку; доглядати му вас; усім чим хоче стану вам, тільки не проганяйте мене від себе... мені більш нічого не треба, аби тільки я була з вами“.

Я тямив, що годі вже розпитувати Люцю, з якої вона речі і т. п., я розумів по Люціному виду, чого їй стоїло прийти до мене і вимовити все оте. Я бачив, як їй тяжко. Тут треба було усе скінчити чи сльозами, чи так, одним словом... Думати не було часу, Люця притомом вимовляла швидко відповіди.

Я мовив: „Добре! буде по вашому.“

Люця кинула ся до мене на шию, обвила її горячими руками, притисла своє лице до моєї щеки; і промовила „ich danke sehr“ (дякую дуже), поцілівала мене, і не всів я схаменутися, як її вже не було в кабінеті.

Чи треба вам казати, яке почуте спалахнуло у мене!.. Тільки не кохана, ні. Кілька хвилин я стояв простояв: я хотів спершу вяснити собі, чи се не сон, — так же я не спав... Чи не галюцинація? чи не видіне? Я вийшов в залю. Двері у Люціну кімнату були одчинені. Там горіло світло і біля столу стояла Люця. Я вернув ся в кабінет, — на долівці лежала маленька Люціна хустка. — Значить не галюцинація тут, не видіне... І в моїй збентеженій душі, в моему неохолодженому тоді ще серці спалахнуло буйне, широке, глибоке та пекуче почуте вдячності. І чудно так: і пекло воно мене і надавало мені сили, жвавости! наче я молодів; наче хто налив в мої жили і нової сміливості і підваги. Чудно, панове! а правда: Люця так підбадьорила мене, що наче за плечима у мене стояла не дівчина слаба і, здавало ся мені, екзальтована, а якась велика сила, вдатна побороти ту силу, що, гайсаячи озвірено по місту, не давала нам ні спокою, не просвітку!.. Да от вам присягаю ся, що покажись тоді у нас барикади — я перший був би на версі їх! Ба!.. афект, а в афекті чого чоловік не вдіє!..

А що до Люці, — так я так переняв ся вдячністю до неї, що колиб вона казала мені, щоб я на доказ вдячності кинув ся з дзвониці — я-б її на єдину хвилину не задумав ся-б вволити її волю. Мені здавало ся — тай тепер я так гадаю, що йти молодій дівчині з доброї волі на заслани, аби доглядіти і розважити чоловіка вже підтоптаного, — се жертва і жертва не мала. Така жертва, що ледви можна її чим віддячити...

О. Я. К-й.

(Дальше буде)

Про сойм краєвий і про вибори до сойму.

Головна причина, задля чого нарід наш сільський і маломіщанський на Буковині так мало брав до тепер свідомої участі при всяких виборах, чи то до сойму краєвого, чи то до ради державної лежить безперечно в тім, що нарід наш дуже мало ще ознакомлений з правами, які ему на підставі австрійської конституції прислугують, а ще менше ознакомлений з законами, котрими ему ті права заборучені. Не знаючи же своїх прав, не в силі нарід наш оцінити далекосяглої важности особливо сих двох тіл репрезентативних, се є: сойму краєвого і ради державної, а тим самим байдуже ему за те, аби вибрати до них законами заборучене ему число заступників з поміж своїх таки людей, котрі знаючи его потреби і віддані ему щиро з'умили і схотіли би вступити ся за ним і не допустили до кривд, які ему до тепер в користь

других верств нашої суспільности в неодній важній справі заподіяно.

Аби сему лиху по можности зарадити, хочемо ми на тепер познакомити наших людей з важнішими бодаї для них постановами законів, котрі дотичат краєвого сойму, а то I. наперед з законами, котрі обговорюють близше устрій і круг ділання нашого сойму краєвого, а дальше II. з законами, котрі містят в собі приписи, після яких мають переводити ся вибори до тогож сойму.

Відділ I.

Законами, які на тепер обов'язують у нас на Буковині в справах що до устрою і круга ділання сойму краєвого, а взгядно виділу краєвого, себ-то постійного уряду тогож сойму, є

1) закон, або так званий статут краєвий з дня 21. лютого 1861. року і

2) додатковий закон з дня 13. мая 1876. року (в. з к. X. 17. 1876.), котрий в деякім змінює первістні постанови попереднього закона.

Статут краєвий складає ся що до свого укладу з трох частей.

1. Часть: містить в собі постанови про заступництво краєве (репрезентацію краєву) в загалі (параграфи 1 до 15),

2. Часть: про круг ділання репрезентації краєвої т. є. а) сойму (§§. 16 до 25) і б) виділу краєвого (§§. 26 до 31.), а в кінці

3. Часть: постанови про спосіб залагоджування справ — урядованя (§§. 32 до 42):

Часть перша.

Про репрезентацію краєву в загалі.

Край наш, воеводство Буковину, заступає в справах краєвих «сойм краєвий» (§. 1.) Права, належачі до репрезентації краєвої, виконує або сойм самий, (в часі, коли є зібраний), або виділ краєвий (§. 2). Сойм краєвий складає ся після постанови наведеного висше додаткового закона з дня 13. мая 1876. із 31 членів (послів), а іменно: 1) з греко-православного архієпископа і митрополіта в Чернівцях, 2) з ректора університету Франц-Йосифа в Чернівцях і 3) із 29 послів вибраних на шість літ, а то а) з 10 послів, котрих вибирають властители більших посілостей (дідичі) б) з 7 послів, котрих вибирають декотрі в ординації виборчій близше означені міста, та палата торговельна і промислова, а в кінці в) з 12 послів, котрих вибирає решта громад, то є громади сільські і поменні місточки (§. 3). До ведення проведу в соймі іменує Цісар з поміж послів соймових «капітана краєвого» (маршалка) і его заступника. (§. 4). — Близні постанови о тім, хто має право вибирати посла і хто може бути послом вибраний, дальше постанови що до поступованя при виборах до сойму, містят в собі «соймовий порядок виборчий» ординація виборча (§. 5). Сю ординацію виборчу подамо низше.

Час шестилітний, на котрий вибирає ся послів і

іменує ся капітана, зове ся «періодом соймовим». (§ 6) Посли вибрані до сойму можуть там голосувати тільки особисто, то є, не можуть они покласти собі заступника (§ 7). В часі періоду соймового зликує Цісар звичайно раз в рік сойм на нараду (сесію), а збирає ся сойм, як Цісар інакше не зарядит, завше в Чернівцях. (§ 8) і радит так довго, як того вимагає потреба. Цісар може розвизати сойм і перед упливом періоду соймового (§ 10).

Виділ краєвий складає ся з капітана краєвого, яко предсідателя, і з чотирох членів вибраних з поміжи послів соймових. В разі, коли капітан краєвий є перешкоджений, то назначує він до ведення діл виділу краєвого на своє місце заступника з поміжи тих чотирох членів виділу (§ 11). Тих чотирох членів виділу краєвого вибирають: одного посла вибрані з більших посіlostей, одного посла з міст і посла з палати торговельної і промислової, знову одного посла вибрані з громад сільських, а одного вибирають всі послы з цілого сойму разом (§ 12). Для кожного члена виділу вибирає ся одного заступника, котрий вступає на его місце, як член виділу або умре, або зрече ся свого мандату посольського, або з інших причин не може на довгий час повидити своїх обовязків (§ 13). Члени виділу краєвого, а взгледно їх заступники урядують так довго, як довго триває період соймовий, а по упливі того періоду ще аж до вибору нового виділу з нового сойму (§ 14). Члени виділу краєвого суть обовязані мешкати в Чернівцях і побирають річну плату, котрої висоту назначує сойм (§ 15).

(Дальше буде.)

НАДІСЛАНЕ.

Щоби почтати пам'ять помершого члена спомогоючого нашого «Союзу», б. л. п. Константина Залозецкого передав я тутешній друкарни Г. Чоппа текст для випечатання посмертних карт, застерігаючи собі виразно коректу. Однак печатня поснішила ся, видрукувала й розлінила їх без коректи, опустивши знак св. хреста і поробивши ще деякі інші правописні помилки. Вже на самих похоронах найшлись «любезнішіє братцы» що закинули «Сюзови» умісне пропущене знака св. хреста і «розглагонались» на тему безбожності і т. п. Не задія сих зловних людей, а з огляду на щирих Русинів, ви. прихильників «Союзу» прошу Світлу Редакцію о ласкаве поміщене сего правдивого описання, як річ на ділі мала ся.

З глибоким поважанем
Ілія Семака,
т. ч. голова «Союзу».

„ПЕРШИЙ ВІНОК.“
Жіночий Альманах,
видааний коштом і заходом
Наталії Кобринської
і
Олени Пчілки.
Ціна 2 зол., з поштою
2 зол. 10 кр.

ЗЕРНА
літературно-науковий дода-
ток до
„БУКОВИНИ“
за рік 1887 і за рік 1888.
разом 25 кр.

СКЛАД ФАБРИЧНИЙ
англійських знарядів рільничих
з виключною продажею **КІС** з маркою „Косар“
для цілої Австро-Угорщини.
ЛЮДВИКА (перед тим М.) **МІНЦЕРА**
в Дрогобичі (Галичина)
поручає на теперішній і будучий сезон:
1. Пару ножів з срібною сталлю англійської до
січкари „ССХ“ — ар. 3; 3 ножі криві до січ-
карні 3-ножевої „ТН“ з Праги Бубна — ар. 3;
ножі до інших січкарень після вибірку з па-
перу або за надісланем старих ножів — по
цінах сталих.
Части складові до всіх січкарень і машин
з Праги-Бубна з знаменитого і тривалого ли-
того заліза — по цінах сталих.
2. Коси до клепаля з маркою „косар“ з ан-
глійської срібною сталлю, подвійного гарту, остро-
сичні, не ломливі, за одворазовим заправленем
косят до 120 кроків в довготі. Гваранція за
кожду штуку. Тисячні подяки в часописах за
доброту.
Довгота коси | 62 | 65 | 70 | 75 | 80 | 85 | 90 | сантиметр.
Ціна за штуку 1.— | 1-05 | 1-10 | 1-20 | 1-30 | 1-40 | 1-50, ар. а. а.
Ціни лиш за готівку, оплата поштою за
5 катр. — (8 до 11 кос) — 15 до 30 кр.

БУКОВИНСКИЙ
Альманах „Союза“,
що на 12 печатаних аркушах великої 8-ї містит в собі
значне число поезій і повістей продає за третину першої
ціни: **50 кр.** (з пересилкою **55 кр.**)
Редакція: «Буковина».

Ще лиш кількадесят примірників на складі.
Бук. Православный
КАЛЕНДАРЬ
на звичайный рік 1890.
выдаемъ
„РУССКОЙ БЕСѢДЫ“
въ Чернівцяхъ.
Цѣна 50 кр.
Замовлення адресувати до літ. тов. „Ру-
ска Бесѣда“ (Улиця Петровича. ч. 4.) Хто
бере календарь на розпродажь дістане,
вдѣ кожного спроданого календаря 5 кр.
рабату.

«Буковина» виходить
що другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

плата в Чернівцях
виносит:

на цілий рік 3 зол. — кр.
« пів року 1 " 50 "
« третину 1 " — "

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Пардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ця Петропільна, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

„Апольогія

буковинської православної гр.-ор. церкви.“

Ще в р. 1888. помістила тутешня німецька газета „Bukowinaer Rundschau“ в сімох числах статію під написом «Голоси громадянства» (Laienstimmen), в котрих безіменний автор обговорюючи обставини буковинської православної архієпископської єпархії заклинав цілому зарядови, як і деяким священикам румунізаторські агітації, занедбане душпастирських обов'язків і багато других неправильностей.

Сими днями появилася на тутешнім публічному торзі брошура на німецькій мові під заголовком «Апольогія буковинської православної гр. ор. церкви», датована з дня 10. (22.) Вересня 18-9. р., а підписана власноручно через буковинського православного Архієпископа і Митрополита Високопреосвященного Сильвестра.

Так, як ця брошура, мимо свого строго офіційного змісту, публічно оголошена, — очевидно для загальної критики, — уважаємо і ми за наш обов'язок звернути увагу нашої рускої публіки на сю брошуру тим більше, що вона обговорює — хотий тільки в дуже неясних загальниках — межі иншим також і обставини буковинських Русинів.

З тої брошури довідуємо ся, що Сего Ексцеленція Пана Міністер віроісповідань і просвіти звернув свою увагу на повище наведені статію „Bukowinaer Rundschau“, — і зажадав від буковинського православного Митрополита оправдання дотичних закидів і предложень відповідних внесків для усунення заходячих непорядків. Ця митрополічна брошура містить в собі власне офіційне оправдане.

Не стає нам місця і часу для докладної критики цієї брошури, вимогає се обширнішої роботи, котра чейже не дасть на себе довго ждати, не уважаємо в решті за наш обов'язок, обговорювати в нашій чисто народній часописі річ строго церковної, до сего мають служити часописи церковні, ми ніколи не мішали ся і тепер не мішаємо ся в строго церковні до нашої

компетенції не належні справи, для того тим більше не мило мусіли доткнути нас цілком безпідставні закиди, поміщені в сій брошурі, закиди зі сторони так поважного становища, яке займає буковинський православний Архієпископ. Ми сподівали ся від сего Високоповажного Старика-Архієрея більшої теплоти отцівського серця, глибокого розслідування пануючих народних і суспільних обставин, більше об'єктивного трактування так поважної справи, в загальні більше безпарціальності, більше охоти до благородної праці для вшукання правди.

Кожний, що зрячим власними очима читав нашу часопись, кождий, що має зрозуміння для висших загально-людських ідеалів, а не служив злості, кождий, що має власний здоровий суд і не дасть ся збаламутити підшептам незрячих, а ще гірше злочинних людей; мусит признати, що програма нашої часописи є і все була дуже ясна; ми без всяких личних користей а тільки в користь загально людської справи посвятили нашу мозольну працю для піддвиження темного руского народу на Буковині з духової неволі на підставі природного чисто-народного духового життя; бо ж віхто, а найменше непросвіщений чоловік не може жити чужим життям. Ми все шанували і поважали православну віру, до котрої переважно належать буковинські Русини, бо ми знаємо добре оцінити післяництво церкви яко важного культурного чинника; ми для того ніколи неоскорбляли і не підносили борби против ні одної віри, бо нашим ідеалом є приказ Христа Спасителя: «люби ближнього твого, як сам себе і не ділай другому того, що тобі не мило!»

Для того дуже нас дивує, як міг Високодостойний автор сказаної брошури межі инчим навести сю безпідставну писанину, що наша часопись разом з „Bukowinaer Rundschau“ а „Gazeto-ю Polsko-ю“: «творили арсенал журналістичної зацінної зброї і застрелили списів против двигателів духовної влади, ба навіть против членів православної гр. ор. церкви».

Ми з „Bukowinaer Rundschau“ і з „Gazeto-ю Polsko-ю“ не стояли ніколи в найменшій звязи, ніхто нам сего честним способом не докаже, а тим менше

не докаже нам ніхто честним способом і сего, що ми в загальї вязали ся з ким до якої небудь нечестної або навіть злобної роботи.

В обороні нашої чести, сего найдорожшого людського скарбу — мусимо назвати отсей закид «Апольогії» що найменше напастею!

Такою самою напастею є і се, що дальше сказано в сій брошурі, мов то наша часопись мала би колись ненавистно нападати на православну гр. ор. тукраєву церков (gr. or. Landeskirche) і єї управителів. Правда, що нераз і не два виступала наша часопись в повнім почуттю свого святого обовязку против бездушним румунізаторским насильствам, против тої бездушної роботи, що насильно тамує духовий людський розвій ще темного руского народу на Буковині, але се не були ненавистні напади на православну гр. ор. церков, не були се навіть ворожі напади на управляючі органи сеї церкви; противно була се тільки на заповідях божих, на законі нашого Христа Спасителя оперта свята оборона найдорожшого людського скарбу, бо оборона против замахів на природний розвій духового людського життя, котрі замахы напаяли так православна гр. ор. віра, як і всі другі християнські віри, яко смертельний гріх против духови святому. Такою-ж напастю є і се, що дальше напроваджено в сказаній брошурі, мовто наша часопись «бодро ударяє «на національний клин і клин мови, щоби спровадити «роздор межи корінним народом сего краю».

Правда, що наша часопись, яко одинокий орган народно-русский на Буковині, сповняє бодро свій святий обовязок тим, що старає ся о розвій народної рускої мови, бо се є одно можливе средство до природного духового розвою людського життя; але се вже чиста напасть, що наша часопись стремит до яких небудь роздорів, та хотіла би спровадити роздор межи «корінним народом сего краю». Насамперед дуже цікаві ми знати, кого Впр. автор «Апольогії» розуміє під «корінним народом» Буковини; та вжеж не може він розуміти під тим якийсь православний народ, бо такого народу на цій кулі земській нема; є прав віра, є люди сеї віри, але православного народа таки в світї нема. Не здає ся нам, що Впр. автор сеї брошури хотів уважати і назвати наш руский народ «корінним народом» сего краю, позаяк Впр. автор маловажит руский народ, не маючи о нім, о его історії і его свойствах ні найменшого поняття, одже й привязани до него, а довів він се іменно тим, що будучи руского роду перемінив навіть своє прізвище «Андрієвич» на „Mogariu“. Впр. автор не хоче признати факту, що руский а румунський народ то два окремі народи, противно, у него що православний, то й Волох (Румун), а нарід румунський то у Впр. автора «народъ избранный», аристократичний. З поглядів аристократичних одже, а не з апостольского смирення признає ся Впр. автор на перекір наведеним ним в брошурі словам Апостола: „Allen alles zu sein“ (бути всім всьо) до румунського народу і потягнув за

собою і своїх совітників як Цуркановича (Turcan-a), Калицовского (Calinescul-a) і цілу хмару низшого духовенства. Впр. автор «Апольогії» а й его товариші почали, ставшись Румунами, цілком природно займатися тільки румунськими справами народними, руский нарід не лежав їм вже на серцю, вони відцурали ся его, стали для него що найменше справдішним ледом, вони не знають історії сего народу та не старають ся пізнати і его теперішнє жите. З сего виходит конечно, що Впр. автор «Апольогії» розумів під «корінним народом сего краю» тільки народ румунський, за котрим, хоть і є Архипастирем православним (одже не румунським), заступає ся в своїй брошурі частійше.

Не гадасмо ми давати тут Впр. авторови «Апольогії» лекції з історії, щоби доказати, котрий народ є корінним народом сего краю, але дуже раді би ми довідати ся, чим і яким способом дали ми докази ворогівства проти румунського народа: чи ми може впрогнали або бажали прогнати Румунів з думи державної, з буковинського сойму, з тутешної консисторії, з румунських парохій і шкіл, з духовної семинарії? — чи може стояли ми на заваді науці і розвоєви румунської мови? — чи баламутили коли румунський нарід, щоби вибирав на своїх послів не Румунів а Русинів? — Сего або щось подібного нам ніхто не докаже. Противно буковинські Русини, що становлят релятивну більшість мешканців сего краю, не мають через румунізаторську роботу Впр. автора «Апольогії» і его товаришів ані одного посла в радї державній, ані одного посла в бук. соймі, ані одного щирого Русина в бук. прав. консисторії, а ледво 8 Русинів на 50 питомців духовної семинарії, та ще й многих заїлих ворогів всего, що руске, в чисто руских парохіях і на виключно для Русинів призначених інших становищах.

Коли-ж ми на підставі §. 19. австрійского основного закона державного упоминаємо ся і боремо ся для нашого унесподобного руского народа о рівні права з Румунами, чи може в тім добачає Впр. автор «Апольогії» «ворожі напади, щоби спровадити роздор межи корінним народом сего краю?!» Се не ворожі напади, а противно справедлива оборона проти ворожих нападів других, се шляхотна праця в користь загально людських ідеалів!

Повні докази скрайної невіжі подає славна ся брошура дотично історії і національних прикмет Впр. авторови «Апольогії» видко немилого живого життя руского народа. Та і не дивниця! Як доводять власні слова Впр. автора «Апольогії», черпає він свої відомости о Русинах з денекотрих «центральных(?)» часописей віденьских, а то із знаних, за московські рублі редагованих віденьских органів: „Parlamentär-a“ «Науки» і «Русско-ї Правд-и», котрі то три сестрички-часописи так Впр. автор «Апольогії» і его товариші, очевидно задля їх ворожого бо на винародовлене руского народа виміреного становища дуже радо і пильно читають, спирають і другим читати наказують. Так само, як сям органам московської заборчої полі-

тики, котрі не хотят знати на світі Русинів (Ruthenen) а тільки Москалів (Russen), немилі самостійні правдиві народні рускі патріоти („Ukraincen“), так і Впр. автор «Апольогії», а не менше і его товариші, не зважаючи на то, що в Росії жне ще тепер 18 мільонів немилых тим «Господамъ» Русинів-Українців і то православної віри, раді би в цій винародовлені руского народа счинити его просвіту а тим то й національну свідомість, ба вяжут ся в тій цілі навіть з осоружними(?) їм Уніятами, коли они тільки Панрусси, спираючи їх для руского народу ворожі змагання, їх «общества», «журнали» і т. д. Але марна їх праця; бо парід руский жне і жити ме своїм життям, а єдина шкода виходит з того для бук. православної церкви, але-ж в ній то й бажають теперішні голови мати хіба зрумуничених Русинів.

Дуже се дивно і сумно, що представителі бук. прав. верховної влади церковної в Австрії можуть мати таке неясне понятє о Русинах котрі приналежат до сеї церкви, з котрими вони яко душпастирі майже щоденно стикають ся; дивно і сумно, що сї представителі духовної влади не пізнали доси самостійних прикмет нашої мови, що називають сю мову то московскою („russisch“), то церковно-славянською („kirchenslavisch“), як се читаємо на сторони 31. «Апольогії» дословно: „Pfarrer Theodor Tarnawski her-stammend von russischen Eltern und in der russischen Sprache vollkommen gewandt, predigt hier lediglich in der slavischen Sprache“. Отсею мішаниною хоче Впр. автор «Апольогії» доказати, що люди ранецькі не могли казати, що їх парох не владає рускою мовою. Правдивий дивогляд! Але не дивно вже, а хіба смішне замилюване очей то, що твердит «Апольогія» в одно, буцім усі прав. священники на Буковині знають румунську і руску мову, що, «в разі сумніву, констатує комісія» (розуміє ся зложена з людей, що й самі по руска не уміють). Віримо, що питомці-Русини уміють по румунськи; бо румунські виклади релігії в школах, особливож прелекції на теологічним факультеті силують Русинів учитись румунської мови, за те Румуни не чують нігде руского слова, бо навіть питомцям-Русинам заборонено (!) від ректорату слухати викладів з рускої мови і літератури. На довід безпідставности сего обурюючого, бо несправедливого твердження «Апольогії» наведемо з десятків прикладів тільки два: ото парох в рускім селі Слобозії-Раранчу не умів прочитати навіть молитви за Цісаря на церковно-словенській мові, а мусів ему прочитувати дяк, він же говорив за ним, — як се було на отвореню тамошньої Читальні; другий примір то славні проповіді рускі прав. пароха в Чернівцях, котрі просто осмішують науку Божу. Наводимо тільки сї два приклади, бо парох Слобозії-Раранча кривний, парох черновецький дуже близький Впр. Апольогетови. Найже Впр. скаже, що так не є!

Власне в тім лихо, а не заслуга, що консисторія «не питає тим, чи хто Русин чи Румун», а тим то

й не зважає на те, котрий священник для якого села найвідповідніший, а поводить ся иншими взглядами, румунизаторськими та фамілійними.

Смішна і голословна і та фраза «Апольогії», що «Українці», одже й «Буковина» накидують ся на опікунів славянського елементу в північно-західних повітах Буковини і непокликано забирає головне слово в імені сеї часті гр. ор. людности.»

Преосв. автор «Апольогії» дарує, коли ми дозволяємо собі і без благословення, якого удостоїлась московфільска «Русска Правда» (се факт), виступати проти румунизації і духового занедбання бук. Русинів, але сим правом горожанським вільно Русинам, тим більше нам православним, користуватись; та не відмовляване сего права, а тільки фактичні докази, що ми несправедливо нарікаємо, можуть збити наші скарги, котрі не залишимо і на дальше для освідмлення незрячих братів наших. Впрочім і благословлена «Русска Правда» підносила, ба і в останнім 19. і 20. числі своїм підносить скарги на румунизаторські тенденції бук. прав. консисторських совітників-політиків. Одже не лиш Русини („Ukraincen“) але й «Русские» („Russen“) згодні в тім, що Преосв. Апольогет і его товариші поводують ся супроти Русинів єдино румунизацією, одже не дбають, як каже «Апольогія» про всіх прав. жителів, а противно занедбують культурні ба навіть релігійно-моральні інтереси прав. Русинів.

Не меншою напастею, як всі прочі є й се, що написано в «Апольогії», мов то тутешні патріоти Русини („Ukraincen“) і наша газета спонукали знану справу ранецьку і старали ся сей напрям ширити по цілм краю. Ранецькі люди можуть совістно посвідчити, що наша часопись і наші патріоти не мішали ся до сеї справи, хоть їх дуже близькі Впр. авторови особи о то просили, а наша часопись записала тільки скінчений факт, звертаючись при тім до управителів бук. прав. церкви з покликом **а** горяче спирає народної просвіти; бо тільки така правдива просвіта зможе перешкодити дальшому розширенню сеї справи. Ми могли-б ще дещо більше відповісти на сей закид, колиб він вийшов з уст самого Впр. Апольогета, але позаяк уступ про сю справу перепечатаний з московского „Parlamentär-a“, ч. 18. з року 1888. котрий власне займає ся віроісповідною пропаґандою, то ограничаємо ся тільки на сконстатованю нікчемного жерела сего закиду.

З обуренем відбираємо в імені оскувателів бук. руских Читалень несовістний закид «Апольогії», що Русини займаючи ся основанем Читалень «роздували тим искру ворогівства проти румунського народу і духовної влади дієцезії». При отвореню і відвідуваню Читалень зі сторони Русинів були присутні отсі вч. священники православні: в Банилові о. Харинович, в Брідку оо. Петрашко і Андрійчук, в Берегометі над Серетом оо. Проконович, Тиміньський і др., в Берегометі над Прутом о. Кисилиця, у Ванківцях о. Масікевич, у Вижицях оо. Семанюк, Осташик і др., в Го-

рошівцях о. Купнірюк, в Старій Жучії о. Медвіг, в Звиничії і Крещатику о. Томович, в Заставні о. Никорович і Андрійчук, в Іспасі о. Фраціян і Воробкевич Евт., в Лашківці о. Граматович, в Ленківцях о. Караджє, в Лужанах о. Шандру, в Мамаївцях о. Козак, в Міхові о. Ферлієвич і др., в Неполоківцях о. Козарищук, в Оршівцях о. Мартинович, в Путилові о. Гавіцький і др., в Розтоках о. Кантемір, в Садагурі оо. Гнідий, Вольчницький і Микитович, в Слобозії-Раранчу о. Левескул, в Топорівцях бл. п. о. Воробкевич Григорій, в Черногузах о. Томюк; — не було священників, за те були отці і для Преосв. Автора «Апології» чейже вірисні свідки: в Берегометі над Прутом п. к. комісар Табора, в Мамаївцях нових донисуватель «благословенної» «Русскої Правди» Самчук в Раранчу п. к. жандармерія, в Шипинці дяк п. Дашкевич.

На сих ви. свідків покликуюмось, що закид здійснений «Апологією» Русинам („Ukraincen“) є лагідно сказавши злостним вимпелом.

Русини, — відпоручники руских товариств — не тільки звеличували богослуження при отворюванню Читалень церковним співом, але й виголошували бесіди патріотичного та релігійно-морального змісту, так хороші, яких і черновецький катедральний проповідник ніколи не удав би.

При отвореню остальних Читалень а то: в Гаврилівцях, Дубівцях, Луках, Оршівцях, Рєваківцях, Самушині, Товтрах і Чункові не брав ніхто з Русинів („Ukraincen“) участі; бо одні основані «Русскими» (Russen), а декотрі як в Гаврилівцях, Оршівцях, Берегометі над Прутом стояли в опозиції до священника, через що іменно ніхто з наших Русинів туди не їхав. Тільки в Ставланах, де тамошний парох був противний Читальні, були наші при отвореню, з відса й вийшла денунціяція о. Бежана в імені консисторії, та слідство судове викрило безпідставність денунціяції, і тільки задавненню справи має о. Бежан завдячити, що не засуджено его за обчорнене Русинів („Ukraincen“).

Ось, скільки правди криє в собі найтяжший закид «Апології» против Русинів („Ukraincen“). Голосний се доказ, що і ся «Апологія» боронит супроти Русинів не православну церкву а — румунізацію; бо виступає проти рускої просвіти православного народу руского; до чого іменно спосібні причинитись читальні. Не можемо прото поняти, як може щирий приятель народного добра противити ся сим розсадникам народної культури, коли і чужі Русинам по роді і вірі люди („Buk. Nachrichten“) признали ненарушимим правом кожного народу розвивати свою національну самостійність, до чого ніхто чужий — а тим менше національний відступник — мішати ся не сміє.

Позістає нам піднести ще й те, що Вир. автор славної в своїм роді брошури на своє оправдане навів в першій лінії празник своїх 70-літніх роковин яко факт доводовий на то, що в бук. прав. Архієпархії

всі зі всего задоволені; бо все діє ся так, як Бог приказав. Для фактичного спростованя мусимо наново подати до прилюдної відомости, що Барон Евдоксій Гормузакій, теперішній посол до ради державної, яко голова тогдашнього празничного комітету, запросив був і черновецькі товариства рускі до участі в тих роковинах, але рускі товариства стоячі під проводом прав. Русинів рішили на зборі самих тільки православних Русинів, що може посвідчити крєвний Вир. Митрополита сов. Чеховський, ухвалили одноголосно протест, котрий доручили Б-у Гормозакому і друком оголосили, а в котрім було виразно сказано, що для руского народу неприхильне, ба навіть вороже правління теперішнього Митрополита не дозволяє православним членам сих товариств брати участь в Митрополічій празнику. Не відбув ся одже сей празник так гладко, як в «Апології» для самохвальби написано. Ба, що більше, наїшли ся навіть неустрашні православні священники Русини, що не хотіли підписати офіційально зааранжованих адрес для Вир. Автора «Апології» в 70. роковини его уродин. Сі факти ілюструють достаточо загальне задоволене з теперішнім ладом в бук. прав. архієпархії.

Не хочемо розбирати дальше все те, що містить отся друга «Апологія» дотично Русинів, бо занадто тяжко придумати в собі слова, які мимоволі витискає жаль і обурєне читаючи як несправедливо, нещиро ба й вороже відносит ся «Апологія» бук. православної церкви до руских дітей тойж церкви, як кожде слово перекручене, безпідставне і впрост противне дійсности. Найяснішим і zarazом найстрашнішим для кожного православного Русина є однак то, що Вирєосвященний Митрополита навіть Его Величеству нашому найяснішому Монархови відважив ся представити руску справу в так несправедливим і дійсности зовсім противним світлі, як се читаємо на стор. 47. «Апології», що у нас лиш є переважно, а не чисто рускі села, що в кожній церкві богослужєне і проповід є після народности, що всі священники знають по румунськи і по руски, що фанатики внесли в народ ідею національну (очевидно руску, а не конс. совітники і їх помігачі румунізаторську), що теперішній Вирєосв. Митрополит утихомиряє національї аспирації (що до руских то правда), що Вирєосв. Митрополит доказав що є «всьо для всіх», що через то повсталà згода межи націями, — а вжеж найбільше се: що «попередні (!) владки викликали язикову чувствительність і національнї ривалізації межи священниками і мірянами, та що теперішній Вир. Митрополит все те утихомирив» (!?)

Кличемо усіх а всіх свідомих і справедливих людей в Буковині на свідків, чи не має ся все особливо до послідного уступу, як раз противно.

Помимо того повинні бук. прав. Русини вдячні бути, що появилася отся «Апологія»; бо отворила она напевно очи і тим немногим, що вірили в яку-такую справедливість зі сторони самого Вирєосв. Митрополита

Григорій
Митрополит
написав!

русофоб
єтн. Ге.
україн.
і снігів
сміє
Григорій!

супроти Русинів, а приписували усе лихо его дорадчикам. На жаль завелись і ті немогі Русини в своїх мріях. Бук. прав. Русини не можуть на підставі сеї «Апології» сподіватись ні найменшої справедливості зі сторони теперішніх керманців прав. церкви на Буковині, коли голова її міг про них списати і в світ пустити оттакі від початку до кінця офіційно не-слихані доси річі.

Зі взгляду на се певні есьмо, що виражаємо чувство всіх свідомих бук. прав. Русинів, протестуючи на підставі дійсності проти всего, що сказано в сій «Апології» дотично бук. прав. Русинів і прокладаємо **Его Ексцеленції Пану Міністрови віроісповідань і про-світи** яко невідомі средства так для добра бук. гр.-ор. церкви, як і для просвітнього і культурного розвою рускої половини членів сеї церкви, отсе:

Щоби бук. гр.-ор. архієпархію розділити на осібну руску і румунську дієцезу, або що найменше і доки се стане ся, аби в бук. гр.-ор. консисторії за-сідало відповідне число совітників-Русинів;

щоби в бук. гр.-ор. семінарії доховній вихову-вано число питомців-Русинів відповідне числу душпа-стирств руских;

щоби на гр.-ор. теологічнім факультеті черво-веккого університету зі всіх предметів були осібні рускі виклади;

щоби як найскорше знесено заказ виданий ректоратом сеї семінарії, котрим безправно заборонено слухателям теології слухати викладів з рускої мови і літератури на червоveckім університеті, про-тивно, **Е. Е. Пан Міністер** зволит зарядити, щоби пи-томців завізвано до пильного слухання сказаних викладів і докладного вивчення рускої мови народної, так як в тугейшій духовній семінарії сю мову тенденційно за-недбуют;

щоби прав. рускі приходи, катихитурні і тим подібні місця обсаджувано лише такими священни-ками-Русинами, котрі докажут свідоцтвом компе-тентної університетської іспитної комісії докладне знане народного руского языка в потрібній мірі; бо тільки такий священник може сповняти своє релі-гійно-моральне післанництво між руским народом без соблазну народа для блага своїх прихожан і для слави Божої, і тільки таким способом устанут націо-нальні спори, викликані і піддержувані румунизатор-скими злаганнями многих прав. священників, особливож їх посередних і безпосередних настоятелів;

щоби в кінці для народних, середних і висших шкіл і взагалі для релігійно-моральних цілей приста-рано потрібні учебники і інші книжки в народнім язичі рускім, позаяк до тепер нема жодної такої зрозуміло написаної книжки, а навіть катихизми для народних шкіл списані в незрозумілій не то для на-роду і дітей але й для образованих людей, ба навіть для самих священників старословенсько-руско-москов-ській мішанині.

Отсе є справедливі жаданя свідомих бук. прав. Русинів, які нікого не кривдять, а від котрих они ніяк і ні на волос відступити не можуть і не сміют.

Буковинські товариства рускі.

Черновецькі товариства рускі устроюють в по-неділок, дня 5. р. (17. лат. Марта) с. р. в память рускої трійці Шевченка-Шашкевича-Федьковича в великій салі молдавского готелю музикально-декля-маторський вечерок з багатою програмою. Чистий дохід призначений на справлене олійного портрету Шевченка. Ціни місць: крісло 50 кр., вступ 30 кр. Початок о 8 годині вечером. Належит надігнати ся, що руска інтелігенція, руске міщанство і селянь-ство збересь громадно, щоби віддати честь пам'яті рідних рицарів слова.

Новий виділ „Рускої Бесіди“ в Чернівцях вибрав головою тов. проф. Пігуляка Єротея, заступником голо-ви проф. дра. Стоцького, писарем уч. Руснака, скарбни-ком ком. Тимінського, контролером судію Михальско-го а редактором і завідателем видавництва тов. надуч. Поповича.

„Руский Народний Дім“ в Чернівцях призначив, що в понеділок дня 5. руского (17. лат. марта) с. р. год. пополуни буде загальний збір членів „Народного Дому“, на котрий запрошає виділ всіх чле-нів сего товариства. — На порядку деннім стоїт: Справоздане з діяльности уступаючого виділа, спра-воздане касієра і надзорчої ради, вибір виділа і над-зорчої ради і візні внесення.

Від виділу „Народного Дому“ в Чернівцях.

Председатель
И. Винницкий.

Дрібні вісти.

(З бук. правительства): Е. Е. президент краю бр. Піно перебуває в купелях, має ся добре і поверне з весною до Чернівців. — През. секретар граф Креневіт виїхав для поратования здоровья на 3 місяці до Афри-ки, его місце обняв ком. Глисевиц. Ново іменовані старости і другі урядники обняли свої місця.

(† **Василь Малаховский**), один з найстаріших бук. народних учителів упокоїв ся в Іванківцях. Вічна ему пам'ять!

(**Бук. рада шкільна краєва**) порішила викладовий язык в декотрих школах червоveckого заміського повіту; варту би почути як, та се тайна урядова, чи лиш не скриваєсь в ній румунизація, котра від виїзду Е. Е. пана-президента починає наново свої забіги.

(**„Нона“**), називає ся нова хвороба, що появила ся в Італії і відзначає ся довгим сном (через кілька днів) і многими смертельними злучаєми.

(**Ногороди і підмоги**) дня учителів народних розділила бук. краєва рада шкільна 6-с. м. в сумі 255 зл. + 180 зл. Кому? се замовчує витяг з про-токолу. Чому? мабуть тому, щоби на конференціях знов не нарікали на протекцію для румунських шкіл.

(Неслихані речі) справляли польські пани 1. с. м. в Галичині, щоби не допустити вибору руского кандидата проф. Романчука, на посла до ради державної. І побідила злоба і несправедливість над правдою, вибрано Поляка-Панка Зарембу, а безчесних „хрунів“ побили не то люди ані навіть баб за то, що запродали руску долю за мамону.

(† Гертруда з Мартиновичів Праєр), загально поважана директорка висшої школи жіночої в Чернівцях упокоїла ся скоропостижно 12. с. м. Вічна їй пам'ять!

(Сегорічна бранка) на Буковині відбуде ся у Вижиці від 15. до 21. лат. Марта. в Сторожинці — від 3. до 12. л. Марта, в Чернівцях (замість) від 14. до 27. Марта, а в місті від 28. Марта до 2. Априля, в Сереті від 3. до 11. Марта, в Радівцях від 13. до 28. Марта, в Сучаві від 31. Марта до 10. Априля, в Устю-Гоморі від 16. до 19. Априля, в Кимполунзі від 21. до 24. Априля, в Дорні 26. Априля, а в Кіцмани від 18. до 30. Априля. До бранки покликані молодці роджені в рр. 1869., 1868. і 1867. а то з повітів: вижницького 952, сторожинецького 1354, черновецького заміського 1686, міського 743, серецького 1220, радовецького 1960, сучавського 1654, кимполунського 828 а з кіцманського 1870.

(Катихитом) прав. переважно рускої молодіжи іменувала черновецька консисторія, як ми вже писали о. Пашкана, що помімо «Апольогії» не знає по руски. Катихити оо. Попескул, Граматович і Добощ, що своєю рушницю розсмішають дітей, відступили о. Пашканови лиш одно місце на Калічанці, щоби не надто дражнити Русинів. Так то й Румунам лячно перед румунизаторськими розпорядженнями «Апольогетів».

(Товариство консумційне і пропинаційне) засновали християне в Іспасі коло Вижиці і відобрали за допомогою графа Цігала всю торгівлю жидам, котрі й виносят ся з села.

(Сто років) минуло минушого четверга, як упокоїв ся великий цісар Йосиф II, що подав гадку прилучення Буковини до Австрії і зніс підданство. Пригноблена усякими злиднями австрійська Русь змогла в сей день одним тільки «не злим тихим словом» помянути великого покійника, котрого пам'ять між Русинами не вмере, не загине.

(Граф Ю. Андраші), великий патріот мадирський, котрого 1850. року за участь в мадирській революції 1848 р. засуджено на смерть, а котрий 1865. року став міністром, помер 6. с. м.

(Хв. Дирекція поcht і телеграфу) в Чернівцях віднесла ся до нашої редакції, щоби ми всякі скарги на непошановане рускої мови зі сторони підчинених їй урядів передавали Дирекції в короткій дорозі. Звертаємо на се примірне поступоване хв. Дирекції увагу всіх Русинів.

(Продовжене оповідання „Пам'ятне видінє“) буде в ч. 5.

Ціни збіжа.

У Понеділок, дня 24. лат. Фебруара платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	8 зол. 70 кр. — 9 зол. 10 кр.
жита	7 „ — „ — 7 „ 40 „
ячменю	6 „ 20 „ — 7 „ 50 „
вівса	6 „ 75 „ — 7 „ 15 „
кукурузи	4 „ 80 „ — 5 „ 20 „

Для науки і забави.

Про сойм краєвий і про вибори до сойму.

Часть друга.

Про круг діланя репрезентації краєвої.

1. Про круг діланя сойму.

Сойм краєвий ухвалює всі закони, котрі відносят ся до справ краєвих. Закони ухвалені соймом стають однак аж тогди правосильними і вводят ся в жите, наколи їх Цісар затвердит (санкціонує), §. 17.

Під справами краєвими, в котрих сойм має право рішати і видає свої розпорядження, розуміє ся всі справи, котрі дотичат:

- 1) культури краєвої,
- 2) публичних будівель зложених коштом краю, н. пр. доріг краєвих, будинків,
- 3) закладів добродійних удержуваних з краєвих фондів, н. пр. шпиталів,
- 4) бюджету краєвого, отже і краєвих додатків до податків.

Дальше має сойм право видавати розпорядження взглядом законів загальних, виданих для цілої держави, відповідно до потреб краю в слідуєчих справах, а то: в справах громадських, в справах церковних і шкільних, в справі підвод (форшпанів), і в справі кватерунку і заосмотрення войска.

Окрім того має сойм право видавати розпорядження в справах, котрі дотичат добра або потреб краю в загалі, о скільки полагоджене спх справ осібними постановами відступає ся соймова. (§ 18).

Сойм краєвий має дальше право радити і ставляти внески що до того, о скільки закони загальні, видані для цілої держави, відповідають потребам краєвим, і е для краю хосенними, — може отже сойм жадати зміни тих законів загальних, або видання законів для краю користнійших, — а врешті висказує сойм своє мнініє у всіх справах, в котрих правительство потребує обяснень (§ 19).

Сойм має не менше обовязок старати ся о удержане краєвого маєтку і о удержане фондів і закладів, зложених за краєві гроші (§ 20), і задля того сойм краєвий завідуює тим краєвим маєтком, а окрім того провадити рахунки довгу краєвого і фонду індемнізаційного (§ 21).

В кінці надзирає также сойм громади в їх справах громадських (§ 23).

2. Про круг діланя виділу краєвого.

Виділ краєвий е урядом адміністраційним сойму. Позаяк сойм урядує тільки короткий час і то лиш раз до року, то виділ краєвий має в імені сойму обовязок завідувати постійно краєвим маєтком і краєвими закладами, з чого потому соймови здає рахунок, окрім того приготавляє виділ краєвий внесення, що відтак приходять в соймі під обрану (§ 26). Виділ краєвий вико-

нує право презентації і право патронату, і обсаджує опорожнені місця в краєвих закладах (§ 27).

Виділ краєвий заступає в кінці край у всіх справах правних (§ 28).

Часть третя.

Про спосіб урядованя в соймі.

Близші постанови сеї часті статуту краєвого, котрі говорять про порядок, в яким сойм і виділ краєвий мають залагоджувати свої урядові справи, лишаємо на боці, бо справа ся важна хіба для самих послів, а менше обходить наш нарід в загалі.

На сім кінчимо наші уваги що до „статуту краєвого“, а переходимо до відділу другого, се є до законів, котрі приписують, як мають переводити ся вибори до сойму краєвого.

Відділ другий.

Законами, котрі обов'язують в справі, як мають переводити ся вибори до сойму, є:

1) Соймовий порядок виборчий, (або т. зв. ординація виборча) з дня 21. лютого 1861 року, виданий разом з статутом краєвим, а дальше

2) Закон з 13. січня 1869. (в. з. к. I. 5. 1869), змінюючий в деяких первісних постанови ординації виборчої і в кінці

3) Закон з 19. січня 1869. (в. з. к. V. 6. 1869) і

4) Закон з 2. марта 1873. (в. з. к. XIV. 16. 1873), котрі містять в собі доповнюючі постанови, яких в ординації виборчій не було.

Ординація виборча складає ся що до своєї форми з п'ять частей, а то:

1. Часть говорить о округах виборчих і о місці вибору посла.

2. Часть о тім, хто має право вибирати посла і бути на посла вибраним.

3. Часть о розписуванню виборів і о приготуваннях до них.

4. Часть о тім, як переводит ся сам вибір посла, і

5. Часть, що містить постанови кінцеві.

Заким перейдемо до наводження постанов ординації виборчої, подаємо вперед для легшого порозуміння сеї ординації головні засади, на підставі котрих ординація виборча уложена, а то:

1) Для вибору послів до сойму краєвого поділений цілий наш край на три так звані класи виборчі а то, на а) класу виборчу більших посілостей, (ділчів), б) класу виборчу міст і в) класу виборчу менших посілостей, себто громад сільських.

2) До класу виборчої міст належат однак не всі міста буковинські, а лиш більші з них, а то: Чернівці, Серет, Радівці і Сучава. Другі менші міста вибирають послів в третій класі виборчій разом з громадами сільськими.

3) В першій і третій класі виборчій с. є. в класі виборчій більших посілостей і класі виборчій сільських

громад вибирають ся послів після округів, на які край наш після ординації виборчої є поділений. Всі виборчі з одного такого округа виборчого творят так зване тіло виборче.

4) В першій і другій класі виборчій, т. є. в класі виборчій більших посілостей і класі виборчій міст переводят ся так звані вибори безпосередні, се значить, всі люде управнені в тих класах до вибору посла віддають свої голоси просто на того, хто після їх волі має стати послом.

В третій класі виборчій, се є в класі виборчій громад сільських переводят ся знов вибори посередні, то значить: всі люде управнені в сій класі до вибору посла не віддають своїх голосів просто на того, кого хотят мати послом, але вибирають наперед в кожній громаді окремо з помежи себе виборців, а доперва сї вибрані виборчі з цілого округа виборчого вибирають разом посла. — Перші сї вибори виборців в громадах зовут правиборами.

Деякі важніші поучення що до переводження виборів і правиборів в класі виборчій сільських громад подамо ще пізнійше, а тепер переходимо до самої „ординації виборчої“.

Порядок виборчий соймовий.

(Ординація виборча)

1. Про округи і місця виборчі.

Для вибору послів з класу виборчої більших посілостей становит воеводство Буковина оден округ виборчий Місцем вибору є місто Чернівці (§ 1).

Виборчі послів з класу виборчої більших посілостей ділять ся на два круги виборчі. Перший круг виборчий становлять члени буковинської митрополитальної консисторії і настоятелі монастирів в Драгомирні, Путні і Сучави, а другий круг виборчий решта управнених до голосованя властителів більших посілостей (ділчів) (§ 2).

Для вибору послів з міст становлять міста: Чернівці, Сучава, Серет і Радівці кожде для себе оден округ виборчий і они є заразом місцем вибору (§ 3).

В Чернівцях вибирає ся двох, а в других з повисших міст по одному послови. Всі управнені до голосованя з одного округа виборчого творят тіло виборче (§ 4).

Палата торговельна і промислова в Чернівцях вибирає двох послів. Для сих виборів становлять члени кожної палати разом з своїми заступниками окремі тіла виборчі (§ 5).

Для вибору послів з громад сільських є округами виборчими повіті: 1. Чернівці, 2. Кіцмань, 3. Радівці, 4. Садагура, 5. Серет, 6. Сторожинець, 7. Сучава, 8. Станівці, 9. Заставна, 10. Вижиця з Путиловом, 11. Усте-Гумора з Солков і 12. Довгополе волоске з Дорнов (§ 6).

В кождім окрузі виборчим, утворенім для вибору послів з громад сільських, є місцем вибору селитьба політичної власті повітової (староства). Для наведе

них під числом 10, 11 і 12 в повисшій уступі округів виборчих є місцем вибору селитба власти подітичної перше наведеного повіта (§ 7).

Кожний з округів виборчих наведених в §. 6. вибирає одного посла.

Виборці всіх громад положених в однім окрузі виборчим (випаючи міста, управлені після § 3. до вибору окремого посла) творит одню тіло виборче (§ 8).

(Дальше буде)

Учіте ся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Ілюстрована Бібліотека для молодѣжи, мѣщанъ и селянъ“, під таким розширеним титулом розпочала «Бібліотека для молодѣжи» видавана накладом черновецької «Руско-ї Бесѣди», а під знаменитою редакцією Омеліана Поновича 6. річник, видавши семи днями 1. книжочку слідуемого змісту: «Учись серце!» (стих Ис. Пасічицького), — «Кара Фейзія» (оповідане, з сербської мови переробив О. Я. Кониський), — «Свищъ», (образок з природи, О. П., з ілюстрацією), — «Бесѣды про нашій землѣ: «Г. Іѣсто Катеринославъ», (пише Стодольский), — «Дещо зъ фізики: О дѣржаості» (Н. Шкурган), — «Голодний новкъ» (Байка П. Голоти), «Дещо для дѣточокъ: Будь харпний», (Повісточка Ю. Федьковича). — «Загадки» і «Играшки». Портрети Михайла Максимовича і Олексія Стороженка. — Крім знаних рускій публиці авторів, котрих праці тут знов находимо, підносимо й розширене обему (загадки і играшки поміщені на окладниках) і у нас нечувано низьку предплату 1 зр. на рік. Відзиваємось про те до приятелів рускої молодѣжи, до руского мѣщанства і селянства щирою радою: Купуйте, читайте!

„Народ“. Під таким титулом стала з новим роком виходити у Львові нова газета руска, котра займає ся і бук. справами народними.

Думайте, читайте!

СТАТУТИ затвердженого в. ц. к. правительством товариства

„Власна Поміч“,

(каси позичкової і шпихіра) продає по 30 кр. (за 5 примірників разом з прозьбою.)

Редакція «Буковини».

„ПЕРШИЙ ВІНОК.“

Жіночий Альманах,
виданий коштом і заходом
Наталії Кобринської
і
Олени Пчілки.

Ціна 2 зол., з поштою
2 зол. 10 кр.

ЗЕРНА

літературно-науковий дода-
ток до

„БУКОВИНИ“

за рік 1887 і за рік 1888.

разом 25 кр.

! НА ПІСТ!

Російські сардинки в барилках 5 кіл. ваги

№. 1 по 1 зр. 50 кр.

„ 2 „ 1 зр. 40 кр.

крім оплати поштової.

№. 1 містить 65—68 штук; №. 2 містить 120—125 штук риб.

(Звертаємо увагу на се, що ціна єсть найнижше подана і що всякі низші оферти подають або несвіжу рибу, або менше риб а много цибулі).

Оселедці шкотські великі, 5 кіл. посилка (около 30 штук) за 1 зр. 90 кр. франко.

Мід паток в бляшаниці 3½ кіл. netto за 2 зр. 25 кр. франко.

Народна Торговля, у Львові.

Поодинокі книжочки

ілюстрованон

„Бібліотеки для молодѣжи“

продает

„РУСКА БЕСѢДА“

въ Чернівцяхъ.

по 10 книжочокъ за 60 кр.

СКЛАД ФАБРИЧНИЙ

англійскихъ знарядів рільничих

з виключною продажею КІС з маркою „Косар“

для цілої Австро-Угорщини.

ЛЮДВИКА (перед тим М.) МІНЦЕРА

в Дрогобичи (Галичина)

поручає на теперішній і будучий сезон:

1. Пару ножів з срібної сталі англійської до січкарні „ССХ“ — зр. 3; 3 ножі крині до січкарні 3-ножевої „ТН“ з Праги Бубла — зр. 3; ножі до інших січкарень після вирізки з наперу або за надісланим старих ножів — по цінах сталих.

Части складові до всіх січкарень і машин з Праги-Бубла з знаменитого і тривалого литого заліза — по цінах сталих.

2. Коси до клепаля з маркою „косар“ з англійської срібної сталі, подвійного гарту, остро-сичні, не ложливі, за одноразовим заврзанням косят до 120 кроків в довготі. Гваранція за кожду штуку. Тисячлі подяки в часописях за доброту.

Довгота коси | 62 | 65 | 70 | 75 | 80 | 85 | 90 | сантимет.

Ціна за штуку 1. — 1-05; 1-10; 1-20; 1-30; 1-40; 1-50; зр. а. в.

Ціни лиш за готівку, оплата поштова за 5 кгр. — (8 до 11 кос) — 15 до 30 кр.

«Буковина» виходит
що другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

платна в Чернівцях
вносит:

на цілий рік	3 зол.	— кр.
" пів року	1 "	50 "
" третину "	1 "	— "

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Пардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходить ся в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

Причини нашої неволі.

«Пізнай себе,
Буде з тебе!»

Народна пословиця.

III.

Щоби докладно пізнати причини нашої неволі, змалювали ми в попередних числах, справді тільки в дуже загальних рисах, але вірними красками образ нашої народної бувальщини, та і теперішньої суспільності. На перший погляд сего образу поривають наше око великі природні багатства і природна краса наших руских земель; дальше впроваджує нас в не малу, поважну задуму вид могучого числа маси нашого з природи здорового і до людського життя здібного народу, а в решті роблять на нас дуже миле вражіння представлени в сім образі поважні здобутки нашої духової праці, представлені там поважні здобутки нашої народної культури, котрі дають цілому світові найлучше свідчення о животній силі нашого великого народу.

Тим прикрініше, бо дуже неприродно, відбивають сумні черти сего образу, ті довговічні кроваві напади неситих ворогів, та ціла зграя народних відступників, народних зрадників, народних безхарактерників-слабодухів, що вижуть ся з нашими неситими ворогами, помагають катувати безталанну матір, та не перестають кувати нові кайдани для народної неволі!

Та чому ж не повстане великий наш народ як один муж против тим братоубійчим замахам своїх зрадників? — Чому не піддасть ся нікчемна їх робота під загальний суд цілого народу! — Чому безкарно волочат ся по божім світі ці мізерні недолюдки і злочинці-зрадники свого власного народу?

Чому діє ся се — питаєш мій брате? Відповідь на се питане дуже проста. Діють ся безкарно ці страшні народні злочинства, діють ся ці до Бога о пімсту взиваючі гідні діла для того, бо загал нашого великого народу ще несвідомий своєї гідності, несвідомий своєї вартости, ще несвідомий своїх прав і своїх обовязків.

Та власне в тім лежить правдива причина нашої нинішньої неволі; бож скажіть самі, честні наші чита-

телі, чи щось подібного могло би діяти ся у «народа свідомого своєї гідности? — Чи таку зграю недолюдків, та народних зрадників стерпіли би може у себе Французи, Поляки, Мадяри і другі своєї гідности свідомі народи? Ні, у народів свідомих своєї гідности такі недолюдки то правдиві білі круки, та і ці дуже рідкі виродки не можуть так як у нас вигідно проживати межі своїми, бо ніхто честний не подасть їм руку, бо ніхто честний не промовит до них слова.

У нас інакше, у нас не лише незрячі, а і свідомі брати саджають не раз недолюдків, ба навіть народних зрадників, на перші місця, що гірше, бють перед тими нікчемними негідниками поклони, а незрячі брати тримають їх що найменше за півбогів?!

У нас становиско (чин) покриває всю злобу, ми все ще поклоняємо ся божкам, а не правдивому Богу!

А що у нас ще так діє ся, сему не мало виноваті і свої люди-патріоти, сему виновата в першій лінії свідомі народна інтелігенція, котра яко така має святий обовязок, ширити між незрячими правдиву народну просвіту, ширити народну самосвідомість, має святий обовязок, виховувати для оборони народних справ тверді характери.

Наша нинішня народна інтелігенція, на великий жаль сказати — ще далеко не відповідає сему переважному високому народному обовязкови; у нас ще що край, то обичай, навіть що місто, що село, то своя ища політика, політика на власну руку. Програми політичні змінюють ся у нас що хвиля, а толеранція політична іде у нас так далеко, що навіть з людьми своїми, котрі відмовляють нашому народови самостійности, зневажають власну мову, вижемо ся до спільного діла і не соромимо ся називати тих народних зрадників провідниками якоїсь партії нашого народу.

При таких неясних, та баламутних заховуванню ся не зможе наша народна інтелігенція виховати масу нашого великого народу так, як гідно, на патріотів свого народу, на людей свідомих своїх прав і своїх обовязків; противно таке неясне баламутне поведене нашої народної інтелігенції дуже легко зможе спинити

розвій самосвідомості нашого народу, бо на підставі блудної теорії декотрих теперішніх політичних союзників Русинів-народовців неоден з незрячих наших братів буде сумнівати ся о самостійності свого народу, а незнаючи докладно своєї власної мови зможе забажати для своєї просвіти, щоби запровадити навіть в школах замість рускої — московську мову або якесь язичіє!

Та неясність політичної програми і нерішимість в уживаню відповідних средств до осягнення як на тепер найважнійшої нашої народної ціли, якою є безперечно пробуджене самосвідомості в масі нашого народу — пробиває ся навіть в наших політичних часописах; та і не дивниця, бож і орґани політичні мусят нагинати ся до мрій проводирів політичних, а з другої сторони раді би вони придбати собі бодай богато пренумерантів. Така праса не може однакож причинити ся до ширення здорової народної політики, така праса не відповідає свому взнеслому післанництву, бо не може причинити ся до виховуваня народних характерів, без яких нема правдивої моральної народної сили, тої сили, котру — коли вона є — конечно мусят узнати і пошанувати другі народи. З такою свідомою моральною народною силою мусят числитися і кождий ряд, коли противно без такої сили не мають і найчисленніші народи ніякого політичного значіння.

Та і цілком природно; бож той народ, що не свідом своєї гідности, що одже сам себе не шанує, не варт того і не може сего жадати, щоби его другі поважали і з ним ся числили.

Для того до праці, милі брати, до мозольної святої народної праці, котра має переважну задачу, будити самосвідомість межи ще незрячов масов нашого великого народу. Нема вже часу, лежати гнилою колодою на волі, досить ми вже спали та дрімали, досить наслужили ся чужим богам.

Нехай загально людські ідеали: любов, віра і надія — заґріває нас до тої спільної святої праці для загального добра нашого великого, а тепер через нашу провину ще так дуже уполісненого народу.

Маючи все перед очима високу святу ціль сеї благородної праці прямуймо до тої ціли сміло, нехай ніякі мимі хвиливі користи не спровадять нас з тої дороги.

Стережим ся найпаче всякого рода самолюбства і зарозумілості; бо самолюбство і зарозумілість стоять найбільше в дорозі кождій програмовій спільній праці.

Не пропустім ніякої спосібности, котра придає ся до того, щоби освідомити і придбати брата для спільної святої народної справи і не пожалуймо ні труду, ні навіть грошевої жертви там, где ходит о розбуджене і зріст свідомої народної громади; бо нінащо не придадуть ся наші дотеперішні плачі жалоби та нарікання, бо аж тогди, коли наш народ представит ся світові яко свідомо своїх прав і своїх обовязків громада; щезне наша недоля — і аж тогди пошанує

цілий світ наш народ, яко народ свідомий своєї гідности.

До вас зрячих і незрячих братів наших кличемо для того з глубини щирого серця в тій важній хвили, коли весь світ спішит скорою ходою до загального поступу, — кличемо словами незабутного нашого ґенія-поета:

„Схаменіт ся, будьте

„Люди, бо лихо вам буде!“

Що нового в світі?

Найважнійша новина у нас в Австрії, то чесько-німецька угода, яку заклали відпоручники обох сих народів під проводом президента міністрів в часі від 4. до 19. л. січня с. р. у Відні. Головні постанови сеї важної угоди ось які: 1) В справах шкільних. Краєва рада шкільна в Чехах буде складати ся з особного відділу чеського і особного німецького; чеський відділ має радити над школами чеськими, а німецький відділ над німецькими. Великої ваги отся річ, що чужий не має мішати ся в справи шкільні. Якжеж дуже покривджені ми бук. Русини, що в шкільній раді краєвій не маємо хоть би одного заступника-Русина; над нами рішають самі чужі люди! — Дальше згодились Німці з Чехами, щоби в мішаних місцевостях були школи меншости, над чим рішати мають оба відділи шкільної ради спільно. Таким способом буде й кількадесять дітей німецьких в чеській місцевості мати свою школу і на виворот, і ніхто не ме їх винародовляти. — А у нас на Буковині не то в мішаних але і в руских селах румунізат наших дітей!

2) Рада культури краєвої в Чехах буде также поділена на чеський і німецький відділ, котрі дбати мут про своє власне добро. У нас є також така рада, та Біг має з неї якої користи.

3) Палати торговельні, що мають дбати про купецтво та промисл (ремісництво) будут також поділені на підставі національній. Ся річ також переважна і хосенна, бо вжеж кождий лінше дбати ме сам про себе, як чужий, а окрім того будут з таких палат і свої щирі послы до сойму.

4) І суди повітові та й окружні будут переобразовані відповідно до народности, чеські громади будут мати чеських, а німецькі знов німецьких урядників судових, із чого вийде велика користь для справедливого судівництва. Чеські і німецькі суди будут також мати свої особні зверхности, а се знов буде велике добро для урядників, бо не будут залежати від чужих. Із сего вийде з часом і політичний поділ чеського королівства на національні округи.

5) Веї міста в Чехах мають мати свій, власний статут з постановами що до національних прав Чехів і Німців.

6) Навіть ординація виборча буде змінена на справедливий підставі національних обставин; най-

важнішою-ж єї зміною буде установлене особної чеської і німецької курії, котрі будуть мати велику силу в тім, що всякі ухвали дотично уживання обох язиків в публичнім життю будуть зависіти від згоди обох сих курій, так що коли одна з них не пристане на яку ухвалу сойму, то ухвала та не буде важна, так то має ся запобігти несправедливості одних проти других.

Отсе головні точки умови чесько-німецької, котрі міністерство уводит вже в жите. Поводуючи ся все справедливою тїшат ся Русини з отсеї угоди, та вижидают часу, коли і їм з Румунами в Буковині, а з Поляками в Галичині прийдєсь погодитись по справедливості. Коли Русини не закладут рук, то вже не так довго їм і ждати треба на се діло конечно не лиш для них, але ще більше для Австрії.

З других держав мало що нового чувати, хіба що німецький цїсар займає ся пильно долею робітників, (не знати, чи й его назве „Г. Р.“ соціалістом); в Болгарії викрили заговор проти тамошного князя, котрого хотїли підкуплені офіцери прогнати з краю; в Франції знов арештовали принца Орлеанського, що повернув до краю, хоть всіх членів колишних французских цїсарских родин прогнано раз на все з краю. Вирочім усяди спокій, хоть і мало гаразду.

Буковинські товариства рускі.

Жертви на „Народний Дім“ в Чернівцях. З 2. виказу 69 зр. 20 кр. — Его ц. к. В. Архикнязь Альбрехт 100 зр., Его ц. к. В. Архикнязь Райнер 50 зр., Рускі богослови у Львові зібрали (на руки п. Бобикевича) 12 зр., Ви. п. Йосиф Кульчицкий з Будзанова 5 зр., о. Іван Отто з Липовець від себе і брацтва церковного 1 зр., Ви. д. Йосиф Гурик, посол львівського сойму 1 зр., Ви. д. Др. Філарет Сембратович з Монастирськ 1 зр., Ви. о. Яків Шанковский з Копичинець 3 зр. — Разом 242 зр. 20 кр. Щедрим даталям і ласкавим збирателям щаре руске Спасибіг.

При усяких нагодах,
На весїлях, на храмах,
При забаві, ріжній грі,
При залїжцї, колядї —
На Русь-Нєвську памятайте,
На „Народний Дім“ збирайте!

Головний збір членів «Народного Дому» в Чернівцях відбуде ся в сей понедїлок, дня 5. (17.) Марта с. р., що сим наново всім пригадуємо. — У вечер того самого дня буде співно-декляматорський вечерок в пам'ять рускої трійці Шевченка, Шашкевича і Федьковича після програми поміщеної на послїдній сторонї сего числа «Буковини». Надїємось, що руска інтелїгенція, руске міщанство і селянство явит ся в сей день численно на зборі і на вечерку; важні справи «Народного Дому» і пошановане, яке Русини винні пам'яті своїх перших генїїв, вимагають сего від кожного свідомого Русина-патріота.

Велику страту понесли знов черновецькі товариства рускі, а особливо черновецька міщанська Чи-

тальян. Ото лихе матеріяльне положенє буковинських гр. кат. священників, а найпаче черновецького другого сотруди́ника приневолило ви. о. Володимира Каратницького убігатись о лїпше містце, котре й получив в Турції коло Коломнії, а куда ще сего тиждня відходить. Щирий жаль всіх черновецьких товариств руских найшов вираз в промовах своїх представителїв на товари́ськім вечерку устроєнім сего ві́втірка в честь о. Каратницькому. А коли зважимо факт, що крім ви. о. крилошанина Костецкого тільки один ще о. Каратницький належав до руских товариств і займав ся ревно національними справами рускими, наколи всі прочі гр. к. священники буковинські не належат до ніякого товариства руского, ба навіть в своїх приходах не займають ся національною роботою, — винявши кількох славних геростратів-обєдинителїв, — то стане кождому ясно, як тяжко прийшло ся Русинам прощати сего щирого, ревного і свідомого Русина-патріота. Дай же ему Боже на новім місци задоволення, а Чернівцям гідного наслїдника сего мужа, що був не тільки священником але й Русино́м.

Дрібні вісти.

(Дари.) На «Народний Дім» в Чернівцях зволили дарувати Е. В. Архикнязь Альбрехт 100 зр., а Е. В. Архикнязь Райнер 50 зр.

(Міністерство просвіти) удїлило з власної ініціативи надучителеви Омеляну Поповичу за фаховий реферат на поли народного шкільництва нагороду.

(Чи „для кожного все“) чи лиш для Румунів, о тім свідчат циркулярі черновецької гр. ор. консисторії видавані за теперішнього Митрополита тільки по румуньски.

(Нова руска Читальня) засновуєсь в Селятині повіту радовецького. Щастя Боже!

(Жидова путилівська) в спілці з одним ляхком вїдають на тамошного судію, д. Мхаліяка, що не йде їм на руку при виборах громадских та «вечурках».

(Коли п. Жанковский), інспектор шкіл народних в повіті сторожинецькім не служит румунизації а просвіті, то звиваємо его, щоби дав нам знати, кілько румуньских дітей є в школі в Станівцях над Черемо́ном, що в конкурсі на місце надучителя тої школи вимагаєсь і румунської мови викладової.

(В повіті залїщицькім) панує страшна нужда.

(Виклади на черновецькім університеті) заповіджені на літний піврік 1890. від проф. Д-ра Стоцкого: 1) «Словотворене рускої мови», 2) «Історія рускої літератури XIX. в., австрійська Русь», і 3) «Читанє творів Котляревського». — Ось тільки докладно виписаних руских слів находимо в списі викладів. Справді на теології заповіджені «гомететичні вирази» і «практичні вирази з катихитики» та́ко ж і по руски, але написано се лиш по румуньски і не знати для кого по німецьки (!) Так то зважає ся на питомїїв-Русинів. Цікаве й то, що оба професори сих і «руских» ви́прав не уміють і слова по руски.

(Право вибору) до ради громадської, державної і до союму признало бук. правительство рішенням з дня 22. л. січня с. р. ч. 153 всім сталим учителям, об'ясняючи на підставі дотичних законів, що під колишніми «надучителями» (громад. закона з р. 1849 і міністр. роспор., з р. 1850) належит тепер розуміти всіх сталих учителів народних. Се рішене належит завдячити рекурсови учителів із Серету добре уложеному через учителя школи вирав п. Цони, хотя голови бук. правого товариства учительського задекретували в противнім дусі й не хотіли робити рекурсу.

(П'ятнистий тиф) панує в Чернівцях і забрав уже неодну жертву.

(„Buk. Päd. Blätter“), газета шкільна видавана д. Ісопескулом а редактована г. Глібовицьким поручає учителям в 1. ч. сегорічній на стор. 10. „Calindariul propoſului Bucovinean“ переповнений ворожими Русинам брїхнями, які тільки годин видумати зфанатизований румунизатор. Се тим сумнійше що д. Глібовицький примічає на ст. 7. вкразно, що читав всі списані там твори, одже й сю румунизаторську путанину.

(Слухателів) на черновецькїм університетї було в минувшім півроці разом 285, а то 216 з Буковини, 50 з Галичини а решта з інших країв австрійських, а тільки 2 з Росії а 2 з Румунії. Після віроісповідання було 123 гр. ор., 82 католиків, 70 жидів, 9 еванг. а 1 безконфесійний. Після народности: 120 Німців, 99 Румунів, 35 Русинів, 27 Поляків, 2 Чехи а 2 Серби. З Русинів було 23 правники, 9 богословів а 3 філософи. Відтягнувши Русинів галицьких остане мало що більше, як чверть сотки слухачів на чверть міліона Русинів буковинських. Кличемо про те знов і знов: Русинам конче народної і середної школи рускої.

(„Апология“ румунизації), о котрій ми писали в попереднім числі обширїйше, не зходить з дневного порядку, всі, свої і чужі, навіть Румуни осудили її, як сїд.

(Парада для п. Сиржестого) у Вижици закомандирована «п. Свораковскім і товаришамі» відбула ся таки на кошт громадський в дарунках, обходах з смоляскинами і серенадах. Навіть бідним учителям наказано ставити ся на свій кошт серед морозів до паради. Після справозданя «родака» п. Сиржестого (справді з роду Чеха) всі супроводжали п. С. бажаючи ему із щирого серця щастливої дороги.

Цїни збіжа.

У Понедїлок, дня 10. лат. Марта платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	8 зол. 40 кр.	— 8 зол. 80 кр.
жита	6 „ 90 „	— 7 „ 25 „
ячменю	6 „ 20 „	— 7 „ 50 „
вівса	6 „ 75 „	— 7 „ — „
кукурузи	4 „ 95 „	— 5 „ 25 „

Для науки і забави.

Памятне видіне.

(З моїх споминок.)

III.

Але, я доси нічого не повідав про особу Люці. Се була дівчина лїт 26: Німкня по батьку, родом з

російської «дайчляндії», з М. — Там вона скінчила дівочу гімназію, доволї читала і придбала собі такий світогляд — якого ми не звикли тоді зустрічати між гувернантками, а поміж боннами-Німкнями поготів (тим менше). На Німкню Люця таки мало походила; мати у неї була Полька: в постатї, в лицї, в рухах, в звичаях сливе нічогісенько німецького не було: колиб не німецька вимова (Дивна річ! Люця по польски ні слова не знала!), колиб не такий острий та трошки горбатий ніс, ніхто-б і не сказав що Люця не наша Українка. Не скажу я, щоб вона була вродлива. Тай що називати вродою? На мою думку — найліпша врода молодість та здорове. Не марне-ж то говорять люди: не проси краси, проси у Бога здоровя. А здоровем Бог Люцю надїлив; так воно і було у неї: — Свіжа вона була — наче та квітка гаєва у ранїї, що й роса ще на її не обсохла; до того біле матове лице; сині очі трохи вирачковаті, облямовані густими, як шнурочок, чорними бровинятами, та широкими віями; дивили ся вони весело-ясочкою; світили ся щиростію та добрїстю; в загалї — людина симпатична була Люця; жила вона у нас вже друге літо і так ми до неї, а вона до нас, привикли, що ніби вона нам не чужа, а своя, кривна. Менї найбільш подобала ся вона за те, що чепурна була, чистючка і рахманна: вже на що — жила у нас стара дівка, родичка таки наша, сущий чорт ярої баби, а Люця і з нею вмїла поводити ся і своєю добрїстю приборкувати лютованя і баламученя невісти „неневістної“.

От ще що треба сказати: подобала ся Люці наша нісня і мова; ще з зими взяла ся вона вчити по нашому: студент один жив у нас, той і вчив її. Вона перечитала усі українські книжки, які були у мене у шафі. Шевченкову „Марію“ і „Гамалію“ на память повнучувала. Головну нашу ідею; історію нашого нового письменства: жите видатнійших наших письменників, — умови, в яких перебуває наше слово; все отсе Люця знала і розумїла. Мовити по правді, по щирїї: колиб хоч половина наших освічених панночок розумїла українофільство так, як розумїла его Німкня Люця, колиб вона хоч так, як вона тямилу нашу історію, наші потреби, — ба! де-б то ми доси були! щоб то ми доси зробили! не пішла-б в нївець така сила нашої молодїжи благородної, не було-б знівечено у нас стілько прекрасних жіночих сил! Що робити! люди ми зовсім непрактичні, вдарились в ті твори, в яких кохають ся народи з широчезною політичною волею; а тим часом ми, піклуючись язиком про народ, зовсім забули про дійсне жите народу і майже що нічого не зробили задля народу. Теорії-добра річ, без них не можна, але заводити в жите треба ті теорії, що відповідають дійсному житю реального народу. — У нас вийшло так, що ми дбаємо про ідеальне село, про той народ, який ми сами собі виробили з книжок. Дійсного жита нашого українського народу ми майже що й не знаємо, не відаємо его потреб реальних! Не диво! більшість наших „на-

родників“ зростає по містах, де в народі, непокаліченого деморалізацією — вона не бачить.

Добре в Англії, добре в Франції! там народ зазброєний освітою і політичною волею, можна его вести навпростець, шляхом нових теорій, але й там — не геть то шпарко переходят нові теорії в життя! і там до придбання добробиту економічного народ іде тим проквітлим шляхом, яким придбав собі добробит життя політичного; а у нас!! Темнота на селах непроходима; в народі ні світу, ні свідомості! — У нас нема... ба! та ми голі до гола! ми навіть „інтелігенція“ — ми „проводирі“ народу — ми найгірші раби, найгірші невольники чужого духу, чужої освіти, чужої культури! ми самі себе не тямимо!.. ми не тямимо — хто ми? ми для свого народу ніщо більш — як пустослові; „не помнящіє рабства“. Але вибачте! Вертаюсь до своєї речі... Не до сну мені стало. Люція психологія сновала у моєму мозку, але я чув, що голова моя важка, що в мозку, заматрило ся, що в жилах незвичайно бється кров. Я пішов в сад... і очей не зводив я в ту ніч... „Екзальтація у неї, думав я, більш нічого“.

Минув цілий рік. Люція жила у нас, я і до того ні разу ніже словом, ніже поглядом не нагадав Люці і вона мені про ту „прозбу“; ваче проте й розмови у нас ніколи не було. Наче все те кануло в воду, минуло, як минає сон; пішло — туди, з відкіль прийшло, ні сліду після его, ні споминок.

На провесні „дух“ почав утихомпирувати ся і почались „в'янії“; люди чи привикли вже до „духу“, чи таки й справді стало безпечнійше, не скажу; тільки певне знаю, що менше ми бідкали ся, менше „сподівали ся“ і чули, що під ногами є у нас такий ґрунт, що можна на него ступити і вперти ся в него, не боячись, що він, наче той твиг, провалить ся. Тим ґрунтом був граф Лорис-Меликов.

Пришли великодні свята р. 1880. Другого — чи третього дня сижу я собі під кленом; зверху божа стеля, знизу зелена свіжа постіль. Сижу та марію. Аж ось іде Люція. Сіла біля мене і з першого слова:

— „Я завтра поїду“

— „Куди, Люцю?“

— „В Москву, до брата.“

— „Чого-ж так несподівано?“

— „Так треба не розпитуйте; все одно — не скажу, поїду“

Дивлячись на Люцію — я запевнив ся, що марна річ розпитувати: я хотів з її очей вгадати з якої причини вона отсе так зненацька кидає нас? Марна праця; жадної відповіді не прочитав я ні в очах, ні в лиці, але я став чути, що мене ніби проймає якийсь жаль. Я ззяв Люцію за руку; хотів згадати про свою „обіцянку“, про почуте глибокої до неї вдячності. Не дала вона нічого того промовити: прожогом встала і пішла, мовивши:

— „Так завтра в ранці я поїду.“

Я мовчки дивив ся у слід Люці, а жаль все

більш спроквола обгортав мене. Я пішов до будинку, щоб переговорити з Люцею, допитати ся: з якої речі вона їде? Люці вже не було; пішла до міста і вернула ся пізно у вечері, вранці не довело ся побалакати з нею на самоті. Хотів провести її хоч на дворці. — „Не треба, каже, не хочу... Мені, каже, й так тяжко, а то ще гірше буде. Прощайте! я напишу, коли треба буде, я нічого не забула... я.“ Тай не договорила; швидче подала руку, не підводячи очей, промовила з „кобзаря“: — „Чи ми ще зійдемо ся знову?“ швидче повернулася і за двері.

Я тямив, що ще хвиличка, ще одно слово, і Люція заплаче. Я не вийшов провести її хоч за поріг. Я дивив ся з вікна, як вона сіла на фіякр, як відвернула ся від мого вікна, як виняла з кишені білу хустку. — Фіякр рушив... Я дивив ся, доки не зник він в куряві.. зник, і мені здало ся, що на серці у мене щось одірвало ся; в душі щось заболіло... Мимо волі промовив я голосно: „ми вже на віки розійшлись“ і пішов у Люціну кімнату; там нікого не було.

Час ішов. Жадної звістки від Люці не приходило. А мене кортіло довідати ся: де вона, що з нею? розпитував ся у знайомих її, — ніхто нічого не відав; написав до брата її, — відповіді не було. — А в кінці осені, не скажу звідкіля, прийшла чутка у нас, що Люція поїхала до Цюриха на університет, да там і вмерла.

О. Я. К—й.

(Кінець буде.)

Про сойм краєвий і про вибори до сойму.

2. Хто має право вибирати посла і хто може бути вибраний на посла?

Виборці першого круга виборчого більших посілостей (с. е. члени буковинської митрополитальної консисторії і настоятелі монастирів) вибирають двох послів в той спосіб, що на завізоване президента краю пересилають на его руки свої картки голосовання.

Решту вісім послів з класи виборчої більших посілостей вибирають безпосередно всі повнолітні, до звязи австрійської держави приналежні властители табулярних дібр, від котрих оплачує ся що найменше 100 зр. реальних податків державних (се є ґрунтових, або домових) без вчислення додатку воєнного. (§ 9).

Коли маєток табулярний, що управління до вибору посла, належит спільно до кількох властителів, то вибирає посла той з поміж них, котрий дістане до того від них повномочіє.

Хто має два або більше дібр табулярних, від котрих оплачує ся разом що найменше 100 зр. реальних податків державних без вчислення додатку воєнного, управлінням также до вибору в крузі виборчим більших посілостей. (§ 10.)

В імені тих до вибору управлінням дібр табулярних, котрі є в посіданю корпорацій або товариств, виконує право вибору та особа, котра після існуючих

приписів правних, взглядно після статутів товариства покликана до заступництва тої корпорації, чи товариства на зверх.

Громади, котрі посідають добра що надають їм право до вибору посла з більших посілостей, не можуть яко такі виконувати сего права вибору. (§ 11.)

Послів з міст, вичислених в §. 3. вибирають безпосередно дві перші третини всіх тих членів громади, котрі після закона громадского з дня 17. марта 1849. Ч. 170 в. з. д. мають право вибирати раду громадску¹⁾, а то в порядку, списанім після висоти оплачуваних через них в громаді річних безпосередних податків, починаючи від оплачуючого найвищий податок і т. д. лину. (§ 12.)

Вибір послів з громад сільських діє ся через вибраних виборців. Кожда громада в окрузі виборчим вибирає на кожних 500 мешканців одного виборця. Коли з поділу числа мешканців на 500 остане решта, то числит ся она, наколи виносит 250 або більше, за цілих 500 (тогда тих 250 вибирають также одного виборця), колиж решта не доходить числа 250, то єї не уважляє ся.

(На пр. громада з 1000 мешканців вибирає двох виборців, на кожних 500 мешканців по одному; — громада з 750 мешканців вибирає также двох виборців, бо на перших 500 припадає один, а на решта 250 также один; громада з 749 мешканців вибирає тільки одного виборця, бо по відтругеню перших 500, линає ся всего решта з 249 мешканців, а сих після повисшого припису не уважляє ся.)

Малі громади, котрих число мешканців виносит менше, як 500, вибирають одного виборця. (§ 13.)

Не всі члени громади беруть уділ в виборі виборців, але лиш перші дві третини громади уложені після висоти оплачуваних ними річно безпосередних податків, і то починаючи від оплачуючих найвищий податок в долину. (§ 14.)

Повнолітні, до звязи австрійської держави приналежні властители табулярних дібр, вилучених з звязи громадской, від котрих они оплачують менше, як 100 зр. реальних податків державних (і тому не маючи права

вибирати в крузі виборчим більших посілостей), беруть уділ в виборі посла з сільських громад яко „виборці“, а то в тім окрузі виборчим, в котрім положене добро табулярне

Коли є більше співвластителей такого табулярного маєтку, то виборцем є той, котрого співвластители з помежи себе призначут. (§ 15.)

Кожний виборець може виконувати своє право вибору тільки в однім окрузі виборчим і в загалі тільки особисто.

Винятково можуть управнені до вибору з класи більших посілостей виконувати своє право вибору через повномочника. Повномочником мусит бути однакож особа управнена в тій самій класі виборчій до вибору, і може она заступати тільки одного виборця.

Хто є управненим до вибору в класі виборчій більших посілостей, той не має права вибирати в других двох класах виборчих, а хто має право вибору в однім з міст вичислених в § 3., той не може вибирати в класі виборчій громад сільських.

Сли управнений до вибору з класи виборчої міст, або громад сільських є членом кількох громад нараз, то виконує він право вибору тільки в громаді, де звичайно пробуває. (§ 16.)

На посла може бути кожний вибраним, хто є :

- 1) австрійським підданям,
- 2) має що пайменше 30 літ,
- 3) стоїт в повнім уживаню прав горожанських і
- 4) є управнений до вибору посла після повисших приписів (§§ 9—15) в одній з трох клас виборчих краю, чи то в класі виборчій більших посілостей, чи в класі виборчій міст, чи в кінці в класі виборчій громад сільських.

Сі самі условія до вибору на посла відносят ся і до послів з палати торговельної і промислової. (§ 17.)

Хто є виключений від права вибирати посла і від права бути послом вибраним, говорить закон з дня 13. січня 1869, введений на місце первістного §. 18. ординації виборчої. Закон сей звучит :

Від права вибирати посла і бути ним вибраним, виключені особи карані за злочинство або за переступство крадіжки, спроневірення і ошуканства дальше за співуділ в крадіжці і спроневіренню. (§§. 460, 461, 463 і 464 закона карного).

Наслідки засудження устает при злочинствах вичислених в § 6 від 1—10 закона з дня 15. надоліста 1867. Ч. 131 в. з. д.²⁾ з поповненем кари, при других

¹⁾ Після повисшого закона громадского є управнені до вибору в громаді (§ 1. громадского порядку виборчого) :

1. Ті члени громади, котрі є австрійськими горожанами і платят від своєї посілости, ремісла або доходу найменше від одного року безпосередний податок.

2. З помежи привласнених до громади без вагляду на оплату податку слідуєчі :

а) Остаючи в сталій службі священники християнських віросповідань і проповідники (рабини) жидівські,

б) урядники цісарского двору, державні, краєві і урядники дубличних фондів,

в) пенсіоновані або в характері військовим демісіоновані офіцери і особи військові з титулом офіцерским,

г) аїстаючи в службі, або і пенсіоновані особи військові без титулу офіцерского, рівнож урядники військові, сли не належат до якого відділу військового,

д) доктори, отримавші на однім з державних університетів степеня академічний, і маїстри фармачії і хірургії,

е) управители і сталі учителі находячих ся в громаді шкіл народних, дальше директори, професори і учителі висших закладів наукових в громаді.

ф) обиватели міські і почесні, се є ті, котрим громада надала обивательство міске, або кого іменувала обивателем почесним.

²⁾ Злочинства ті є :

1) Головна зрада (§ 58 буква в) з кар. і артикула I. закона з 17. грудня 1862,

г) Співвина головної зради через занеханє перешкоджєня аби доноси (§ 60 і 61 з. к.), дальше через розширенє революційних грошей і паперів (розп. мініст. в 27. цвітня 1854).

3) Забурєнє публичного спокою, о скілько не відносит ся оно до особи монархи (§ 65 з. к. і арт. II. з 17. лютого 1862)

4) Забурєнє публичного спокою против заграничним державам і монархам (§ 66 з. к.)

5) Повстанє і бунт з політичних причин (§ 67, 69 і 73 з. к., дальше публичне насильство против урядових осіб з причин політичних (§ 81 з. к.)

злочинствах по ульві 10 років, накопи винний був засуджений найменше на 5 років кари, в інших раз-
зах по ульві 5 років, в кінці при повисше спімнених
переступствах по ульві трох років по відбутю кари.

Особи, до котрих маєтку отворено конкурс, або
введено постуноване угодове, не можуть бути вибра-
ними на послів, так довго, як довго триває конкурс,
або угодове постуноване.

6) Публичне насильство против зборів, скликаних рядом
против судови або іншої публичної влади (§ 76 і 80 з. к.) протев
правно узанним корпораціям (§ 78 і 80 з. к.)

7) Забите при бійках або при зневаженю одной або кількох
осіб, сли не знати, хто задав смертний удар, або сли смерть на-
ступила через всі ушкодження нараз (§ 143 з. к.) і тяжке ушко-
джене тіла, сли не знати, хто задав то ушкодження (§ 77).

8) Поединок і участь в поединку (§ 158, 163 і 165 з. к.)

9) Поміч при всіх злочинствах, від 1—8 вчислених чи то
через умисне занехане перешкодження (§ 212 з. к.), чи то через
укриване позак злочинства перед зверхністю, (§ 214 з. к.) чи
врешті через помагане увязненому задля злочинства до утечі з
визниці (§ 217 з. к.)

10) Поміч через укриване або яке инше сприяне дезер-
терови (§ 220 з. к.)

(Дальше буде.)

Учіте ся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Народ“, нова газета, про котру ми спімнули в
попереднім числі; бо аж недавно на виразне желане
наше її получали, помістила дві дописи про «бук.
руську інтелігенцію» і 2 про те, «що думають реміс-
ники на Буковині». В перших двох статіях підносит
дописуватель конечність згоди бук. інтелігенції рускої
і спільної праї над добром народним; похвали гідні
бажання котрі і ми не раз вже висказували. Може би
«Народ» спонукав свого бук. дописувателя В. Н., щоби
замість предкладати свій план примиреня бук. Русинів
через Львів, потрудив ся в сїм ділі на містци, а ми
і всі щирі Русини були-б ему дуже вдячні.

До сих статій додав «Народ» від себе увагу, в
котрій «боліє надспорами між «Буковиною» а «Русскою
Правдою» закидуючи обом те, що «кликає на своїх
противників влади». Не станемо доводити «Народови»,
що Русини в Австрії мають право жадати від властей
охорони свої народности, а скажемо тільки, що «На-
род» в своїх 5 числах, які доси вийшли, більше ру-
ських газет зачіпав, ніж «Буковина» проти напастей
«Русскої Правди» за 5 років боронилась, хоть ми
не бавимось в проповідників теримости всяких на-
ціональних мрій межі Русинами. — І в других двох
статіях робит дописувателька А. П. несправедливий
закид бук. Русинам, що «сварят ся за марниці і
друкують найбільше такого, що робітних людей зовсім
не може інтересувати». Не станемо спорити з н-ою
А. П., чи руска мова «марниці», а спитаємо тільки,
чому не зволіла написати до «Буковини» дещо про
робітницькі справи, чим так дуже в «Народі» тепер
займаєсь, ми-б радо були помістили її дописи, хоть
не сї, що в «Народі» видруковані; бо надто одно-
сторонні. У нас інтересуєсь справою робітників як
раз інтелігенція більше, як самі ремісники, котрі за-

недбуют ремісничі товариства, газети і все а все, що
могло-б їх двигнути з нужди, в якій дійсно пробу-
вають; та, всі дотичні змаганя щирих прихильників ре-
місництва з межі інтелігенції розбивають ся о бай-
душність самих ремісників. Та й гадка дописувательки
А. П. про руску ремісничу газету, хоть підхлібляє
Русинам, не відповідає національному настроєви не-
руських ремісників бук. — Тільки мали ми сказати о
дотеперішних статіях «Народа» про бук. Русинів. Ті-
шит нас, що «Народ» інтересує ся і бук Русинами,
а надіючись, що буде поводитись більш справедли-
вим судом, поручаємо сю впрочім знаменито редак-
вану газету всім. «Народ» виходит у Львові (улиця
Зибікевича ч. 11.) 1. і 15. кожного місяця і коштує
на рік 4 зр.

Думайте, читайте!

Пореписка Редакції і Адміністрації.

Хто желає получить заповіджені премії,
зволит надіслати цілорічну передплату найдальше до
кінця руского Марта с. р. На желане висилаємо яко
безплатну премію також «Бук. календарь» на
р. 1890.

Підгірному: Годі, бо зміст наприличний. На простаке по-
ведене, хотьби й настоятеля, найліпше погорда т. е. не зноситись
лично.

СТАТУТИ затверженого в. ц. к. правительством товариства

„Власна Поміч“

(каси позичкової і шпихаря) продає по 30 кр. (за 5
примірників разом з прозьбою.)

Редакція «Буковини.»

„ПЕРШИЙ ВІНОК.“

Жіночий Альманах,
виданий коштом і заходом

Наталії Кобринської

і
Олени Пчілки.

Ціна 2 зол., з поштою
2 зол. 10 кр.

ЗЕРНА

літературно-науковий дода-
ток до

„БУКОВИНИ“

за рік 1887 і за рік 1888.

разом 25 кр.

Поодинокі книжочки

ілюстровані

„Бібліотеки для молодѣжи“

продає

„РУСКА БЕСѢДА“

въ Чернівцяхъ

по 10 книжочокъ за 60 кр.

Черновецькі рускі товариства
устроюють
з ласкавим співуділом Вп. П. Фридриха Вільгельма
в Понеділок, дня 5. (17. л.) Марта с. р.
в великій салі „ГОТЕЛЮ МОЛДАВСКОГО“

СПІВНО-ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧЕРОК

В ПАМ'ЯТЬ РУСКИХ ПОЕТІВ
Шевченка, Шашкевича і Федьковича.

ПРОГРАМА:

1. Вступне слово.
2. Мішаний хор: «Пам'яті рускої трійці», слова Данила Млаки, муз. Ис. Воробкевича.
3. Деклямація: «Тополя», поезія Т. Шевченка, виголосит панна О. В.
4. Мужеский хор: «Огні горят», слова Т. Шевченка, муз. Ис. Воробкевича.
5. Деклямація: «На скоп Тараса Шевченка», поезія Юрія Федьковича, виголосит п. І. С.
6. Жночний хор: «Цар і кобзар», слова Данила Млаки, муз. Ис. Воробкевича.
7. Деклямація: «Руска мова», поезія Сивенького, виголосит панна К.
8. Мужеский хор: «Поклін», слова Юрія Федьковича, муз. М. Вербицького.
9. Деклямація: «Пам'яті Тараса, Маркіяна і Юрія», виголосит п. О. П.
10. Мужеский хор: «Ще не вмерла Україна», слова П. Чубинського, муз. М. Вербицького.

По вечерку слідує комерс
при участі мішаного і мужеского хору.

Ціни місць: Крісло 50 кр., вступ 30 кр.

Початок точно о 7^{1/2} год. вечером.

Осібних запрошень не висилає ся.

БУКОВИНСЬКИЙ

Альманах „Союза“

що на 12 печатаних аркушах великої 8-ї містить в собі значне число поезій і повістей продає за третину первісної ціни: 50 кр. (з пересилкою 55 кр.)

Редакція «Буковини»

АЛЬБІНА МІЛЕР,
РЛЕКСА КОСТРИЖ
заручені.

Чернівці, 1. л. Марта 1890.

СКЛАД ФАБРИЧНИЙ
англійських знарядів рільничих
з виключною продажею КІС з маркою „Косар“
для цілої Австро-Угорщини.

ЛЮДВИКА (перед тим М.) МІНЦЕРА
в Дрогобичі (Галичина)

поручає на теперішній і будучий сезон:

1. Пару ножів з срібною сталі англійської до січкарні „ССХ“ зр. 3: 3 ножі крині до січкарні 3-ножевої „ТН“ з Праги Бубна — зр. 3; ножі до інших січкарень після вирізки з наперу або за надісланим старих ножів — по цінах сталих.

Части складові до всіх січкарень і машин з Праги-Бубна з знаменитого і тривалого литого заліза — по цінах сталих.

2. Коси до кшепани з маркою „косарь“ з англійської срібною сталі, подвійного гарту, остро-січні, не домлині, за одноразовим заправленням косять до 120 кроків в довготі. Гаранція за кожду штуку. Тисячні подяки в часописях за доброту.

Довгота коси | 62 | 65 | 70 | 75 | 80 | 85 | 90 | сантиметр.

Ціна за штуку 1.— | 1-05 | 1-10 | 1-20 | 1-30 | 1-40 | 1-50 | зр. а. в.

Ціни лиш за готівку, оплата поштовою за 5 кгр. — (8 до 11 кос) — 15 до 30 кр.

! НА ПІСТ!

Російські сардинки в барилках 5 кіл. ваги

№. 1 по 1 зр. 50 кр.

„ 2 „ 1 зр. 40 кр.

крім оплати поштової.

№. 1 містить 65—68 штук; №. 2 містить 120—125 штук риб.

(Звертаємо увагу на се, що ціна єсть найнижше подана і що всякі низші оферти подають або несвіжу рибу, або менше риб а много цибулі).

Оселедці шкотські великі, 5 кіл. посилка (около 30 штук) за 1 зр. 90 кр. франко.

Мід патока в бляшанці 3^{1/2} кіл. netto за 2 зр. 25 кр. франко.

Народна Торговля, у Львові.

«Буковина» виходить
що Другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА
плата в Чернівцях
виносить:

на цілий рік 3 зол. — кр.
" пів року 1 " 50 "
" третину " 1 " — "

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Пардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходить ся в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

Закладаймо повітові товариства!

Чверть століття далі вже доходить, від коли буковинські Русини заснованем товариств дали перший знак свого національного життя. Не одно товариство руске повстало за той час і не одно діло показало світови, що на Буковині є Русини, свідомі своєї народності. Виявилось не раз і старане буковинських Русинів що-до плекання своєї національності, не одну кривду руску піднесено, не одного права домагано ся, ба дещо, навіть осягнено. Словом: буковинські Русини не зовсім заспали той час, а пробудившись раз, помимо ріжних неприхильних ба навіть ворожих обставин таки дещо зробили. Але, хто знає докладно історію руского життя на Буковині за сей час, мусить признати, що всі добутки Русинів на Буковині, всі обяви тукраєвого життя руского то діло кількох одиниць, котрих імена голосні від давна на Буковині. Загал бук. Русинів, ба навіть загал рускої інтелігенції на Буковині не то що не виявив свою рускість ділами, але показав навіть таку байдужність в національних справах, якої навіть чужі люди, ба навіть вороги наші, розуміє ся із зовсім інших причин, не доказали. Німців, Поляків Румунів ба навіть жидів інтересувала буковинська руска справа більше, як наших людей. Не дивно проте, що політичне положення буковинських Русинів ще й нині найгірше зі всіх австрійських народів. Ото навіть наші галицькі братя помимо сильнішого в кождім взгляді противника вибори нині вже дещо на кождім поли; ми-ж ідемо скорше взад, ніж вперед. А головна причина нашої національної застої лежить в байдужности нашого загалу. Не дивуємось ми байдужности нашого простолюдина; темнота і матеріальна нужда звиняє его; але дивно нам з нашої інтелігенції. Правда й она по

більшій часті бідє, правда й она вихована коли не під ворожим то під неприхильним Русинам впливом; але й між бук. рускою інтелігенцією є вже, Богу дякувати, на всяких становисках і по всіх закутках краю мужі свідомі своєї національної гідности, навіть горячі і завзяті патріоти. Святим обовязком тих, хоть немногих одиниць є занятись ревню розбудженем прочих інтелігентних братів, а потім разом з ними і маси руского народу. Велика се задача, що вимагає довгої і витревалой праці; але переважна се робота; бо тільки в такий природний спосіб можлива і безпечна перемога нашої справедливої справи. При всім тім виконане сеї задачі не так то й страшно тяжке, як здає ся. Найтрудніший початок, а то щоби нашим нинішнім виводам удало ся заіграти кількох щирих Русинів до почину. Дальше діло піде при ревности ініціаторів напевно досить гладко; бо колиб і не удалось їм заохотити многих з інтелігенції, то велика часть маси народу послухає напевно їх зазиву і потягне напевно за собою не тільки своїх рівних, але й многих із интелігентних, котрим в їх власнім інтересі годі буде стояти на обочині від самого народу.

Пристаємо до властивого проекту. До розбудження, освідмлення і політичного оживлення буковинських Русинів зможе по нашої думці найбільше причинитись основане повітових товариств руских, котрі будуть становити конечну звязь межи черновецькими центральними і прочими місцевими товариствами рускими; бо черновецькі товариства нині помимо найщиршої волі і найбільшого труду вже задля свого віддалення занадто відосібнені, а місцеві товариства, іменно Читальні, занадто опущені, а тим то й по більшій часті запуснені. Межи одними і другими посередничали-б як раз товариства повітові; вони-б

ддержували жите місцевих Читалень а разом з ними підтримували-б центральні товариства.

Які-ж товариства закладати-б Русинам по повітах? Відповідь на се коротка. Повітові товариства повинні мати все те на цілі, що спосібне піднести руский нарід морально і матеріально. Були-б вони проте політичні, літературні і економічні разом, як се дуже добре получено в статуті черновецького «Народного Дому». Не будемо вже тепер розводитись подрібно над статутом таких товариств, а скажемо хіба ще, що ми назвали-б їх найвідповідніше «Повітовими Радами Рускими» з найширшим окрисленем цілі. Такі «Ради повітові» мали-б збирати від часу до часу народ на раду дотично виборів до ради державної, до сойму і до громадских рад; мали-б старати ся о засноване і розвій читалень, шпихлїрів, кас позичкових і крамниць, мали-б розповсюднювати в повіті рускі книжки і газети, давати людям раду і поміч в кождім ділі, особливож уряджати ба тут ба там в повіті збори народні для наради, для науки і забави. Таким способом розбудит ся наш нарід і наша інтелігенція, особливож в інтелігенції через такі сходи́ни і наради піддержит ся дух і рух національний, взаїмне пізнане а й самопізнане, а вслід за тим і дальше образоване, самосвідомість і незломність характеру.

Такі повітові ради повинні і могли би повстати в Кіцмани, Заставні, Вижниці, Путилові і Станівцях або Вашківцях; таж в кождім з сих судових повітів найде ся що найменше 5—10 знаних щирих Русинів, котрі потягнут за собою і других та й много народу.

Час до заснованя таких повітових рад тепер як найпригіднійший і дуже пожаданий; ото вибори до сойму ба й до ради державної вже за плечима.

Взиваємо прото патріотів-Русинів кіцманьського, заставненського, вижницького путилівського і станівського повіту, щоби розважили отсю нашу гадку, порадились 2—3 з них межі собою і завізвали вже під час великодних свят або найдальше по весняній роботі всіх звістних їм Русинів з інтелігенції, читальні і людей свого повіту на раду дотично заснованя такого товариства, для котрого подамо небавом начерк статутів.

Нумо, світлі братя Русини, до діла; не вжеж останете ви позаду тих менших братів, що засновують Читальні? Пора і вам приложити рук до діла великого, спасенного. Не один з вас може отсим ділом положити собі

памятник на віки вічні. Ждемо нетерпеливо і напевно, що чейже ви озветесь як найскорше і напишите нам хоть кількома словами, що думаєте про сю нашу гадку.

Новий румунизаторський празник.

Черновецькі Румунизатори задумують в Маю с. р. устроїти Впр. Митрополитови Морарени овацію по поводу 10-літнього митрополичого володіння, а очевидно ще більше з вдячності за 2. «Апольогію» румунизації, за яку узнала єї виразно навіть „Revista Politică“. Ну румунизатори й маю́т повну причину, показувати вдячність своєму голові. Але вони заходять ся і сего разу як тогид, дуже ревно, щоби притягнути до сего торжества румунизаторского і Русинів. Та ніякий свідомий своєї народної чести і гідности Русин не піде на вудку румунизаторську. Одже румунизатори удались до таких перекиньчиків, що своїм походженем або іменем маю́т представляти Русинів, а такі мізерні створіння у нас ще не вигиблі, що забувши народну честь і совість без найменшого сорому служат на ганьбу і шкоду руского народу всяким ворогам его, коли тільки угодять своїм личним інтересам або божевільним мріям опьяненого мозку свого. Такими трупами і гнилими колодами, котрими світла часть руского народа за нічо не має хочут румунизатори прикрасити свою демонстрацію; се будут ті добровільні раби, що збільшат число кривих, та закомендованих консисторских підчинених і обаламучених ними темних мужиків. Гратулюємо Впр. Соленизантови з такими гратулянтами і пригадуємо Ему тільки, що перед 10 роками мимо Его румунизаторської минулости приймали Его і представителі рускої інтелігенції надіючись, що ставши Митрополитом буде Архипастерем для всіх православних, а не румунизаторским загорілцем; тогидний празник відбув ся під протестом запрошених, одже признаних самими румунами представителів руских, сегодична-ж овація, а радше демонстрація, не збере навіть і тогидних збаламучених кількох Русинів, а ограничит ся єдино на звісних вже ворогах всего, що руске; бо тільки такі підут з власної волі з ворогами руского народа, себто з румунизаторами величати того, що забувши на своє святе післанництво, синіає на кождім кроці природний розвій руского народа. Ми вдячні румунизаторам, що своїми агітаціями і демонстраціями розбуджують повільних Русинів до борби за свої тяжко покривдені права, за що іменно справляють ся отсі празники, при котрих і кілька сліпих паршивих овець руских прийнялись блейти пияним своїм голосом «многая лета». Православні Русини, свідомі своєї народної чести, тяжко нарушеної і зневаженої, не залишут і собі озватись по поводу 10-літнього правління теперішнього Митрополита, на довід, що не годять ся на румунизаторську політику, яку провадит теперішній Митропо-

лит з своїми дорадчиками, та що бук. прав. Русини хотят остати вірними синами не тільки своєї церкви але й своєї народности, тож не хотят похваляти й прославляти діла, котрі ніби під плащиком православної віри вимірені на знищене другого не менше дорогого скарбу — нашої рускої народности, а протестують проти сих антирусских забігів луючих уже рунизаторів і їх свідомих або й несвідомих помічників-рабів, перекиньчиків та матеріялістів руских. Ми слідимильно за сею справою, тож повернемо ще до неї, тай до тих зрадників руского народа, котрих поіменно нап'ятуємо.

Буковинські товариства рускі.

Головний збір членів тов. „Руский Народний Дім“ в Чернівцях не відбув ся тамтого понеділка; бо не явило ся достаточне число членів. Сумна то байдужність руска, що навіть з черновецьких членів не явилась і половина виділових, а із замісцевих, що все домагають ся зборів на понеділки і особних запрошень, не прибув хоть би один. Виділ скличе нові збори на неділю 29. Цвітня (11. лат. Мая) о 4. годині по полудни, котрі відбудут ся без взгляду на то, кілька членів явит ся.

Дрібні вісти.

(Повороту Є. Е. П. президента Піна) до Чернівців надіют ся з великодними святами.

(Рускі подання до черновецького магістрату) не подобають ся протоколянтови п. Рейови, котрий, переймаючи їх, кожного разу мусит зробити якусь увагу, між иншим і таку, що на Буковині краєва мова румунська, німецька і польська. Може би п. начальник міста поручив сему молодому практикантові піти за приміром п. президента краю і навчитись руского письма.

(Читальня в Орошівцях), що стояла під проводом пароха, протоєрея і інспектора шкільного о. Мартиновича Исидора розв'язалась сими днями. Чи не встид се?

(З'їзд патріотів-Русинів) має ся відбути у Львові, на котрім то з'їзді має ся вибрати депутація руска, котра представит Є. В. Цісареві конечність залагодження занедбаних справ руских. І у нас конечна потреба такого з'їзду, хотьби зі взгляду на близькі уже вибори.

(Людські павки), що в Галичині намовляли людей вивандрувати до Америки а притім їх немилосердно обдирали, засуджені по майже тримісячній розправі на різні навіть кількості кари. З 62 оскаржених засуджено майже половину, найбільше жидів.

(Статут) руских „Читальн“ і „Шпихлірів та Кас позичкових“ затверджених вже кількадесять раз бук. краєвим правительством став нараз якийсь референт відкидувати, як се стало ся з статутами предложеними людьми з Старих Мамаївців, Валяви і Борівців. Проти сеї заборони внесено рекурси до міністерії, о рішеню котрих не залишимо донести. „Руска Рада“ повинна би удати ся в тім ділі до заступника

президента краю, щоби запобіг спинюваню просвітних і економічних змагань руского народа та заходам около рекурсів і т. п. видатків. Докладний німецький перевід одних і других статутів вияснив би безпідставність невияснених і небувалих доси ще заборон.

(Началником суду) вижницького іменований ад'юнкт Гугальский, в слід за тим прибуде вже сими днями сов. Ясеницкий до Черновель, де его з радістю вижидают братя Русини. Дай Боже, щоби і з его виїздом процвітало руске жите в вижницькім повіті, чого надіємось від позістаючих там патріотів.

(Розширенє гімназіального будинку) в Чернівцях заповів оногди міністер Гавч, додаючи при тім, що се не ме стояти в дорозі заснованю другої гімназії або хоть особних паралельок. Русини повинні би домагались, щоби ся друга гімназія або хоть паралельки були рускі, як в Сучаві е румунські. А от посол Лупул зажадав вже отворення і виспих клас румунських в Сучаві. Міністер відповів на то, що о сїм не може бути бесіди так довго, як довго нема відповідних румунських учебників і професорів Русини-ж мают одно і друге вже давно; та не мают тільки щирого посла, що би обізвав ся за ними.

(Друга школа народна) має стати з новим роком шкільним у Вашківцях. Час би вже дати і другого управителя до теперішньої школи тамошньої

(Вечерок в честь Федьковича) заповіджений „Академічним Брацтвом“ у Львові відбув ся на диво під фірмою приватного комітету

(Цісар о Русинах). На обіді цісарскім, що був недавно в Будапешті, сказав наш Монарх до одного священника-Русина на его відповідь, як мают ся Русини в Угорщині: „Знаю я, знаю; що Русини нарід добрий, але бідний“.

(28 новобранців) з 206 покликаних до бранки виїшло сего року в черновецькім заміськім повіті.

(Vivat sequens!) Помимо великих трудностей удалось д. Ісепескулови придбати для школи вирав румунизатора уч. Тарасієвича на один рік, а за рік вже не штука буде постаратись в горі о стабілізацію.

(Проти підозріваня) Русинів о москальофільство і виснуваного з того переслідуваня виступив в радї державній дуже ревно посол-Поляк Гневон, сказавши що Русини не можут тягнути за Росією, де рідних братів їх так утискают. Міністер справедливости п. Шенборн заявив, що ряд не сумніваєсь о вірности Русинів для Цісаря і держави. Шкода тільки, що п. міністер не заповів заразом і міри до усуненя руских кривд.

(Нові міністри). Коломан Тіса, президент угорского міністерства уступив, а его місце заняв Шаларі з давними міністрами. І славний німецький Бісмарк уже уступив; бо не годит ся на нові порядки, які заводят ся в Німеччині. Особливо не подобалось ему, що число его найбільших противників послів-соціалістів збільшилось дуже значно при послідних виборах. І в Франції настали знов нові міністри, та тут зміни міністрів часто лучають ся.

(Аж кілька адвокатів-Русинів) отворило недавно свої канцелярії в Галичині, а кількох дальших буде ще сего року. А у нас, хоть би один, а й того нема. А добре, дуже добре вело-б ся адвокату-Русинові на Буковині, а й народови була-б з доброго адвоката-Русина велика користь.

(На господарській і лісничій виставі), що буде у Відни, будут в бук. гуцульській хаті продавати всякі домашні вироби наші. Хто би хотів яку гарну річ домашньої роботи добре продати, най удасть ся до гро-

мадского начальника чи писаря, а дізнає ся о сїм близше.

(Іменованя): О. Тит Тимінський, іменований заві-
дателем парохії Тораки коло Путилова, о. Євгеній
Семака сотрудником в Іспасї.

(Вечерок) в пам'ять Шевченка, Шашкевича і
Федьковича випав світло; на жаль мусимо задля браку
місця відложити обширніше справоздане до слідуєчого
числа.

Ціни збіжа.

Від 1. до 15. лат. Марта платили в Чернівцях
за 100 кілограмів:

пшениці	8 зол.	37 кр.	— гречки	7 зол.	12 кр.
жита	7 „	12 „	— бараболі	2 „	— „
ячменю	6 „	50 „	— сїна	3 „	40 „
вівса	7 „	8 „	— дрова (за 1 м.)	3 „	50 „
кукурузи	5 „	5 „	— мясо вол. (за 1 кгр.)	52 „	

Для науки і забави.

Три зорі — три могили.

В темній ночі — гень — на небі
Три зорі явились;
Й своїм світом ясно, рясно
Всю Русь освітили.

Перша зоря освічує
Вкраїнську землю,
Освічує степ безкрайний,
Траву зелененьку.

Друга зоря освічує
Галицьку землю,
Освічує Галич княжий,
Та і Льва столицю.

Третя зоря освічує
Буковинські гори,
Наддністрянські і надпрутські
Мужицькі обори. —

Зникли зорі з небосклону,
В море ся сховали
Але лучі їх сіяти,
Ні — не перестали;

Перша зоря сховала ся
У Дніпрові волни,
Там сном тихим спочиває
Серденько бездольне.

Друга зоря сховала ся
У Дністер ревучий,
Там втопило щире сирце
Жаль гіркни, некучий.

Третя зоря сховала ся
В Прута сині води,
Там спит серце незвичкої,
Чудної уроди. —

Три зіроньки в темній ночі
Красно нам сіяли; —
Три могили — скарб народний
Нам лиш ся остали.

Ми сльозами ті могили
Вірно поливаєм,
Як до мощів святих Божих
До них ся зближаєм.

В першій спить кобзар Тарасій,
Марка друга криє.
В третій спить наш боїн Юрій; —
З жалю серце ние.

Україна, Буковина,
Галич плачут з нами,
Та ридають, як сироти,
Діти за батьками. —

О не плачте! Із могили тих
Зрошених сльозами
Зійде сила, зійде воля;
Бо правда за нами!

Гнат Гуцуляк.

Пам'ятне видінє.

(З моїх списминок.)

IV.

(Кінець.)

Так ото в грудни простую я до Петербурга;
було се чи під Саву, чи під Варвару; здасть ся чи не
під Миколая, та все одно. В Серпухові, місті повітовім
недалеко від Москви, до того вагону, де я сидів, на-
било ся стілько пасажерів, що кілька чоловіка мусіло
стояти. Тіснота страшна, та ще на лихо народ тра-
пив ся такий несуржний: одно манітний, підпаний,
веселий і за надто говіркий. Молодіж сама, — по ви-
ду вона ніби й інтелігентна, але зняла вона таку
бридку річ, що й не вимовити. Регочуть ся та при-
кладають таке циничне, що у мене з сорому калиною
уши вояли ся. А тут сидять три панночки; лица нема
на їх! я не витерпів; обізвав ся до «почтеннішої
публики», прохаючи її трошки вгамувати ся; пона-
мувати коли не самих себе, так хоч панночок, де там!
«широка» московська натура ще більш розходила ся!..
почали просто глумити ся з усього, що зоветь ся най-
елементарнішою ввічливістю. Завели гуртом таких
пісень — що гідко й згадати! та як закурили свої
цигарки — дак стовном стала густа хмара задурли-
вого диму, перемішаного з духом юхти і нових кожу-
шанок. — Допекли так, що мусів я покликати кон-
дуктора.

— «А що я з ними вдію!» мовив кондуктор: «се
все народ такий, що ліпше его не займати; се все
прикажчики та синки московских богатирів-крамарів,
за нічим не спинете, тільки гірше роздрадуєте.

Я згадав собі як на весні 1878. р. прикажчики та купці з «охотного роду», кинули ся були бити київських студентів, котрих перевозили через Москву на заслани!.. Поліція мусіла оборонити, щоб герої «б'блокаменной матушки» не повбивали людей неповинних!.. Згадав я сей тяжкий епізод і запевнив ся, що змогати ся з ними годі! угружати їх законом! — ба! який там для них закон!

Я ублагав кондуктора знайти місце в других вагонах хоч для панночок. Спасибіг ему послухав, а трохи згода за карбованця перевів і мене в купе, де нікогісенько не було. Пакуночок у мене був похватненький, а его швидче під паху та прожогом з вагону; а пiana орава у слід мене: — «Уррра!!!»

Сів я і дочитую собі одну цікаву розправу, тільки що надруковану в новій часописи «Земство». Дочитав і думаю собі про прочитане. Минуло може з півгодини. Спустили ся сумерки, але світла ще не світили. Рипнули двері в купе; зирнув я і не стамив ся! Перед мене стояла, — хтоб ви думали?.. Люця! Я не вспів схаменутися, як Люця сіла до мене на коліна і обвила руками мою шию.

— «От і побачили ся!» промовила вона, цілуєчи. Я притис її до лона, хотів спитати ся: звідкіль і куди вона їде! як довідала ся, що я тут, як вийшла — коли я засунув двері? — але Люця не дала мені й слова промовити і дивлячись на мене пильно-препильно, сказала:

— «Я кохала тебе щиро і повіки. З тобою жити не можна, без тебе не хочу... Прощай!»

Цмокнула мене в чоло, наче горячим вуглем запекло там, де приложила вона свої уста. Я припав до її уст; поцілував, що сили було міцно і диво-дивне!.. в оден мент Люця зникла.

Та щож отсе зо мною? подумав я, сам не тямлячи чи се сон, чи галюцинація? чи не збожеволів я? я кинув ся до дверей: двері засунені. Я аж затремтів!.. не тямлю як вискочив за двері... кондуктор світив ліхтарі... я глянув на годинник, минула тільки година як я пересів в купе... Притча тай гсді! думав я: що я не спав, навіть не дрімав; що я не збожеволів — се була певна річ; алеж певна річ і те що я Люцю бачив, чув її голос, обнимав і цілував її!.. Чудне становище обгорнуло мою душу! я не міг дати собі ні ради ні поради! мені було і страшно і боязко в купі, чимсь приємним повіяло на мене від того видіння. Я сів і увесь, цілком увесь, віддав ся думкою про се видіння. — Так задумав ся — загадав ся, що не помітив, коли ми й в Москву приїхали.

Виїздячи з дому і цілу дорогу, доки не стала ся отся притча, мені й на думку Люця не приходила. З якої-ж речі вона привиділа ся мені?

Доси я не гадав зупинити ся в Москві, а тепер став я на тому, щоб перебути в Москві, доки запевне не довідаю ся, де Люця і що з нею? Усю Москву стону, думав я, а довідаю ся.

В Москві заквартирував я на Доминьській вулиці

в невеличкому готелю з не вельми дорогих. Саме в той день трапив ся в Москві «бунт» студентів, кельнер повідав мені, що усіх студентів загнали в якийсь острог і «бють різками». Очевидно було, що се брехня, але самий «бунт» зацікавив мене. Не вважаючи, що я був і стомлений, проїхавши 30 годин, я швиденько передяг ся і пішов до свого знаемого С. А. Юр'єва, довідатись, що то за «бунт». Прикре, не добре вражіння зробило на мене оповідання Юр'єва. Ще в листопаді якийсь студент, не внодобавши лекцій професора Зернова, зайшов в аудиторію тоді саме, коли професор читав лекцію, не знявши навіть шапки, він почав вимагати, щоб професор перестав читати. З сего вийшов такий добуток, що університет присудив трох студентів вигнати. А по наших університетах був тоді такий лад, що вигнаного студента адміністрація зараз запроторувала на заслани. О півдні того дня як я приїхав в Москву один з тих студентів прийшов в університет, оцвів товаришам про свою халепу і прохав їх заступити ся і вдати ся до ректора, щоб той запобіг его лиху і доложив сили, щоб спекати ся заслани. Кілько студентів, вибраних за депутатів, пішли до ректора; останні стояли цілим натовпом на дворі. Як ось прибіг начальник поліції і велів замкнути браму, і щоб нікого не випустити з двору... До депутатів вийшла ректорова жінка і повідала, що ректора нема в господі. Студенти не поняли віри і прийняли ся були за стидовищне діло! вони взяли ся були чинити в покоях ректора ревізію і скрізь шукати ректора. Але трохи згода схаменули ся. Тим часом о 3. годині дня до університету скликано силу піших і кінних поліціантів, козаків і жандармів. Начальник поліції з пів години умовляв студентів розійти ся; а студенти відповідали, що не розійдуть ся, доки не прийде ректор, на лихо ректор, хоч і довідав ся про его колотнечу, одначе не відважив ся очей показати. А енерал Козлов (начальник поліції) почав похваляти ся, що коли студенти не розійдуть ся з доброї волі, так він накаже козакам розігнати їх — нагайками. — Звістно таке «усовіщуване» ще, більш драгувало збентежену молодіж; до того — біля університетського двору зібрав ся натовп усякого люду. З сего натовпу одні цьковали студентів, другі поліцію... Скінчило ся на тому, що в університетську браму вступила зазброєна сила войскова і полицейська; арештовала чотири сотні студентів і погнала їх в острог. Студенти пішли не змагаючись... От і все, що стало ся того дня...

Вже й сего самого досить було за для розмови; але опріч сего сумного фанту — було багатько іншого, про що балакав я з московськими письменниками. — Не диво, що до своєї квартири я вернув ся о 3. годині вночі.

Ледви лишив ся я на самоті, — знов почали роїти ся в голові думки про Люцю і до самого світу, не дали мені не то що заснути, а навіть очей заплющити: аби потушив світло зараз мені і ввижаєть ся Люця!.. На ренті — в 7. годині ранку чую в кори-

дорі якась незвичайна тупотня, бігання, гомін. Я думав чи не пожежа; швидче одержу на себе та туди. Дивлюся через два покої від мого повно слуг і такі у них лица бліді, здивовані, перелякані. Питаюся: «що тут у вас таке?»

— «Біда, кажуть, скоїла ся! одна панночка учора в ранці приїхала з Петербургу, та отсе взяла та вночі й отруїла ся. Післали по трох лікарів, доси нема ні одного може ви лікар, зайдіть до неї.» Сам не тямлю, що мене потягло подивити ся на ту панночку. Вхожу — дивлюся: лежить вона на ліжку, лицем до стіни, стогне, беть ся. Як глянув я їй на лице, так і зомлів і так несамовито скрикнув: «Люця! Люця! Се ви!»

Люця повернула до мене голову, розплющила очи пізнала мене і повела до мене рукою. Я вхопив руку і припав до неї устами...

— «Люцю! що се з вами?»

— «Умираю, прощай!..»

Я бачив що кінець Люці не за горами вже. Я впив ся очима в її трохи пожовкле лице. Я хотів, щоб останні вирази її лица, останний погляд її очей глибоко врізали ся в мою душу.

— «Я тебе кохала щиро!» ледве промовила Люця: води! дай води! пече — чи ти мене кох...»

Не договорила... почалась аґонія...

Прийшли два лікарі... тільки головами похитали і пішли...

Небагом я почув, що Люціна рука холодна в мой... Ще кілька хвилин і Люця стала трупом...

Що там було зо мною далі; про те не хочу згадувати. — Спитаю тепер у вас: як на вашу думку: що ото було в вагоні зо мною? Судіть як хочте, а я кажу вам ще раз, що я не спав тоді, був здоровісенький, про Люцю не думав, але вона була у мене в купе, я її бачив, держав на колінах, цілував і вона мене обнімала і цілувала.

1886 р.

О. Я. К—й.

Про сойм краєвий і про вибори до сойму.

3. Як розписує і приготавляє ся вибори?

Завізане до переведення вибору виходить звичайно від президента краю, і в тім завізанню назначає він день, в котрім вибір посла до сойму в місцях в ординації виборчій до того призначених має ся відбуту.

День вибору посла має бути так назначений, аби до того часу можна покінчити всі потрібні приготавлення. (§ 19).

Загальні вибори послів до сойму так розписує ся, що насамперед вибирає ся послів з громад сільських, потім послів з міст і послів з палати торговельної і промислової, а в кінці послів з більших посілостей.

Вибори в кожній з перших двох повисших клас виборчих (в громадах сільських і в містах та палаті торгов.): мають відбувати ся в цілім краю тої самої днини. (§ 20).

Розписане загальних виборів оповіщує ся в краєвій газеті, а окрім того плякатами у всіх громадах краю.

Розписане поодиноких виборів оповіщує ся дотично класи виборчої більших посілостей в краєвій газеті, а дотично клас виборчих міст і громад сільських плякатами у всіх громадах приналежних до округа виборчого. (§ 21).

Всіх управнених до вибору, котрі після постанови сей ординації виборчої творят разом одно тіло виборче, списує ся до окремої «лісти виборчої».

Лісту виборчу кожного виборчого тіла обовязана власть, покликана до єї уложеня, держати в евіденції, а для переведення вибору виготовит єї в двох примірниках. (§ 22).

Лісту виборчу для другого тіла виборчого більших посілостей, дальше спис тих осіб, котрі після постанови §. 15. мають право в котрім з округів виборчих для сільських громад вибрати посла яко «виборці», обовязаний президент краю виготовити і оповістити в краєвій газеті, а zarazом визначити до рекламаций (спростованя) речинець на чотирнацять день рахуючи від дня оголошеня.

Рекламаций, внесених по впливі сего речинця, не приймає ся. (§ 23).

Чи внесена рекламация є узасаднена, рішає без ріжниць, чи ходит о те, що втягнуто в лісту особу до вибору неуправнену, чи знову о те, що пропущено особу, котрій прислугує право вибору, президент краю. Сей має також право аж до терміну вибору з уряду робити поправки в лісті виборців з більших посілостей. (§ 24).

По справленню лісти виборців з більших посілостей на підставі вплинувших рекламаций, видає ся всім виборцям «карти легітимаційні». В тих картах подане є біжуче число лісти виборчої, під котрим виборець записаний, дальше імя і місце замешканя управненого до вибору і в кінці місце, день і година самого вибору.

Тим виборцям, котрі мешкають в краю, мають ся їх карти легітимаційні до них надіслати, виборців же мешкаючих по за границями краю повідомляє ся в газеті краєвій, щоби свої карти легітимаційні собі відобрали.

Списи виборців управнених після постанови § 15. до вибору посла яко «виборці» пересилає президент краю по їх справленню на руки капітана повітового (старости) дотичного місця виборчого, а сей втягає тих виборців до головної лісти виборців свого округу (§ 34), а zarazом виготовляє і доручує карти легітимаційні. (§ 25).

Лісту виборців міст наведених в § 3. виготовляє зверхність громадска при докладнім узглядненню

постанов § 12 і 18, почім начальник влади політичної, котрій місто се підлягає, заосматрує єї своїм підписом на довід єї точности. (§ 26).

Кожда політична власть, покликана після повисших постанов до ствердження точности лісти виборчої міст, має вписаним в ту лісту виборцям виготовити і доручити карти легітимаційні, в котрих містит ся імя і місце замешканя управненого до вибору, а дальше місце, день і година вибору самого (§ 27).

Для вибору посла з громад сільських має каждая власть політична повітова (староство) для всіх громад положених в єї окрузі (внявши міста вчелені в § 3.) означити на підставі послідного народочислення (конскрипції) по мисли §. 13. число «виборців», яких має ся вибирати в кожній громаді, і подати се число до відомости зверхности громадської з припоруčenем, виготовити і предложити їй спис всіх членів громади (двох перших третин), управнених до вибору виборців. (§ 28).

Начальник влади політичної повітової має по отриманню сего спису членів громади, управнених до вибору виборців, визначити день, годину і місце до переведеня вибору виборців (правиборів), заразом призначити одного урядника на «виборчого комісара», котрий має проводити виборам, і повідомити о сїм всім завчасу начальника громади з препорученем, щоби він управнених до вибору членів громади запросив до переведеня вибору (§ 29).

Комісар виборчий має обовязок перевірити спис управнених до голосованя членів громади, потвердити точність сего спису і належитє завізанє виборців, і передати спис управнених до вибору разом з уложєнов «лістов голосованя» зверхности громадській, котра разом з комісарем виборчим творит „виборчу комісію“. (§ 30).

Вибір виборців має перевести ся в означений динні і годинні, і на означенім місци без взгляду на число явивших ся виборців, а придержувати ся належит при тїм постанов, поданих низше в параґрафах 38, 39 і 40, і в §§ від 42 до 46. сеї ординації.

Кождий виборець обовязаний виголосити тільки імен, кільки має ся вибирати виборців.

До важности вибору виборців треба безвзглядно більшости голосуючих, (то є більшій половини всіх голосуючих). — Коли при першім виборі більшість така не найде ся, то є, коли голоси так розстрілят ся, що ніхто з тих, що мають стати виборцями, не дістане більшій половини голосів всіх голосуючих, то в такім разі поступати належит після постанов §§ 47, 48 і 49. (§ 31).

Політичний начальник повітовий має обовязок перевірити правність акту виборчого виборців з каждой громади, а як не зайде конечність нового вибору, котрий має ся зараз з поданєм причини зарядити, вписує вибраних виборців до лісти виборчої цілого повіту. Ліста ся виготовляє ся в двох примірниках. (§ 32).

Наколи по переведеню вибору виборців у всіх громадах повіту виборча ліста виборців готова, виготовляє і доручує політичний начальник повіту всім виборцям „карти легітимаційні“, в котрих поданє є біжучє число лісти виборчої повітової, під котрим виборець записаний, дальше імя і місце замешканя виборця, а в кінци місце, день і година самого вибору посла.

Лісти вибраних виборців з тих повітів, в котрих вибір посла не переводит ся в місци урядованя влади політичної, пересилають ся разом з цілим актом правиборів на руки начальника сего політичного повіту, до котрого належит місце вибору, а сей виповняє карги легітимаційні і уділяє потрібних припоручень що до місця, дня і години виборів посла. (§ 33).

Начальник політичної влади повітової урядуючий в місци, де має ся переводити вибір посла, виготовляє для переведеня вибору посла з ліст вибраних виборців і з виборців, котрим після § 15 прислугує вже з устави право вибору посла, для цілого округу виборчого головну лісту виборчу в двох примірниках (§ 34).

(Дальше буде.)

Учіте ся, брати мої!

Н О В І К Н И Ж К И.

„Бібліотеки для молодѣжи, мѣщанъ и селянъ“ вийшла 2. книжочка 6. річника такого змісту: 1) «Поле» (стих Лесі Украинки), 2) Славий Русины: «Михайло Максимовичъ», (написав О. П.) 3) «Бесѣды про нашій землѣ»: «Про пороги на Днѣпрѣ», (кише Стодольский), 4) «Рєнѣ и лосѣ», (за Мігѣм, з образком, написав О. П.), 5) «Кара Фейзія», (оповіданє, з сербської мови переробив О. Я. Кониський), 6) Дещо для дѣточокъ: «Хлопець вовкомъ» (повісточка Ром. З.), «Циганъ и Заячикъ» (стишки з образком, О. П.) 7) «Загадки» і «Играшки».

Ось що пише «Дѣло» в ч. 34. з сего року про сю «Бібліотеку»: «Про знамените видаванє сєи «Бібліотеки» та про єї вагу и значєнє згадували мы неразъ, тому якъ найгорячѣйше поручаємо єї передплачувати».

„Житя Святыхъ“. Одличного діла сего вийшла уже 4. і послідна книжка. Гарний се дарунок Святихъ Гузара для руского народа: кїлькасот житєписєй угодників Божих з кїлькадєсятма образками, з короткими щирими науками, з списом всіх Святих, їх народних і церковних імен і їх значїня, з народними приказками про Святих, до того плавна і гарна мова (заслуга В. Левченка), глибоко моральний і патріотичний дух, а надто дешева ціна 4 зр. за 4 великі книжкї. Купуйте-ж, читайте і навчайтєсь, братя, за прикладом свѣточів христїанської церкви стояти і самим за свою віру і народність; книжка о Гузара про «Житя Святыхъ» навчит нас того, як рїдко яка инша. О. П.

Думайте, читайте!

Переписка Редакції і Адміністрації.

Вп. П. Сав... в Сол. Повістку «Маленький Івась» помістимо колись в «Буковині». За ню вишлемо желані книжочки «Бібліотеки для молодіжи».

Вп. П. Джус в Замулинцях. Допише добра, але не для нашої газети. Пішлемо їй «Батьківщині».

Вп. П. І. Т... в Ябл... Годі помістити; самі-ж підносите, що се нечесте для цілого стану Вашого.

Вп. Правдолюб в В... і Андр. в Б/С. Буде в слідуючим числі; бо занізно дістали.

СКЛАД ФАБРИЧНИЙ

англійських знарядів рільничих

з виключною продажею **КІС** з маркою „Косар“ для цілої Австро-Угорщини.

ЛЮДВИКА (перед тим М.) МІНЦЕРА

в Дрогобичи (Галичина)

поручає на теперішній і будучий сезон:

1. Пару ножів з срібної сталі англійської до січкарів „ССХ“ зр. 3; 3 ножі криві до січкарів 3-ножевої „ТН“ з Праги Бубна — зр. 3; ножі до інших січкарів після вирізку з паперу або за надісланим старих ножів — по цінах сталей.

Части складові до всіх січкарів і машин з Праги-Бубна з знаменитого і тривалого литого заліза — по цінах сталей.

2. Коси до кляпаня з маркою „косарь“ з англійської срібної сталі, подвійного гарту, остро-сичні, не дозлив, за одиразовим заправленем косят до 120 кроків в довготі. Гваранція за кождо штуку. Тисячні подяки в чосописях за доброту.

Довгота коси | 62 | 65 | 70 | 75 | 80 | 85 | 90 | сантимет.

Ціна за штуку 1. — | 1-05 | 1-10 | 1-20 | 1-30 | 1-40 | 1-50 | зр. а. в.

Ціни лиш за готівку, оплата почтоза за 5 клгр. — (8 до 11 кос) — 15 до 30 кр.

Буковинського Православного

КАЛЕНДАРЯ

на звичайний рік 1890.

видани

„РУСКОЙ БЕСѢДЫ“

въ Чернівцяхъ.

Цѣна 50 кр.

Є ще лишь кільканацять примѣр-
никівъ на продажъ.

БУКОВИНСКИЙ

Альманах „Союза“

що на 12 печатаних аркушах великої 8^{ми} містить в собі значне число поезій і повістей продає за третину першої ціни: 50 кр. (з пересилкою 55 кр.)

Редакція «Буковина»

! НА ПІСТ!

Російські сардинки в барилках 5 кіл. ваги

№г. 1 по 1 зр. 50 кр.

„ 2 „ 1 зр. 40 кр.

крім оплати поштової.

№г. 1 містить 65—68 штук; №г. 2 містить 120—125 штук риб.

(Звертаємо увагу на се, що ціна єсть найнижше подана і що всякі низші оферти подають або несвіжу рибу, або менше риб а много цибулі).

Оселедці шкотські великі, 5 кіл. посилка (около 30 штук) за 1 зр. 90 кр. франко.

Мід патока в бляшанці 3 1/2 кіл. netto за 2 зр. 25 кр. франко.

Народна Торговля, у Львові.

СТАТУТИ затвердженого в. ц. к. правительством товариства

„Власна Поміч“

(каси позичкової і книжкарні) продає по 30 кр. (за 5 примірників разом з прозбою.)

Редакція «Буковина»

Поодинокі книжочки

ілюстровані

„Бібліотеки для молодіжи“

продає

„РУСКА БЕСѢДА“

въ Чернівцяхъ

— по 10 книжочокъ за 60 кр. —

КНИЖКИ

КАСОВІ, ШНИХЛЯРСКІ, ДОВЖНИКІВ

СКРИНТИ ДОВЖНІ

для товариств

„ВЛАСНА ПОМІЧ“

продає по 50 кр. за лібру (25 аркушів),
(на поштову пересилку треба долучити 10 кр.)

„Руска Бесѣда“

в Чернівцяхъ

Улиця Петровица, ч. 4.

Видає і за редакцію відповідає: Сільвестер Дашкевич.

З печатні Г. Чоппа.

FILIALE

«Буковина» виходит
щодругого Четверга.

ПРЕЗМЕРАТА

платна в Чернівцях
виносит:

на цілий рік 3 зол. — кр.
" пів року 1 " 50 "
" третину " 1 " — "

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Нардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ця Петровица, ч. 4.), куда
всі донеси адресувати на-
лежнє — Бюро редакції
отворене щодня від 6.—8.
год. вечером.

ОПОВІЩЕННЯ І ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

Правдивий патріотизм а Русини.

Сими днями помістив хорватський днев-
ник «Обзор», а за ним повторили і другі га-
зети письмо славного хорватского патріота-
єпископа Стросмаера до Хорватів, прожи-
ваючих в Чикаго, в північній Америці, на ко-
трім письмі сей правдивий апостол Христа-
Спасителя, заявляючи своїм землякам, що
приймає опіку над завязаним межи ними това-
риством «клуб Стросмаера» — написав
дальше і отсі золоті слова:

«Наші предки зросили, не дочислив би
ся, кілька разів, своєю кров'ю вітцівську зе-
млю і зробили імя хорватске славним в ці-
лий світ. Нашим святим обовязком є, удер-
жувати спадщину чисто-непорочно і в повній
славі. Кожний честний і самосвідомий чоловік
готов усе, навіть жите віддати за вітчину, її
права, свободи і славу, а лише поганій егоїзм
і дух руйнованя робить зрадником вітчизни,
гне ся під чуже ярмо і чванит ся ганьбою.
Таких зрадників вітчизни презирають всі честні
люде всіх народів і відтрчуют їх від себе
як проклятих, а той справедливий засуд
скорше чи пізнійше потверджує — і сам Все-
вишній, котрий знає, що той, хто гордит
своєю вітчизною, де родив ся, де живе і ділає,
хто гордит народом, з котрого вийшов — той
зрадит і пожертвує своїм пристрастям і по-
хотям також вічну вітчину, зрадит і Того, що
володіє над небом і землею, а котрий каже:
«Хто не любить свого брата і свого сусіда,
не любить і Бога; той подобає на Юду Исха-
ріота, що зрадив Бога і вітчину.»

«Наш нарід, що пролив ріки крови за
хрест святий і золоту свободу, заслугує на
повну нашу любов і привязанє. Ви в новім
світі (в Америці — Ред.) уживаєте повної
свободи, найбільшого добра сего світа, ко-
трого кождий благородний чоловік бажає, то
є: правдивої свободи. Бажаєте, щоби тота

свобода завитала скоро і в нашій любій віт-
чині. І тут, в «старім світі» уживають часто
слова «свобода», але то по найбільшій части
лише тїнь свободи, обманство і лицемірство,
під чим криє ся не одно лихо. Серед таких
обставин мусят правдиві патріоти, що боро-
нят прав і свобод народу, перетерпіти сто-
кратне лихо, бо пристрасть і злоба нападають
на них з всіх сторін, і здичілі серця обви-
пують їх підозрінями без ліку. Але як золоту
чистит ся в огни, так показує ся кождий чо-
ловік в борбі в певнім світлі. Честний чоло-
вік виступає радо в обороні вітчизни, її сво-
бід і поступу, та не боїт ся клевети; він
знає, що чоловік не ділає для вітчизни ніколи
спасенійше, як коли він страдає за свободу
і поступ свого народу. Побіч розпязого Хри-
ста нема красшого виду, як вид чоловіка, що
все претерпів за свою вітчину, її поступ і
славу. То є моя віра, то мое пересвідченє,
після котрого я завжди поступаю і при по-
мочи Божій аж до смерти поступати буду. —
Дяково 28. марта 1890. — Стросмаер.»

Так говорить і ділає князь християнської
церкви під дуже невідрадними політичними
обставинами, під знаним пілому світови тяж-
ким обухом ворожої нетерпимости, якою так
заїло воюють Маляре проти всему що сла-
вянське.

А якжеж поступає собі тепер в народ-
них справах єрархія церковна на цілій Руси-
Україні, густо покритій сотками не розритих
ще могил, в котрих спочивають кости наших
предків-мучеників, що не менше від Хорва-
тів цілими струями проливали свою кров за
святий хрест і за волю руского народу?

В одній части Руси князі церкви і висші
духовні тримають себе, з дуже малими винят-
ками, за надземні сотворіня, котрим не до
лиця займатися справами свого народу.
Жертвувати кар'єру задля загальної людської

справи, то по їх думці не є святим обов'язком апостола християнської церкви, бож воно не справа церковна, як колиб церков не становили живі люде, як колиб народне життя не було житем по правилах Божим?!

В других частях Руси-України голови церкви, навіть з руского роду, за для кар'єри перейшли в табори ворожі нашому народови, заявляючи тим, що самота ціль їх життя то еґоїзм і матеріалізм, і своїм прикладом потягнули за собою більшу часть своїх підвладних; горстка-ж тих, що не зрекла ся ще свого імени, веде мізерне життя слабодухів і шкаралупників.

Як поступати в народних людських ділах, в тім взгляді для них нічо не значит спасенна порада власної совісти, власного розуму і серця, нічо їм спасенна совісна порада свідомих своїх патріотів, а далеко важніше ту слова навіть негідного впливового противника, бо сей може помочи до дальшої кар'єри, до марної пошести, до вигідної бездушної вегетації.

Не лише поступає у нас, можна-б сказати, і цілий загальний світської нашої інтелігенції — бож свідомих народної справи людей між ними дуже ще небогато — і межі світсков інтелігенції не добачиш еще ясноту погляду на народну справу і тут панує ще тьма духа, самолюбство і лизунство, або що найменше шкаралупництво, почавши від найнижшого аж до найвищого достойника.

Як високо, наче небо над землею, стоїть супроти них дяковарський патріот-священник — владика Стросмаєр!

А у нас?

Сумно і страшно!

Але Бог всім справедливий батько не дасть побіди злобі нах правдою і ми дочекаємо ся колись на сором і ганьбу теперішніх слабодухів таких патріотів Стросмаєрів.

Народне свято.

В пам'ять рускої трійці: Тараса Шевченка, Маркіяна Шашкевича і Юрія Федьковича, сих незабутих лицарів руского слова і духа, сих просвітних зірниць на небосклоні руских земель, в пам'ять сих неустрашених борців за долю і волю нашого безталанного народу — устроїли черповецькі рускі товариства в Понеділок дня 5. (17.) Марта с. р. в сали тутешнього «Готелю Молдавского» співно-літературний вечор.

Святочно пристроєну сально виновила численна, переважно руска публіка; а дуже поважний святочний настрій, який без перерви від початку аж до кінця панував на сьм вечерку, дав незбитий довід на се,

що і на буковинській Русі є люди, котрі вже ясно дивлять ся на сей світ божий, та в повнім почуттю святого народного обов'язку уміють гідно пошанувати пам'ять народних богатирів, що мозольний труд цілого життя посвятили для загального народного добра, що душу і тіло положили за нашу свободу!

На оквітченій сцені красувались портрети наших незабутних поетів Тараса і Юрія украшені лавровими вінцями; на жаль, не має доси мабуть ніде образа Маркіяна.

Слово і пісня, котрими Русини все любують ся, в радости тішуть ся а в смутку сумують, — сї діти-цвіти рускої душі, величали як кожного року, так і сего вечера пам'ять сих славних наших поетів. В словах і піснях сего памятного святкування мов в фаліх струї колисав ся образ народного життя, черпаючого своє одушевлене і силу в нашій бувальщині і в вісних ідеях трох народних поетів, гомонячих своїми піснями по всій рускій країні.

Вступне слово в пам'ять сих вісних геніїв сказав наш домашній поет Данило Млака, яко побратим своїм побратимам, уносячи ся над їх могилами, мов з душами сими говорячи, котрі не заснули в могилах, живуть і кріплять народне життя. Грімками оплесками заявила публіка свою вдячність автору за сей глибоко обдуманий і щиро виголошений сердешний привіт.

По сьм відспівав мішаний хор під проводом Д-ра Ст. Стоцького величаву композицію квартетову уложену і написану для сего вечера автором вступного слова. В хорі брали участь любителі співаки з тутешньої рускої інтелігенції а в більшій часті дівчата і молоді міщанських родин. Музикальний слух дівчат, вироблений вправою, звінки мелодійні голоси, чисті і нескхиблені тони, точна гармонія хору, звучність всіх голосів, се штука, котра мало котрому хорови удає ся; се skutок труда Д-ра Стоцького, котрий проводить хором, і як на полі літературнім, так і над співом міщанської молодіжї неутомимо трудить ся.

Дальше виголосила з глибоким чутем поезію Шевченка «Тополя» підрастаюча тополенька панна О. Винничка, пристроєна по народному, та своєю удачною деклямацією пригадала нам живе українське поле як то широке море, чумаків, чобанську сонілку тужачу на могилах. соловія в лузі на калині, любові чорнобрових дівчат з козаками, та і нещасливу любов дівчини, що за поміччю чарівничого зілля славної ворожки тополею стала. Заохочена оплесками публіки віддеклямувала панна Винничка еще другий патріотичний стих Сивенького «26. лютого» (в пам'ять Шевченка).

По сьм деклямував голова академічного товариства «Союз» п. І. Семака з великим зрозумінням і вервою патріотичний стих Федьковича «На скон Тараса Шевченка» і прекрасний твір Маркіяна Шашкевича «Побратимови». Панночка М. Костецка також в народнім строю виголосила мимо свого молоденького віку з акуратністю декляматорскою патріотичну поезію

Сивенького «Українська мова» — і наче справдішні перли плили рускі слова з уст декламаторки.

Дуже поважне вражінє зробила по т.м. на публіку в кождім вигляді удачна декламація п. О. Поповича п. т. «Три зорі», прекрасна патріотична поезія самого декламатора.

Крім пісні мішаного хору любували ся гості і піснями мужеского хору «Огні горят» і «Шоклін» в котрих взяв участи славний черновецький тенор п. Фріц Вільгельм. Хори сі удали ся хорошо, як кождий спів під проводом Д-ра Стоцкого. Ціла сила дівочого голосу і краса рускої пісні видобула ся з уст дівочих в квартитовім хорі самих дівчат: в пісні «Цар і кобзар» уложений також автором вступного слова.

Програму святичного вечерка заключив імн народний «Ще не вмерла Україна», котру піснь вислухала ціла публіка піднявшись із місць.

По сім лучив до опівночч зібраних гостей комерс, на котрім виголошувано патріотичні тоасти, і знову задзвеніла руска пісня, що, як каже незабутий Маркіян: «пригортає і любєє, і голубит і цілює і плеще і тїшит і медочком днє». Наспіло також кілька телеграм і привітних письм.*)

Не бачили ми на сім народнім святі ані одного з тих наших людей, котрих не одушевляють народні ідеали. Та се і не дивниця; бо сі люди мають пину ціль свого життя.

Але се дивно, що декотрі з свідомих наших людей Черновецьких а ще більше з провінції не явились на сім вечерку.

Чи довго ще маєм вижидати сего щасливого часу, коли всі свідомі люди будут виповняти свої святі народні обовязки?!

Гість.

Що нового в світі?

Цілий світ говорить тепер тільки про уступленє Бісмарка, що кермував доси не тільки Німеччиною але й цілим світом. Як показує ся тепер, то Бісмарк не зрік ся свого достоїнства з власної волі, а прислухував его до того молодий німецький цісар, що не хотів, як его дід, лише підписувати то, що Бісмарк зарядив, а хоче сам бути цісарем. Бісмарк не хотів зречи ся панования, одже цісар сказав ему, то йдїт на пенсію. І Бісмарк мусїв уступити ся, а щоби донечи цісарєви забрав і обох своїх синів, що займали також важні уряди. Так то сидит тепер той, що над усіма старшував, надутий дома і потїшає ся хіба парадами, які ему роблят Німці. Цілий світ, що привик був до панования Бісмарка, глядит тепер цікаво, як упорає ся молодий німецький цісар без старого лиса. Цісар хоче вести й далі Бісмаркову політику заграничну, удержуючи в союзі з Австрієв і Італієв спокій, але в самій Ні-

меччині хоче тих, що то їх Бісмарк лиш душив, заспокоїти, чим мож. Особливо старає ся злекшити долю бідних людей, робітників. Побачимо, як охочий до праці молодий цісар поведе дію сам.

І в Угорщині, Сербії і Франції настали по части нові міністри, але з сего не зайде ніяка зміна; в Угорщині все панувати ме горстка Малярів над Славянами і другими, в Сербії все риють московські агітатори, а в Франції сварят ся різні партії аж гуде.

В Росії підняли студенти висших шкіл майже у всіх містах справдішний бунт на нелюдске поступованє з ними; та що з того; пожепнут їх сотками на Сібір, а там і пронадут. Пишут також, що навіть офіцери змовляють ся проти теперішнього ряду та що цар захорував. Але довідатись правди з Росії так само тяжко, як із другого світа.

У нас в Австрії торгуют в радї державній Німці з Чехами, Поляки з всіма, а всі, особливо ж ксьондзи з міністрами, щоби дістати дещо для себе їм позволят правительству податки, тільки рускі послі сидят тихо та потїшають ся приповідкою: Мовчи язичку, будеш їсти — фігу волоску. Та у Русинів тверда натура, привикли голодувати.

Дописи „Буковини“.

ІЗ БЕРЕГОМЕТА НАД СЕРЕТОМ. (Подяка щирому душпастиреви.) Щиросердечні старання і правдиві душпастирські трудн, які положив високоповажаний і незабутний наш душпастир о. Тит Тиміньський, бувший сотрудинк в Берегометі н/С. для слави церкви і загального добра руского народа в громадах як: Берегометі н/С., Шиноті і Лопушні н/С. придбали ему у его парохіянів із сих громад загальну повагу і щиросердечну любов.

Факти, які кождий з парохіянів сих громад сему всечестному душпастиреви яко заслуги его щирої старанности признати і посвідчити готов, є отсі: Церковні книги Христової і апостолської науки в вартости звиж 200 зол., які наша нова церковь в Берегометі н/С. для слави Божої і християнської потїхи посїдає, завдячуют громадський видїл, церковні єпітроли і всі парохіяни сеї громади тільки о. Т. Тиміньському, котрий до сего своїх щирих трудів не жалувал і сеї неоцінений дар Христової науки для слави нашої церкви і потїхи вірних парохіянів придбав.

За старанєм і щирими порадами сего ревного душпастиря перебудували Лопушнянські парохіяне свою до тепер їх потребам невідповідну каплицю на лад церкви, для котрої люди не мало жертвували, ба навіть чужі причинили ся, а то близкі сусїди з парової трачки в Межибродах, за що Лопушнянські парохіяне і сим добродїєм щиросердечну подяку висказуют.

В кінци випадає примітити, що й Шинїтська каплиця, котра до сего часу, як та уиущена і занедбана сирота, без одїня, без книжок науки Спасителя на-

*) Але — на жаль — менше, як бувало; непростиме занедбанє сих об'явів взаїмности і звязи зі стороною буков. і поза-буковинських товариств руских. — Ред.)

шого Ісуса Христа через півстоліття жалісно сумувала і в надії на ласку Божу і людську поміч ждала; знайшла в с'їм правдивім Отцю ревного приятиля а парохіяне сеї громади щиро душпастиря, котрий і єї долею щиро займався і для внутреного украшения єї почасти колядою а по части спільними жертвами своїх щирих парохіянців збирав 100 зр. придбав.

Всі парохіяне в загалі, у котрих собі сеї правдивий і незабутний душпастир повагу здобув і по собі в серцях їх щиро любов оставив, будуть Господа Бога молити, щоби єго щиро старанну працю надгородив і єму для слави церкви і добра руского народа і потіхи єго вп. родини многі і щасливі літа дарував.

На підставі наведених фактів чують ся підписані з щирої любові і сердечної вдячності приято спонукані Вп. о. Титови Тиміньському, бувшому співробітнику в Берегометі н/С., за єго щирі труди і чоловілюбність, якими єго Господь Бог для слави церкви і добра нашого народа наділив, щиросердечну подяку в імені Берегомітських, Шинітських і Лопушнських парохіянців прилюдно висказати.

Василь Граб Гриців,

церковний єпітроп і заступник виділового председателя Берегомітської Читальні.

Максим Бужор,

церк. єпітроп і виділовий член Берегомітської громади і читальні

Василь Корпан,

Лопушнський джурат і церковний єпітроп в Лопушні.

Семен Боднарюк,

член. громад. виділу і скарбник Читальні в Берегометі н/С.

Василь Андрієвичь,

народний учитель і секретар читальні в Берегометі н/С.

ІЗ ВИЖНИЦІ. („Добра і пожиточна забава.“) «Газета Польска» помістила в ч. 19 і 21 с. р. дві дописи з Вижниці в котрих старає ся представити статію поміщену в ч. 3 «Буковини» яко неправдиву.

І так помістив дописувач в ч. 19. «Г. П.» щось в роді апології п. Сиржистого.

На то мушу коротко замітити, що п. дописувач віддає чи не за мало знає обставини нашого повіту — хоть нас, запевняє що з всіми верствами суспільности зноситься — коли каже, що за «відходячим» п. С. цілий повіт щиро жалує, котрий пробувши щось 16 літ межі нами положив неоцінені заслуги около повіту Вижницького. Най би п. дописувач не слухав, що селяне про се говорять; от приміром на засіданню ради громадської в В. під час дебати над внесенем о ухвалені кредитів на звітний дарунок сказав оден вельми поважний член ради: «ми не дамо нічого; бо той пан нічого не зробив для громади — най дають жида, для котрих він був татом.»

Коли-б п. дописувач схотів ся довідати, хто в нашій Вижницькій повіті був головним противником розсадників просвіти т. є. шкіл і читалень по селах — хто декотрих ревнійших учителів до себе цитував і до їх серця промовляв, щоби ся до читалень не мішали,

«бо правительството не радо се видит», хто все і всюда голосив, що мужикови не треба школи, бо не буде кому за плугом ходити — і много а много иншого — то ручу, щоби навіть і не вмочив більше пера до таких апологій, яку списав в «Г. П.» — Дописувач в ч. 21 тойж газети голосит знов світови, що комітет прощальний жертвував 150 зр. на заложеноє шпиталю повітового в Вижниці а 51 зр. на тутешню бідну молодіж шкільну, і додає від себе примітку адресовану до «Буковини» і «Діла» — що так поступаючи очевидно п. Свораковский і тов. «добрже і пожитечне сен бавілі».

Ну — дуже нас то тішить, що висказане в ч. 3. «Буковини» бажане — щоби призвавши тым комітетом в цілім повіті гроші ужито на добродійні цілі — хоть в частині сповнило ся — і дуже хорошо і похвально то з Вашої сторони, панове жертводавці не своїх грошей — але ми все таки обстаємо при своїм твердженню, що «зле сен бавіце, панове» і най вже безсторонні люде осудят, чи добра то і хосенна забавка — видати около 600 зр. на «скромний», себ то по нашому чемний «даруночок» — а щось 500 зр. з жалю проісти і пропити як за славного панованія круля Саса, а позіставши аж решточку про людске око і гей би пам на перекир на добродійні цілі жертвувати. Насуває ся мимохіть питане, чи не хотіли ті панни мати вже і готових хорих для будучого шпиталю і придбати пацієнтів одному п. комітетовому.

На замітку тогож п. дописувача «Г. П.», що «Діло» і «Буковина» поступили собі нетактовно, наводячи правдиві факти, чейже не варто після сего й відповідати.

Правдолюб.

Буковинські товариства рускі.

Черновецка „Руска Рада“ запрошає не лише членів своїх але й всіх русинів, у котрих є хоть искорка почуття національного на надзвичайні збори, котрі відбудут ся в Неділю, дня 8. (20. Априля о 4. годині пополудни в «Домі Народнім», (Улиця Петровича ч. 5.), щоби нарадитись о близких вже виборах до сойму краевого. — За виділ: Єр. Пігуляк, председатель; Евс. Андрійчук, містопредседатель; С. Дашкевич, секретарь; Александер Манастирський і О. Попович, виділові. — (До сего запрошення не додаємо нічо, бо кому й про вибори соймові бай-дуже, для того шкода кожного слова. — Ред.)

„Руска Школа“ в Чернівцях просит всіх учителів і взагалі всіх Русинів, котрим лежить на серци розвій руского шкільництва і вихованя, щоби зволіли надіслати статіи педагогічного або наукового змісту, (приміром виробу рускі для конференцій учительських), для випечатаня в річнику «Рускої Школи», що вийде в сегорічних шкільних феріях. Надіємось, що на збижсто руских шкіл найде ся хоть кілька учителів, що працюють на полі педаг.-наук. письменства.

Дрібні вісти.

З надходячим празником світлого воскресеня витаємо вп. Читателів і всіх братів наших сердичним: «Христос воскрес!»

(Вісти о повороті С. Е. барона Піна) поки що на жаль передчасні; — противно, недуга очей ніяк не попустила, хоть лікарі не тратят надії на поліпшене. С. Е. дівстав дальше продовжене відпуски аж до місяця Юлія с. р. Не має Буковина щастя; ото в найважнійший час лучаєсь їй така пригода.

(Нашу гадку о заложеню повітових товариств) на Буковині повитало дуже радісно «Діло» в ч. 65 повторивши цілу статію; жаль лише, що доси ще ніхто з бук. Русинів на провінції не озвав ся і не рушив ся в тім ділі. Тихо і глухо, наче-б усі померали.

(Вісім років вязниці виграв на льотерії) акційсь «Фаркаш», що разом з двома урядниками льотерії в Гемейварі на Угорщині шахрайським способом виграв був пів мільона зр. І оба урядники дістали таку суму — літ вязниці, а їх помічники Телькеші, котрої дочечка витягнула позначені нумера, дістала два, а ще один помічник голяр Герґат 3 роки.

(Страшенна буря) розвалила в Америці кількасот домів, причім погбло до тисяч людей.

(За один кіл з плота), котрий виломив 1865. року галицький селянин Іван Захарчук жидови Розенбавмеви ставав Захарчук 36 разів перед судом, пересидів 10 день в арешті, заплатив 11 зр. 27 кр за самі дорученя судові і стратив хату з огородам у вартости 120 зр., що спродано за 37 зр. на покриті судових коштів Розенбавма, які мав за 25 літ, через котрий то час тигнув ся процес о порушене в спокійнім посіданю плота. І плач і смій ся.

(... по заслугі). Найзагорілийшій румунизатор-перекинчик, колишній катихит Калиновский, а теперішній Calinescul, архимандрит, протосінчел, консисторський совітник, директор конс. канцелярії, славний з своєї господарки управитель архієп. печатні, і т. д. діждав ся в кінці добре заслуженої вдяки. Від довшого часу вже виступали бук. Румуни в Revist-і проти самолюбія і личноґо користюлюбія его. К. удав ображеного і зложив чин містопредсідателя рум. літ. товариства, котре відновило на то одногласним вибором иншого члена свого. І у самого Митрополита, як видно з «Апольогії» і з приватних поговірок, понав его колишній найсердечнійший друг і найревнійший співробітник на полі румунизації в неласку. Однак явним доказом того, що Румуни хотят позбути ся сего «мурина», є артикул поміщений з підписом «кількох членів рум. літ. товариства» в черновецькій газеті „Bukowinaer Nachrichten“ ч. 465 з 28. III. с. р., в котрім дописувателі похваляють «Апольогію» за її виступлене в обороні церкви проти Єзуїтів, дальше ганят всіх консисторських совітників за їх байдужність, особливож виступають проти Калінескула жадаючи вирист его усунення написавши, між инчим дословно ось що: «Яка користь для єпархії з такого конс. совітника, у котрого, — як сам каже, — ослабла вже пам'ять? Ніяка; тому зробив би він добре, колиб відступив своє місце наслідникови, у котрого голова здорова. З таких конс. совітників дуже много шкоди, а ніякої користі.» І ми, всі прав. члени руских товариств прилучаємо ся до справедливого суду і бажаня румунських авторів сеї дописи і кличемо: вон з негідними, вон з перекинчиками! А справедлива

кара, яка неминула і ніколи на мнє зрадників свого народа, най буде пересторогою всім самолюбивим лизунам і перекинчикам нашим!

(Передпразник румунизаторської демонстрації) в формі подики за оборопу прав. церкви (?) устроїли минувшого вівторка відпоручники священників поодиноких бук. деканатів, завизвані до того протоєреями (!), як кажуть, за почином сина Митрополита. Між відпоручниками були і рускі патріоти (!), з котрих днем перед тим чваняв ся найвідважнійший з них, що вискаже жаль Русинів тяжко і невинно скринджених Митрополитом. Але наш зух стулив кудак в кишени, поцілював руку, що бе Русинів, сів на віз і — поїхав домів. Як низько мусят стояти такі люди в очах кожного мужа, ба навіть у того, що не за право, а за румунизацію і личні інтереса бунтував колись священників проти Архипастира, що наділяв его своєю ласкою. Примітити належит, що цвіт прав. духовної інтелігенції, професори теології, відтигнули ся і від сеї румунизаторської демонстрації.

(На представителів Русинів (?)) в „Comitetul-і“ румунизаторської демонстрації по поводу десятилітнього ювілею (!) архипастирської румунизації Митрополита Мораря звербували румунизатори: непота Митрополита сов. Чеховского, знімченого Русина Д-ра Филиповича, змосковщеного Німця проф. Кириловича, „знімченого Юрка“ проф. Козака, „експ-профессора русского языка“ Кліма і студента (!) Кібідівича. — Без згоди і відомости (!) записано до комітету о. Федоровича, о. Івановича і уч. Данилевича, котрі чейже не будуть демонструвати проти тих, котрим єдино завдячують своє теперішнє становиско. — На жаль і сором Русинів находить ся в сїм румунизаторським комітеті один щирий Русин, котрий помимо того, що незалежний від консистору і свідомий властивої цілі сеї агітації не має на стілько відваги, щоби усунути ся від сеї румунизаторської демонстрації. Поминувши отсеґо одного Русина — впрочім священника, і відчисливши тих Русинів, котрих без їх дозволу і відомости, ба навіть в їх неприсутности (!) на готових лістах видруковано, та Метрополитого непота; остає властива репрезентація із незвістних доси Русинів і звісних ворогів всего що руске. Супроти них стоять мов один муж всі поважні числом і звісні з свого національного характеру православні Русини черновецькі і многі, дуже многі з провінції, котрі й вискажуть свої желаня по поводу румунизаторского празника. Додаємо ще й то, що різні забіги румунизаторів, щоби склонити хоть одного із сих Русинів до участі в сїм празнику відкинено рішучо і достойно; довідались румунизатори що є вже на Буковині Русини, котрі дорожать своєю народною честію, так само як і своєю вірою.

(Галицькі рускі послы) і виднійші Русини ріжних напрямів зібрали ся 25. Марта с. р. у Львові і ухвалили скликати в маю с. р. великий збір Русинів. котрий має нарадитись над програмою національної роботи Русинів. Ми не залишимо познакомити читателів з ухвалами заповідженого збору.

(Знов розв'язалась одна Читальня) а то в селі Васи́леві. Коли передше записували ми майже в кождім числі радісні вісти про отвореня читалень, то тепер приходить ся нам з болем серця потувати противне. Тіште ся получені чужі і свої вороги, а ви панове ґазди Васи́льські й такі инші гірко колись заплачете за ваше недбалство о власне добро.

(Торги) в Чернівцях і Вижниці, що через заразу доси замкнені були, дозволило бук. правительство розпорядженем з дня 1. л. Априля наново.

(Ад'юнктами судовими) іменовані між иншими і два Русини: Омелян Оробко і Максим Кобильський.

(Єзуїтам) черновецьким за тісно стало в їх каплиці, котру ледво що тогід розширили; одже задумують побудувати величезний костел на 3000 душ і удали ся до міської ради о безплатне відступлене місця на площаді Фердинанда, де є торговниця дров. Магістрат ухвалив відступити місце але на власність р. кат. парохії і таким способом думає викрутитись з ланки. Ну, Єзуїти найдут вже спосіб присвоїти собі ту даровизну, побудують костел і хоть непрошені, але тим властивіші гості стануть ще лінше господарити на свій лад. А то вже й доси усюди їх повно, хоть їх ще лінш 3 чи 4, вже навіть в школи повишались. А що вже проповідують та фанатизують, то й не сказати; навіть лат. ксьондзам роблять конкуренцію, а й гр. к. овечок немало біжить до їх каплиці. Тепер їм тільки костела, то й парохію обіймуть; тогди й засядуть у всяких радах, та й дай собі з ними раду; і румунізаторські апології не допоможуть, не то що.

(Почесними членами) тов. імені Шевченка у Львові іменовані на недавніх головних зборах писателі українські Кониський, Левицький і Антонович, тай буковинський Ісидор Воробкевич.

(Касу позичкову) яко товариство заробкове з ограниченою порукою закладають разом з иншими і Русини у Вишніці. Ціль сего товариства з процентоване вкладок і скоро та дешева позичка для промисловців, купців і господарів христ'ян. Помогай Віг добродушнійшим міщанам і селянам вишніцького повіту. Вкладка що найменше 20 зр. Близні відомости уділяє їй вкладки приймає о. Семанюк, парох вишніцький. Віддїйшим нашим міщанам і селянам поручаємо основане кас позичкових яко товариства добродїйні, про котрі докладно написано в книжочці виданій тов. «Просвіта», о котрій говоримо в сім числі «Буковин» між новими книжками, купіт собі її, прочитайте та закладайте каси позичкові, аїї пропадете з лихварських рук.

(Дирекція желїзниць) розпорядила в наслідок жаданя бук. сойму і справительства, що на Буковині не тільки видавати оголошення в справах желїзниць по польськи, а тільки по руски, по румунськи і по німецьки.

(За убійство лихваря), жиди Сокаля, яке лучило ся тогід під Лужанами засуджено селин Руснака і Імента на півчверта, Кобачинського на 3, а Бабюка на півтора року вязниці. Засуджені прийняли кару потїшаючись тим, що спасли людей від пиявки. Сумно, що таке лучаєсь у нас, сумно, що нема у нас кому порадити людей, як би остереглись від таких пиявок але й сумно і то, що наші люди звїряють ся і радят ся радше у такого, як у свого!

Ціни збіжа.

Від 15. до 30. лат. Марта платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	8 зол. 47 кр.	— гречки	7 зол. 25 кр.
жита	7 „ 7 „	— бараболі	2 „ — „
ячменю	6 „ 92 „	— сіна	3 „ 50 „
вівса	7 „ 25 „	— дрова (за 1 м ²)	3 „ 50 „
кукурузи	5 „ 17 „	— мясо вол. (за 1 кгр.)	52 „

Для науки і забави.

Про сойм краєвий і про вибори до сойму.

4. Як переводит ся вибір посла?

Вибори посла в кожій з трех клас виборчих переводит для кожодї класи утворена комісія виборча в присутности політичного комісара.

Ся комісія виборча складає ся:

1) для другого тіла виборчого більших посілостей з трех членів з помежи управнених до вибору і двох членів іменованих президентом краю.

2) для тіла виборчого вичислених в §. 3 міст з голови міста, або ним призначеного заступника і двох членів ради громадської, дальше з чотирох членів, котрих іменує комісар виборчий.

3) для кожного тіла виборчого громад сільських, з трех членів іменованих комісарем виборчим і чотирох іменованих самими виборцями. (§. 35.)

Карті легітимацийні видані виборцям управняють їх до вступу на означене місце вибору і є заразом завїзванем, щоби без дальшого повідомлення явити ся в означений день і годину до переведеня вибору. (§. 36.)

Вибір посла розпочинає ся в назначений день і годину і на означенім місци без изгладу на число явивших ся виборців, заявленем комісії виборчої, котра з помежи себе вибирає предсїдателя і перебирає в свої руки лісти виборчі разом з приготовленими списками голосовани. (§ 37.)

Предсїдатель комісії виборчої обовязаний пояснити явившим ся виборцям содержане § 17. і 18. ординації виборчої дотично того, хто може бути послом вибраний, і представити їм спосіб поступованя при голосованю і обчисленю голосів, а заразом завїзвати виборців, аби они голоси свої після свого вільного переконаня і без жадних побічних взглядів так віддавали, як то они після свого найліпшого знаня і сумління для загального добра уважають за найкористнійше. (§ 38.)

Як би хто, нїм розічне ся голосоване, підніс проти управнєня до вибору якої особи, втягнутої в лісту виборчу, які заміти, і навіть що взглядом неї від часу виготовленя лісти виборчої віддав який з вибогів права вибору, то комісія виборча обовязана рішати над тим зараз і без допущєня рекурсу против свого оречєня. (§ 39.)

Голосоване розпочинає ся тим, що члени комісії виборчої, о скільки они мають право вибирати, віддають свої голоси.

Потім викликає оден член комісії виборчої виборців після порядку, в яким їх імена втягнені в лісту виборчу.

Управнені до вибору посла виборці, котрі вже по викликаню їх імен являють ся перед згромадженем виборчим, віддають свої голоси аж тогди, коли прочитає ся ціла ліста виборча а они зголосят ся до комісії виборчої, що хотят голосувати. (§ 40.)

Кожний виборець викликаний до віддання свого голосу передає свою карту легітимаційну комісії виборчій і при тім обов'язаний назвати докладно особу, котра після его волі має стати послом.

Сли в однім тілі виборчим вибирає ся більше послів нараз, то кожний виборець має назвати тільки осіб, кілька має ся вибрати послів. (§ 41.)

Сли при віддаванню голосу знайде сумнів, чи той, що голосує, є та сама особа, котра записана в листі виборчій, то рішає над тим комісія виборча без допущення рекурсу против запяшого рішення. (§ 42.)

Кожний відданий голос вписує ся в призначену до того рубрику виготовленого в двох примірниках списку голосовани по при імя виборця.

Вписи ті виконує в однім примірнику писар призначений до того комісарем виборчим, а в другім примірнику один член комісії виборчої, котрий zarazом становит контроль точного впису (§ 43.)

Голоси віддані під певними умовами, або з додатком припорушень для особи, на котру віддає ся голос, не є важкі.

О важности або неважности голосів рішає комісія виборча зараз і без допущення рекурсу проти запяшого рішення. (§ 44.)

Вибір мусит бути в засаді переведений в протягу дня до того призначеного. Коли однак заходять обставини котрі стають на перешкоді до розмічнення, продовження, або закінчення вибору, то може комісія виборча за згодою виборчого комісара відложити або продовжити вибір до дня слідуєчого. — О сій постанові має ся повідомити виборців в спосіб відповідний місцевим обставинам. (§ 45.)

Коли всі з присутних виборців віддадут вже свої голоси, має председатель комісії виборчої голосоване замкнути, почім комісія виборча і виборчий комісар підписуют оба примірники списку голосовани і переводят зараз скрутієм (обрахунок голосів).

Результат скінченого обрахунку має председатель комісії виборчої публично оповістити. (§ 46.)

До важности вибору посла потрібно безвzględної більшости (то є більшості половини всіх) голосів. В разі рівности голосів, рішає лос, котрий витягає председатель комісії виборчої. (§ 47.)

Коли при голосованню ні один з тих, на котрих віддано голоси, не дістане такої (безвzględної) більшости голосів, то переводит ся ще раз обрахунок голосів, а наколи і сей новий обрахунок не викаже потрібної більшости, то приступає ся до тіснійшого вибору. (§ 48.)

При тіснійшій виборі мають виборці при віддаванню голосів ограничити ся на ті особи, котрі після другого обрахунку дістали взглядно найбільше голосів.

Число осіб, що до котрих має ся непереводити тіснійший вибір, мусит бути завше два рази більше, як число послів, котрих має ся вибрати.

Голоси, котрі при тіснійшій голосованню упадут

на особу, котра до тіснійшого вибору не приходить, є неважкі (§ 49).

(Приміром всіх голосуючих є 200 і має ся вибрати одного посла. Тимчасом голоси розділят ся так, що на А упаде 90, на Б 60, а на В 50. Позаяк безвzględна більшість при 200 голосуючих виносит 101 голосів — то ніоден з трех осіб не може стати послом, а переводит ся тіснійший вибір межі А і Б. при тіснійшій виборі можуть віддавати ся голоси вже тільки на А і Б; бо голоси віддані на В уважає ся неважкими.)

Коли потрібне число послів належито вибрано, закінчує ся протокол виборчий, члени комісії виборчої і комісар правительственный підписуют его, запечатуют разом з списком голосовани і листами обрахунковими, а при виборах посла з сільських громад также разом з актами правиворчими — і передают цілий акт правительственному комісареві, котрий пересилає его до президента краю. (§ 50.)

Президент краю має обов'язок переглянути акта виборчі і кождому з вибраних послів, взглядом котрого не заходить яка перешкода предвиджена в § 18. о. в., виготовити і доручити «сертифікат вибору.»

Сей сертифікат управління вибраного посла до вступу на сойм краєвий і удержує вибір его так довго в силі, поки не наступит ореченя неважности. (§ 51.)

Всі акта виборчі пересилає президент краю до виділу краєвого, котрий їх провірює і здає з того справу перед соймом, а соймови прислугує право рішати над допущенем вибраного посла. (§ 52.)

5. Постанови кінцеві.

Підчас, коли триває перший період соймовий, можуть внесення що до змісту постанов сеї ординації виборчої рішатись тільки через безвzględну більшість сойму.

По ухвалі першого шесталітнього періоду соймового потрібно до рішення що до зміни ординації виборчої що найменше трех четвертин всіх членів сойму і згоди що найменше трех четвертин присутних членів.

Закон з дня 19. січня 1869 (в. з. к. V. 61869) обнимающий постанови, як належит поступати в разі, коли котрого посла засудит ся в дорозі карній, або коли проти него виточит ся карне дохожене, звучит:

Западе проти посла на сойм краєвий за який каригідний учинок засуд карній, котрий після закона потягає за собою утрату права вибирати посла або права бути на посла вибраним, то тратит він через той засуд право участі в соймі.

Підчас карного дохоження не може посол повнит чинностей посольских, коли сойм в мисль закона з 3. жовтня 1861 Ч. 98 в. з. к. не зажадає, щоби дохожене відложено.

Закон з дня 2. марта 1873 (з. з. к. XIV. 16. 1873): дотично утрати мандату посольского звучит:

Посли на сойм краєвий, котрі виразно не хотят явити ся в соймі, або не усиправдливлят свою непри-

сутність на завізане краєвого капітана в протягу вісім днів в такий спосіб, що сойм узнасть їх усиправедлилене за достаточне, тратят свій мандат по-сольський.

(Конец буде.)

Учіте ся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Богданъ Хмельницький“, сеї пайзнаменитної монографії славного історика нашого Миколи Костомарова вийшов вже 1., 2., 3. і 4. том. Ціле діло можна дістати за 5 зр. у проф. Олександра Барвіньського, Львів, ул. св. Миколая ч. 13, II.

„Просвіта“ у Львові надіслала нам нові три книжочці видані нею. Найважнійша з них 119., що містить науку «Про каси позичкові». В сій книжочці написано докладно: що то є каса позичкова, який хосен з неї, які каси можна закладати, як треба вести касу позичкову а в кінці поданий статут каси позичкової. Книжочка коштує 10 кр. (Найліпше купити поштовою марку за 10 кр. і вложити її в лист адресований так: Тов. «Просвіта» у Львові, улица вірменська ч. 27.). — 120. книжочка «Просвіти» називає ся «Роздвизка» і містить портрет та дві поезії Федьковича та її коротеньку згадку про него, повісточку, що заохочує наших людей до купецтва і стих про Ст. Качалу. — 121. книжочка пише «Про горюдину». — Члени тов. «Просвіта» дістають річно 12 таких книжочок за 1 зр. річної вкладки. Не жалуйте-ж, панове братя, сего жебрачого датку, а випишіть ся до «Просвіти», читайте, думайте!

„Правда“, місячник політики, науки і письменства, що виходить у Львові вже другий рік, займає межі рускими часописами поважне місце, редактована Русинами-Українцями стоїть вона на найвишнім становищі руским, виразним, вільним від усякої вузкоглядности. Статії «Правди» так політичні, як і наукові та белетристичні в кождім вигляді знамениті. Передилата виносить 50 кр. за кожду книжку, що обіймає не менше 5 аркушів друку. «Правда» займає ся і бук. справами рускими, порозуміла їх добре й судить про них справедливо. Доси стрітили ми в ній тільки одну неумістну замітку в обороні «Зорі», що знає тільки мовчати або лаяти, дивно нам проте, як могла «Правда» обороняти очевидної односторонности «Зорі», що промовчала вихвалени в других добрі сторони нашого видання, а скритикувала передрук, хоть сама друкує історію літератури, що опісля виходить особними книжками, котрих певно і ждуть усі, що займають ся літературою. Скільки впрочім Русинів на Буковині, що працюють пером для народа, про се п. Кирчів дуже добре знає, таж навіть від плачених людей годі було допроситись хотьби одної стрічки. Після сего чейже ясно стане, що критика «Зорі» була несправедлива, а оборона

«Правди» — неоправдана. Але помимо того заслугує «Правда» не тільки на піддержане, а ще більше на розповсюджене і пильне, дуже пильне читане.

Думайте, читайте!

СКЛАД ФАБРИЧНИЙ
англійських знарядів рілнихих
з виключною продажею КІС з маркою „Косар“
для цілої Австро-Угорщини.

ЛЮДВИКА (перед тим М.) МІНЦЕРА
в Дрогобичі (Галичина)

порукає на теперішній і будучий сезон:

1. Пару ножів з срібної сталі англійської до сичкарні „ССХ“ ар. 3: 3 ножі криві до сичкарні 3-ножевої „ТН“ з Праги Бубна — ар. 3: ножі до інших сичкарен після вирізку з паперу або за надісланих старих ножів — по цінах сталих.

Части складові до всіх сичкарен і машин з Праги-Бубна з знаменитого і трезалого литого заліза — по цінах сталих.

2. Носи до клепаки з маркою „Косар“ з англійської срібної сталі, подвійного гарту, остро-сичні, не ломливі, за одиразовим заправленем косять до 120 кроків в довготі. Гваранція за кожду штуку. Тисячні подяки в часописах за доброту.

Довгота коси | 62 | 65 | 70 | 75 | 80 | 85 | 90 | сантиметр.

Ціна за штуку 1. — [1-05] [1-70] [1-20] [1-30] [1-40] [1-50] зр. а. в.

Ціни лиш за готівку, оплата поштою за 5 клгр. — (8 до 11 кос) — 15 до 30 кр.

Оповідька.

Зь днем 1. Січня с. р. виходить у Львові 1. и 15. кождого місяця під редакцією Олександра Барвіньського

„ДЗВОНОКЪ“

письмо ілюстроване для науки и забавы руских дітей и молодежи.

Передилата стоить: річно 4 зр; піврічно 2 зр; а чвертьрічно 1 зр.

Адреса: Львів, улица Чарнецкого 26.

Поодинокі книжочки

ілюстровані

„Бібліотеки для молодіжи“

продає

„РУСКА БЕСѢДА“

въ Чернівцяхъ

— по 10 книжочокъ за 60 кр. —

Видає і за редакцію відповідає: Сільвестер Дашкевич.

З печатні Г. Чоппа.